

I.

ANALISI-ESPARRUA

2030 EUSKAL ESTRATEGIA

GAZTEEN EMANTZIPAZIOA **LAGUNTZEKO**

2022ko abenduaren 7a

Gazteria Zuzendaritza
Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusia
Lehendakaritza - Eusko Jaurlaritza

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

Laburpena

Aurkezpena.

Lehen zatia. Diagnostikoa eta testuinguru soziala.

1. Ikuspegi kuantitatiboa.

- 1.1. Emantzipazioa eta zifra handiak.
- 1.2. Enplegua.
- 1.3. Diru-sarreraren bermea.
- 1.4. Etxebizitza.
- 1.5. Hezkuntza.
- 1.6. Bizi-kalitatea eta gizarte-kohesioa.
- 1.7. Gazteen pertzepzioa eta itxaropenak.
- 1.8. Datu nagusiak, bilakaera- eta konparazio-ikuspegiarekin (sintesia).

2. Ikuspegi kualitatiboa.

- 2.1. Behatutako faktoreei eta joerei buruzko zenbait egiaztapen.
- 2.2. Parte-hartze prozesuak eta azterketa konparatua.

3. Gazteen emantzipazioari laguntzeko jardunbide egokiak.

- 3.1. Benchmarking-a.
- 3.2. Nazioarteko ikuspegitik ikaskuntzak.

Bigarren zatia. Araudi- eta plangintza-erreferentziak.

1. Gazte-politikak eta emantzipazio-politika espezifikoak.

- 1.1. IV. Gazte Plana.
- 1.2. Gazteriaren Euskal Estrategiaren eraginaren ebaluazioa.
- 1.3. 2/2002 Legea, martxoaren 10ekoa, Gazteriari buruzkoa.

2. Estrategia Eusko Jaurlaritzaren ekintza osoan txertatzea.

- 2.1. 2020-2024 Gobernu Programa (XII. legegintzaldia).
- 2.2. Enpleguaren Euskal Estrategia 2030.
- 2.3. Enpleguaren Plan Estrategikoa 2021-2024.
- 2.4. Etxebizitzaren Plan Zuzentzailea 2021-2024.
- 2.5. Erronka demografikorako 2030 Euskal Estrategia.
- 2.6. Euskadi 2030 Agenda.
- 2.7. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legea.
- 2.8. Enpleguaren Euskal Legea.

3. Estatuko eta Europako estrategietan eta planetan txertatzea.

- 3.1. Gazteentzako EBren estrategia.
- 3.2. Gazte Enpleguaren Estatuko Plana 2019-2021.
- 3.3. Gazte Bermea Plana Plus 2021-2027.
- 3.4. Etxebizitza Eskuratzeko Estatuko Plana 2022-2025.

Eranskina. Erreferentzia bibliografiko nagusiak.

Aurkezpena

I. Testuingurua eta abiapuntua

Eusko Jaurlaritzaren XII. Legegintzaldiko programak gazteen emantzipaziorako zeharkako estrategia bat egiteko eta onartzeko aurreikuspena ezartzen du 92. konpromisoan. Estrategia horri ekiteko testuingurua eta lehen abiapuntua panorama demografiko orokorrari dagokio.

Euskadiko errealitate demografikoak, Europako herrialde gehienetan bezala, gero eta kezka handiagoa sortzen du. Gazteen emantzipazio-adina atzeratzeak, jaiotza-tasak behera egiteak, amatasunaren adina handitzeak eta bizitza luzeagoa izateak biztanleria-aren zahartzea eragiten dute.

Joera horiek ez dira gaur egungo fenomenoak. Arrazoi nagusiak XX. mendearen azken herenean kokatzen dira. Lehenik eta behin, 80ko hamarkadako krisi ekonomikoa eta lan- eta gizarte-prekariatatearen testuinguru nagusia izan ziren; bigarrenik, eta aldi berean, aurrrerapen soziopolitiko positiboak izan ziren eskubideetan, askatasunetan eta berdintasunean. Horrek guztiak aldaketa kulturalak eta sozioekonomikoak eragin zituen, eta horrek eragina izan zuen gizartearen portaera demografikoetan, oro har, eta gazteen emantzipazio-ohituretan, bereziki.

Azken bosturtekoetan, eta 2008az geroztik kateatutako hainbat krisiren ondoren, joera horiek indartu eta handitu egin dira enpleguan eta belaunaldi gazteenek beren bizi-proiektuak hedatzeko dituzten ziurgabetasunetan eta aukeretan duten eragin negatiboagatik.

Emantzipazioaren atzerapenaren ondorioz, familien osaketa ere atzeratu egiten da. Atzerapen horren ondorioz, lehen amatasuna gero eta adin handiagoetan planteatzen da. Zirkunstantzia horiek, era berean, seme-alaba bakarra edo seme-alabarik ez duten familien kopurua handitzen laguntzen dute.

Euskadiko gazte gehienak 30 urtetik aurrera emantzipatzen dira, baina gehienek, galdeztzen zaienean, adierazten dute emantzipatzeko adin egokiena 24-25 urte dela. Ikuspegi pertsonalizatu horretatik, baina baita gizartearen aldeko ikuspegitik ere, desiragarriena litzateke gazteak 25 urtetik gertuago emantzipatzea 30 urtetik gora baino.

Emantzipazioaren atzerapen horrek, Euskadin EBn baino lau urte beranduago gertatu denak, ondorioak ditu. Lehenengoa, eta seguruenik garrantzitsuena, gazteek beren bizi-proiektuak garatzeko duten eskubidean nahasmendu larriak eragiten dituela da. Horrekin batera, belaunaldien arteko desorekak sortzen ditu, gizartea zahartzen laguntzen du eta arazoak sortzen ditu lana ordeztzeko eta gizarte-babeseko sistemei eusteko ikuspegian.

II. Duela gutxiko mugarrak

2022ko martxoaren 10ean, Eusko Legebiltzarrak Gazteriaren 2/2022 Legea onartu zuen. Lehenengo artikulua hiru lehentasun nagusitan egituratzen du bere helburua: gazteen eskubideak bermatzea, haien parte-hartzea sustatzea eta gazteen autonomia eta emantzipazioa bultzatzea. Hirugarren ardatz horri dagokionez, honela adierazten da hitzez hitz haren edukia: "(...) c. Gazteen autonomia eta emantzipazioa posible egingo duten baldintzak sorraraztea, beren bizitza-proiektu indibidual eta kolektiboa eraiki ahal izan dezaten (...)".

Bigarren artikuluan, *gazteen emantzipazioaren* kontzeptua definitzen du Legeak: “gazteak osotasunez eta aukera-berdintasunez gizarteratzea lortzea da, beren bizi-proiektua autonomiaz eraikitzen eta eskubide guztiak egikaritzen joateko aukera izan dezaten, arreta berezia ipinita gazte kalteberenei”.

5. artikulua Legearen printzipio orokorrak zerrendatzen ditu, eta zehazten du “gazteen autonomia eta emantzipazioa laguntzeko beharrezkoak diren neurriak sustatuko dira; eta, bereziki, gazte-politiken garapena eta gazteenganako arreta bultzatuko dira, eta gazteek lege honetan eta geroko garapenetan arautzen diren laguntza, jarduera, zerbitzu eta ekipamenduetara irispidea izatea erraztuko da”.

Gazteen Euskal Legeak gazteen emantzipazioari buruz egiten dituen aipamen askoren artean, nabarmentzekoa da 7. artikulua edukia, administrazio publikoek gazte-politikan duten erantzunkidetasunari buruzkoa. Lehenengo puntuari hitzez hitz adierazten du administrazio publikoek honako konpromiso hauek hartzen dituztela: “(...) Sustatzea gazteen emantzipazioa eta autonomia pertsonala banakako ibilbideen bidez ahalbidetuko duten politika publikoak, gutxieneko diru-sarrerak bermatuko dituen gizarte-babeseko sistema bat eta eskolatik lanerako trantsiziorako laguntza profesionala, helburu izanda gizarteratzea eta laneratzea, etxebizitzarako irispidea eta gizarte-inklusioa lortzea”.

Estrategia hori aurkezteko unearekin bat etorriz, nabarmendu behar da Eusko Legebiltzarrak adostasun zabala lortu duela Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legeak onar dezan bizitza independentea duten 18 urtetik gorako pertsonen eskubidea dutela gutxieneko diru-sarrera bermatu horiek izateko eta gizarteratzeko eta laneratzeko ibilbide bat izateko. Errekonozimendu horri esker, hori emantzipazio-errenta ez bada ere, norberaren bizitza-proiektu bati ekin dioten gazteek ez dute beren burua beharturik familia-etxera itzultzera, premia ekonomikoko egoera bati aurre egin behar badiote eta hasitako prozesuarekin jarraitu ahal badute.

Gazteen Legea onartu izanak dakarren mugarriaz gain, 2022an emantzipazioaren gaiari dagokionez, aurrean bertan beste bi gertaera garrantzitsu nabarmendu behar dira. Lehenik eta behin, ekainaren 21ean, Erronka Demografikorako 2030 Euskal Estrategia onartu zuen Gobernu Kontseiluak. Estrategia horrek lehentasunezko lau jarduera-ardatz eta 36 jarduera zehaztu zituen. Lehenengo ardatza gazteen emantzipazioari buruzkoa da. Orain aurkezten den emantzipazioari buruzko estrategia espezifiko horren edukia Estrategia horrekin lerrokatzen da, eta jarduera-plana indartu eta zabaltzen du.

Bigarrenik, irailaren 23an, Gazteria Zuzendaritza, ordura arte Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailaren barruan zegoena, Lehendakaritzaren egiturari atxikita geratu zen. Gobernu-egituraren aldaketa horren helburua da gazte-politika publikoen zeharkako, sailarteko eta erakundearteko bultzada indartzea, eta, bereziki, emantzipazioarena, bai eta lankidetzaren publiko, pribatu eta soziala ere.

Gazteen Legeak, Erronka Demografikoaren Estrategiak eta gobernuaren egitura-aldaketak osatzen dute prozesu hori eraikitzeko esparrua. Horrela, 2022ko abenduaren 7an, Gazteen Emantzipazioa bultzatzeko 2030 Euskal Estrategia aurkezten zaio Gobernu Kontseiluari, hasierako proposamen gisa. Une horretatik aurrera, urtarrilaren 31ra arteko epea irekiko da herritarren, erakundearen eta gazte-elkarteen sarearen ekarpenak jasotzeko. Haren lantze-prozesuak hainbat partaidetza-prozesu garatu ditu gazteekin, baita Euskadiko Gazteriaren Kontseiluarekin (EGK) kontrastatzeko prozesuak ere.

III. Egitura eta edukia

Estrategia-proposamena bi dokumentutan aurkezten da: I. Analisi-esparrua eta II. Esparru operatiboa. Bi dokumentu horietako bigarrenak Estrategiaren Jarduketa Plana eta haren Oinarriak biltzen ditu. Plan horrek bost ardatz ditu: *enplegua* (eta prestakuntza),

etxebizitza, errenta, kohesioa eta erresilientzia. Bost ardatz horietako bakoitzari bi trakzio-proiektu lotzen zaizkio. Planak, beraz, lehentasunezko bost ardatz eta hamar trakzio-proiektu ditu. Horrez gain, ardatz bakoitzaren barruan beste ekimen batzuk ere aipatzen dira, konektatuta edo osatuta; guztira, 26 jarduera.

Estrategiaren Jarduketa Planaren irizpide gidaria dagoeneko ezarrita dauden politikak esku-hartze esparru berean eta zentzu-batasun beraren barruan integratzea, trinkotzea eta optimizatzea da, jarduketa berriekin batera. Ez da, beraz, hutsetik hasten den estrategia bat. Aitzitik, aktibo dagoena edo aurreikusita dagoena jarduketa berritzaile berriekin lotu nahi du.

Zalantzarik gabe, Estrategia horren zatirik garrantzitsuena Jarduketa Planean dago, hor definitzen baitira bokazio praktikoa eta eraldatzailea duten jarduerak. Hala ere, Estrategiaren esparru operatiboa, haren jarduketa-plana, analisi serio, fidagarri eta zorrotz baten gainean eraiki behar da. Hau da, datu, erreferentzia eta hipotesi ez-arbitrarioen gainean.

Puntu horretan hartzen du zentzu osoa bi dokumentu horietako lehenengoak, liburu-ki honekin bat datorrenak. Berebiziko garrantzia du, Gazteen Emantzipazioa laguntzeko 2030 Euskal Strategiari eusten baitio.

1. dokumentuak, "Analisi-esparrua", azken batean, Estrategia horren Jarduketa Planaren funtsa jasotzen du. Edukia bi zatitan egituratzen da: lehenengoak, diagnostikoa eta testuinguru soziala; eta bigarrena, araudi- eta plangintza-erreferentziak. Diagnostikoaren zatiak, era berean, hiru puntu garatzen ditu: ikuspegi kuantitatiboa, ikuspegi kualitatiboa eta gazteen emantzipazioa babesteko jardunbide egokiak. Bigarren atalak beharrezko erreferentziak eskaintzen ditu gazteria- eta emantzipazio-politiken plangintza- eta arau-esparruak ulertzeko, Eusko Jaurlaritzaren ekintza osoan eta Estatuan eta Europan.

Estrategiaren lehen dokumentu honek, batez ere ikuspegi kuantitatiboari eskainitako lehen puntuak, Euskadiko gazteen errealitatera modu labur eta zehatzean hurbiltzeko aukera ematen du, baita Estatuarekin edo EBrekin alderatuta ere. Aurkezten dituen datuek egungo euskal gazteen argazki-albuma osatzen dute.

Prestakuntzari, enpleguari, etxebizitzari, errenta erabilgarriari, egoera ekonomikoari, po-breziari, osasunari edo migrazioari lotutako egoera ezagutzeko aukera ematen du. Genero-berdintasunaren, emakumeen aurkako indarkeriaren, boluntariotzaren eta parte-hartze sozialaren eta politikoaren aurrean dituzten jarrerak deskribatzen ditu, baita aisialdiaren, irakurketaren edo sare sozialen erabileraren aurrean dituztenak ere. Azken batean, dokumentu honek aukera ematen du euskal gazteak hobeto ezagutzeko eta, beraz, bultzatu beharreko proposamenak eta proiektuak sendoago oinarritzeko.

IV. Analisi-esparruaren gakoak

Lehen dokumentu honen edukiak, Estrategiaren euskarri den Analisi-esparruak, hiru gako nagusi nabarmentzea eta aurreratzea ahalbidetzen du: emantzipazioaren atzerapena eragiten duten faktore nagusiak; lehentasunez jardun behar den adin-tarteen fokalizazioa; eta emantzipazio-adinaren aurrerapena lehentasunezkoa dela egiaztatzea, haren ondorioengatik.

Emantzipazioa gertatzen den unean eragiten duten faktoreei dagokienez, lehenik eta behin adierazi behar da faktore horiek ez direla materialak soilik, kultura eta garaiko pentsamoldea ere badirela. Hala ere, materialen artean pisuzko arrazoiak daude. Emantzipatzeko adinaren atzerapenari dagokionez, nahi den adinarekin alderatuta, argi eta garbi agertzen dira denboran zehar elkarri lotuta dauden eta metatzen diren hiru faktore: enplegua, etxebizitza eta errenta erabilgarria.

Azken hamarkadetan, gazteen belaunaldiek, batez ere 25 eta 30 urte bitartekoek, honako hauek jasan dituzte: enpleguaren eta enpleguaren kalitatearen inguruko ziurgabetasuna, gazte askok jasotzen dituzten partzialtasuna, behin-behinekotasuna eta soldata baxuak direla eta; etxebizitza-eskasia, batez ere alokairuan, eta prezio garestiak eta eskuraezinak; eta, azkenik, eskuragarri dauden errentak urriak eta laguntza instituzional gehiagoren beharra.

Dokumentu honen bigarren gakoaren arabera, adin-tarte sentikorrak argi eta garbi fokalizatu daitezke, bai analisirako, bai jarduera-proiektuetarako. Horrela, eta errealitateari buruzko datuak eta egindako azterlanak kontuan hartuta, gazteen emantzipazioa sustatzeko ahaleginak, oro har, 25-34 urteko pertsonengan zentratu beharko dira. Hala ere, batez besteko adina aurreratzea denez helburua, 25-29 urteko pertsonengan jarri beharko da arreta, eta, bereziki, adin-tarte horretan emantzipatzen ez direnen edo emantzipazioa finkatzen ez dutenen artean; izan ere, enplegua izanda ere, haien errenta erabilgarria ez da horretara iristen.

Hirugarren gakoaren arabera, ondoriozta daiteke emantzipazioa sustatzea lehen mailako lehentasuna dela politika publikoentzat, batez ere Euskadin. Eta hori gertatzen da, batetik, atzerapenak eragiten dituen ondorio sozial eta ekonomikoengatik, eta, bestetik, desoreka horrek egungo gazteen belaunaldietan eragiten duen ekitate eza zuzentzeko betebeharrak etikoagatik.

Gazteen emantzipazioa eta, zehazkiago, emantzipatzeko batez besteko adina aurreratzea lotuta dago gazteen aukerekin, euskal gizartearen gaztetzearekin eta belaunaldien arteko eta belaunaldi barruko kohesioarekin. Estrategia horren xedea da batez besteko adina jaistea eta emantzipazio-tasak handitzea, jatorrizko etxetik "irteteko" prozesuak babestuz, bizkortuz eta horiei eusten lagunduz.

Lehen mailako lehentasuna da, gobernu batek bere kabuz lor dezakeenaz harago doana. Estrategia honen bidez, erakundeen eta gizartearen arteko lankidetzarako gune bat bateratu nahi da, lau sektoreen (publikoa, pribatua, soziala eta komunitarioa) lehia eta ekintza konektatua eskatzen duen helburu horren inguruan. Herri-helburu bat da, eta horregatik, hain zuzen ere, estrategia honek gazteriarekin eta gazteentzat itun handi bat sustatu nahi du. Hamar trakzio-proiektuetako hamargarrena eta azkena helburu hori garatzera bideratuta dago, hain zuzen ere.

LEHEN ZATIA

DIAGNOSTIKOA ETA TESTUINGURU SOZIALA

1. Ikuspegi kuantitatiboa

1.1. Emantzipazioa eta zifra handiak

2020an, 18 eta 34 urte arteko EAEko biztanleen emantzipazio-tasa % 35,1ekoa zen; 2019an, batez besteko emantzipazio-adina 30,2 urtekoa, "Gazte-adierazleak. Euskadiko gazteen egoera, 2021" txostenean jasotako datuen arabera, 2008ko krisiak emantzipazioa geldiarazi bazuen ere, pandemiaren eta Ukrainaren inbasioaren ondoriozkoak beste oztopo bat izaten ari dira emantzipazio-prozesuetan, eta oraindik ez da azken inpaktua zehaztu.

Balio horiek egoera txarra adierazten dute EB-27ko tasari dagokionez (% 49,6; 2019an) eta Estatukoari dagokionez (% 34,5; 2020an); eta EB-27ko batez besteko emantzipazio-adinari dagokionez (26,4) eta Estatukoari dagokionez (29,8) 2020an, 2019ko balioak zertxobait txikiagoak izanik (26,3 eta 29,5, hurrenez hurren).

Euskadin, 2020ko tasa oso desberdina da gizonen (% 29,8) eta emakumeen (% 40,6) artean, eta, batez ere, adin-taldearen arabera: % 3,1 25 urte bete aurretik, % 39,5 25-29 urtekoen taldean eta % 72,2 30-34 urtekoen taldean.

Nabarmentzekoa da gizonen eta emakumeen emantzipazio-tasak behera egin duela, 8-9 puntu galdu baititu hamarkada batean, aipatutako bi krisialdien eragina amaitu gabe.

2019an, tasa % 38,5ekoa zen. Datu horrek berresten du larriagotu egin direla Euskadiko gazteek pandemiaren aurretik zituzten emantzipazio-zailtasunak. Haren eraginak atzerapenak eta etenaldiak eragin ditu emantzipazio-ibilbideetan.

Ildo beretik, "Aurrera Begira" Gazteen Euskal Behatokiaren txostenean (landa-lana 2021eko abenduan egin zen) jasotako gazteen itxaropenen adierazleak erakusten dutenez, gazteek pandemiaren aurreko urteekiko duten pertzepzioak okerrera egin du (enplegua dutenen artean galtzeko edo prekarizatzeko arrisku handiagoa eta langabeen artean lana aurkitzeko itxaropenaren murrizketa), eta haien egoera pertsonal orokorraren balorazioak ere behera egin du, 2019arekin alderatuta, hau da, pandemiaren aurretik. Hala ere, pandemiaren urte gogorrenei buruzko pertzepzioa hobetzen ari da.

Emantzipazio-tasa eta batez besteko adina

	Emantzipazio-tasa 2020	Emantzipatzeko batez besteko adina 2019
Euskadi	35,1	30,2
Araba	36,2	30,6
Bizkaia	32,9	30,0
Gipuzkoa	38,1	30,3
EB-27	50,5	26,3

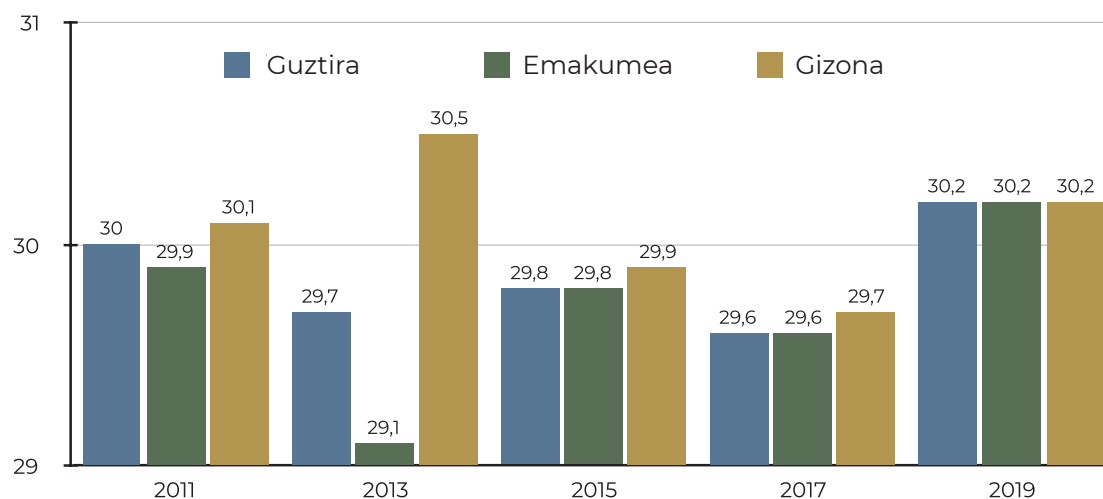
Iturria: Gazteen Euskal Behatokia eta Eurostat.

Oharra: Emantzipazio-tasa 18-34 urteko biztanleriari dagokio.

Emantzipazio-tasa (18-34 urte). 2010-2020

	Guztira	Emakumea	Gizona
2010	43,7	49,1	38,6
2011	45,4	51,0	39,9
2012	44,4	49,0	40,0
2013	43,5	46,7	40,3
2014	43,9	48,5	39,4
2015	40,9	47,0	34,8
2016	38,9	45,9	31,8
2017	37,9	43,8	32,1
2018	37,0	42,4	31,6
2019	38,5	43,0	34,1
2020	35,1	40,6	29,8

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia.

Emantzipatzeko batez besteko adinaren bilakaera Euskadin, sexuaren arabera (urteetan)

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia

Oharra: Ondorengo datuek emantzipazioak hobetzen duen ikusteko aukera emango dute, enpleguarekin gertatu den bezala.

Azterketa kuantitatibo hori gazteriari buruz dagoen ezagutzan oinarrituta egin da (ezau-garriak, egoera eta arazoak, nahiak, esku hartzeko politikak eta ildoak, etab.). Ildo horretan, hainbat datu historiko ditugu, besteak beste, Eustaten eta Gazteen Euskal Behatokiaren lanari esker..

Honako hauek dira gai-eremuak: (1) enplegua, (2) diru-sarreraren bermea, (3) etxebizitza, (4) hezkuntza, (5) bizi-kalitatea eta gizarte-kohesioa. Jarraian zifra handiak osatuko ditugu, ondoren lau eremu horietako bakoitzerako datuak aurkezteko.

Guztira 25-34 urte bitarteko biztanleak (2021)	206.400
Biztanleria landuna 25-34 urte (2021)	151.100
25-34 urte bitarteko biztanleria emantzipatua (2019)	115.375
Emantzipatu gabeko 25-34 urteko biztanleak (2019)	101.923
Etxebizitza eskuratzeko beharra duten 25-34 urteko biztanleak (2019)	49.703
Pertsona bakarreko familiak 25-34 urte (2016)	22.700
Bakarrik bizi diren 25-29 urte bitarteko gazte emantzipatuen % (2019)	% 13,9
Bakarrik bizi diren 30-34 urteko bitarteko gazte emantzipatuen % (2019)	% 19,3*

* Etxebizitza Beharrei eta Eskareri buruzko Inkestatik abiatuta.

1.2. Enplegua

2020an erregistratutako enplegu-galerak (COVID-19 krisia) eragin handiagoa izan zuen gazteengan. 2020an, gazteen okupazio-tasa murriztu egin zen (-4,1 pp) 2019arekin alderatuta, eta ratio orokorra baino gehiago murriztu zen (-1,7 pp). Eraitza horrek gazteen enpleguarekiko eta, batez ere, emakumeen enpleguarekiko kalteberatasun handiagoa erakusten du (-4,8 pp, eta -3,4 pp, hurrenez hurren).

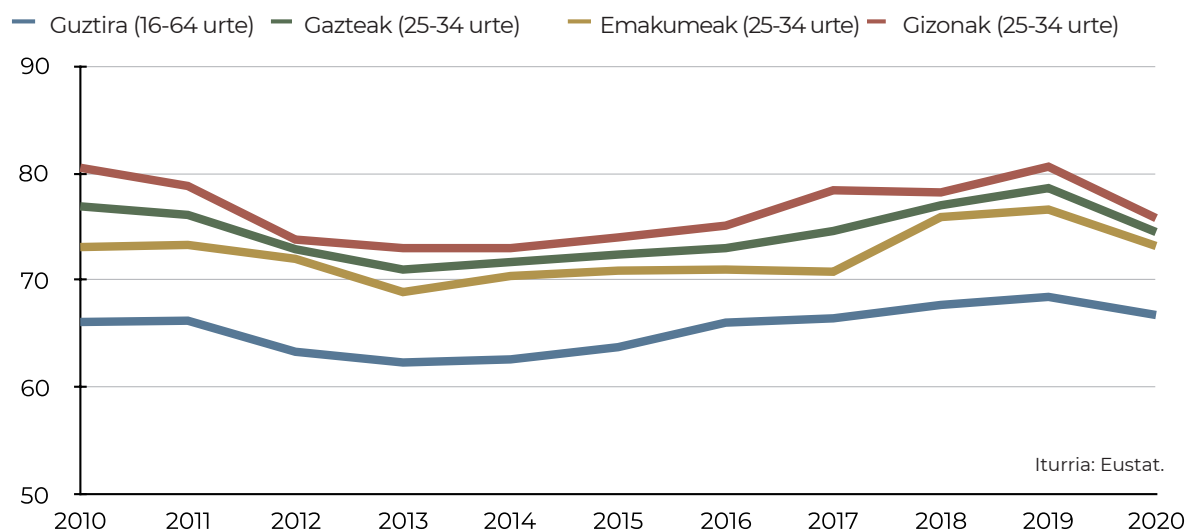
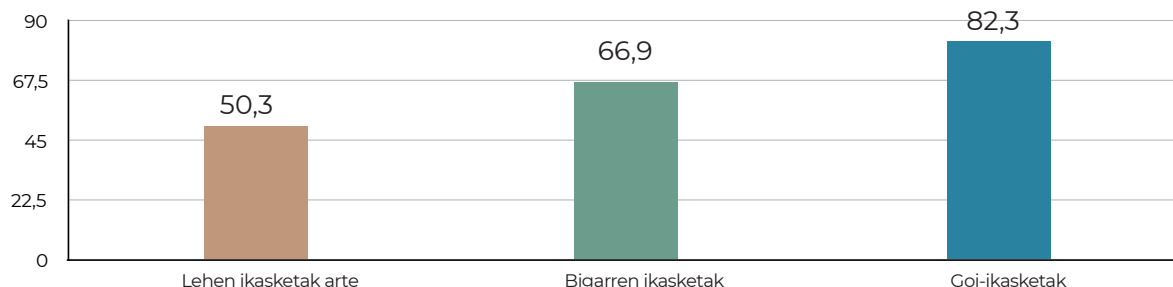
Geroko bilakaerak erakusten duenez, nahiz eta gazteak izan ziren kaltetuenak urte horretan enplegua suntsitzean, batez ere kalitate faltaren ondorioz, 2021ean eta 2022an enplegua berreskuratzeko lehentasunezko sostengua izan duten pertsonen taldea izan da, Gizarte Segurantzaren sartzeari gehituta, eta, beraz, progresiboki, eskubideak dituzten kontratuetan, eta horri enplegu iraunkorrerako eskuratzeari gehitu behar zaio, neurri handi batean 2022ko hasieran adostutako lan-erreformaren ondoren.

1.2.1. Okupazio-tasa (25-34 urte)

•25 eta 34 urte bitarteko lau gaztetik hiruk lan egiten dute. 25 eta 34 urte arteko gazteen enplegu-tasa % 73,2koa izan zen 2021ean, eta emakumeen tasa (% 71,6) gizonena (% 74,8) baino txikiagoa. Alde hori egonkorra da aurreko ekitaldiekin alderatuta.

Bestalde, % 73,2ko tasa Euskadiko 16-64 urteko biztanleria potentzialki aktiboaren % 68,1 baino handiagoa da, lan-merkatuan jada sartzen hasitako 25-34 urteko taldean biztanleria ez-aktiboak pisu txikiagoa duelako.

•Enplegarritasuna handitu egiten da ikasketa-mailarekin batera. Okupazio-tasa gero eta handiagoa da ikasketa-mailarekin batera: % 50,3 lehen mailako ikasketak dituztenen artean, % 66,9 bigarren mailako ikasketak dituztenen artean, eta % 82,3 goi-mailako ikasketak dituztenen artean. Gainera, 2020an erregistratutako enplegu-galera nabarmen txikiagoa da, batez ere, kualifikazio txikiaren taldean.

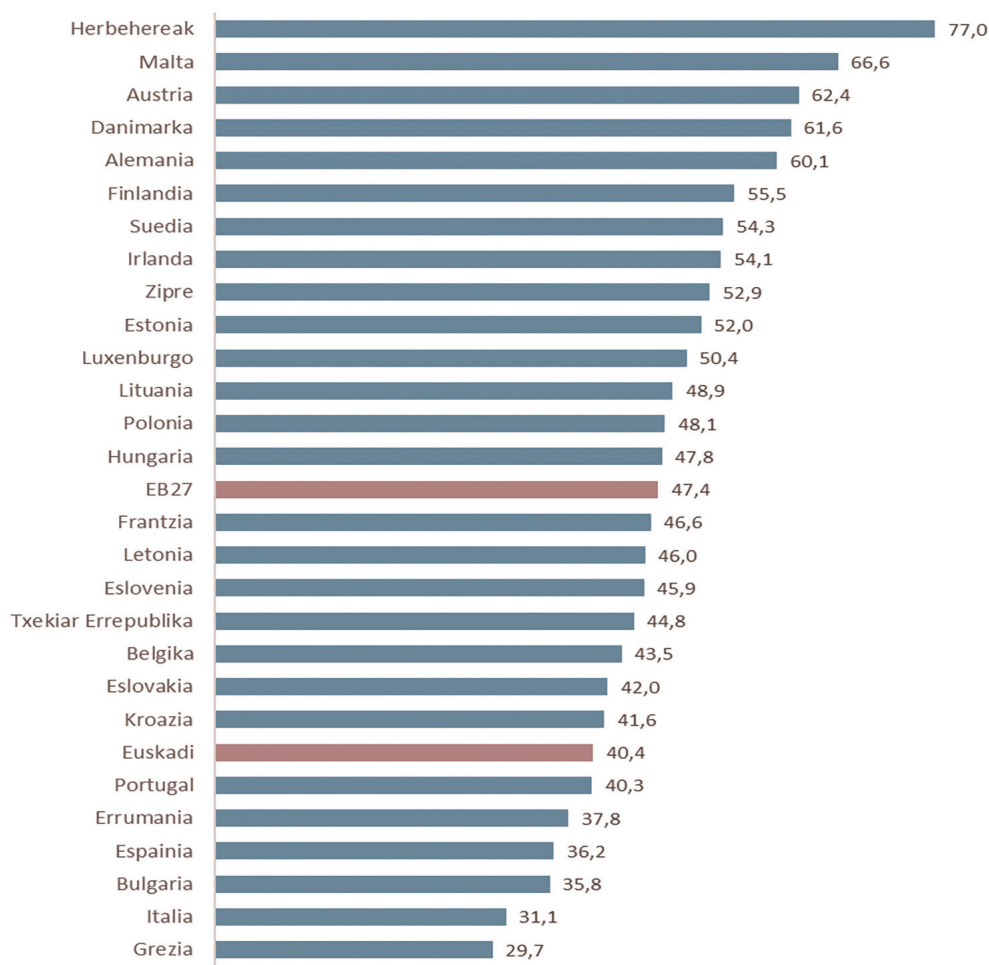
Enplegu-tasa (guztira eta gazteak), sexuaren arabera**Enplegu-tasa (25-34 urte), ikasketa-mailaren arabera. 2021****1.2.2. Okupazio-tasa (15-29 urte)**

2021ean, 15 eta 29 urte arteko enplegu-tasa % 40,4 izan zen, ia alderik gabe gizonen (% 40,7) eta emakumeen (% 40,0) artean.

Bestalde, % 40,4ko tasa Euskadiko biztanleria potentzialki aktiboaren (64 urte) % 68,1 baino txikiagoa da, 16 eta 29 urte arteko taldean ikasleen pisua handiagoa delako, eta oraindik ez delako lan-merkatuan sartu.

2020an, gazteen okupazio-tasa 2,5 puntu jaitsi zen 2019arekin alderatuta (% 39,8tik % 37,3ra), baina 2021ean 2019an erregistratutakoaren gainetik dago, eta 2018ko balioa errepikatzen du ia (% 40,3). 2019tik 2020ra izandako murrizketak gehiago eragin zien gizonei emakumeei baino.

2021ean, 16 eta 29 urte arteko kolektiboaren okupazio-tasa Europakoa baino txikiagoa da.

15 eta 29 urte arteko gazteen enplegu-tasa EBn, 2021ean

SE VE UN POCO
MAL

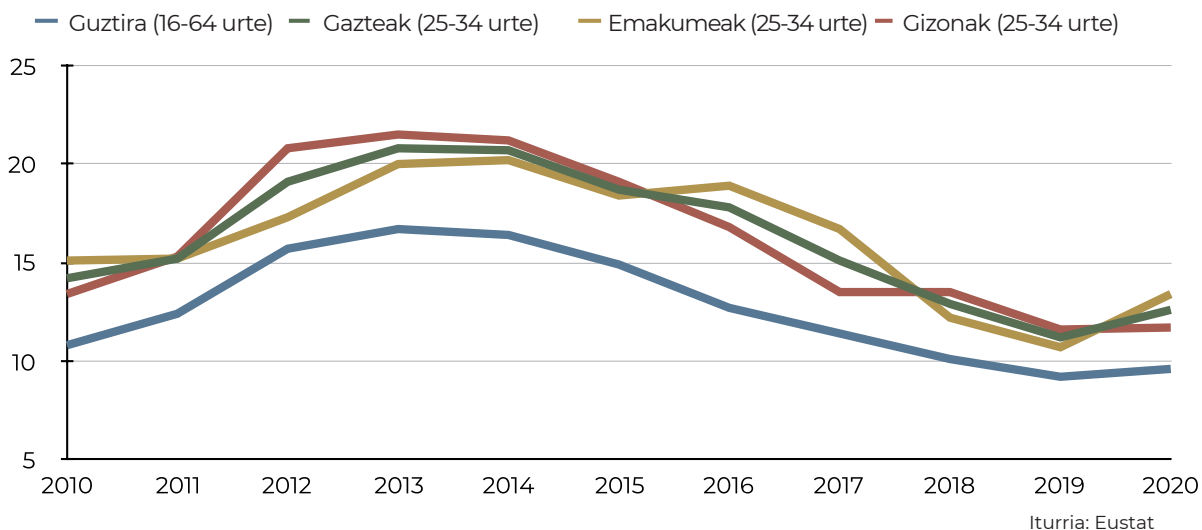
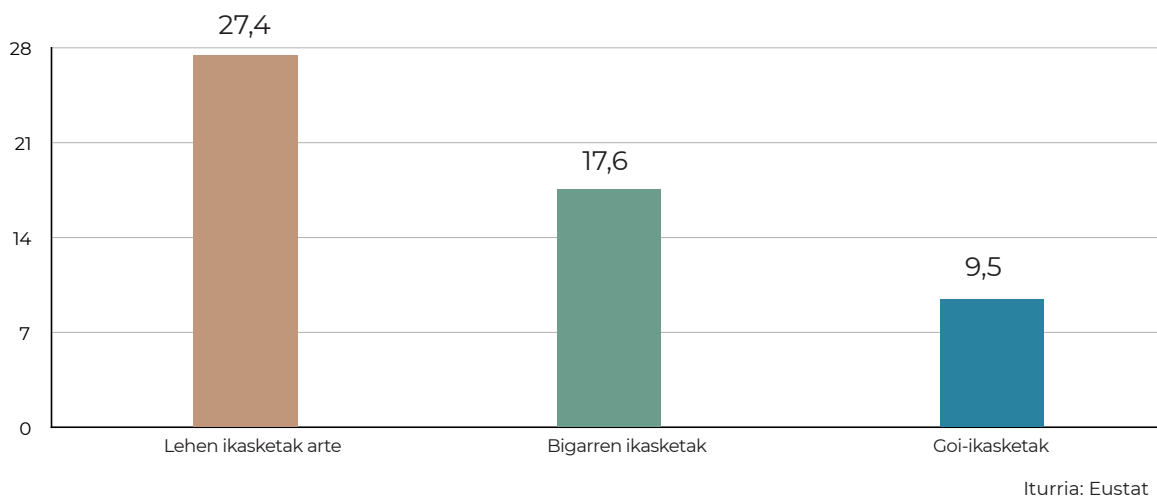
Iturria: Eurostat.

1.2.3. Langabezia-tasa (25-34 urte)

·**COVID-19 inpaktua: langabezia handiagoa da 25 eta 34 urte bitarteko gazteen artean.** 25 eta 34 urte arteko langabezia-tasa % 14,0ra igo da 2021ean, eta 2,8 puntu igo da 2019tik, ustez pandemiagatik. Igoera hori biztanleria osoan erregistratutakoa baino handiagoa da (+0,8 pp), 4,0 pp-ko aldea izanik.

·**Luzaroko langabeziaren pisu handiagoarekin.** Gainera, 2021ean, 16 eta 29 urte arteko gazteen % 6,8k ondoz ondoko 12 hilabete baino gehiago zeramatzaten langabezian, eta egoera hori areagotu egingo litzateke pandemiaren ondorioz (+2,4 pp, 2019arekin alderatuta).

·**Lortutako prestakuntzak eragin nabarmena du.** Langabezia-tasa desberdina da lortutako hezkuntza-mailaren arabera; izan ere, lehen mailako ikasketak dituzten 10 gaztetik ia 3 langabezian daude (% 27,4), eta bigarren mailako eta goi-mailako ikasketak dituzten gazteen artean, berriz, % 17,6 eta % 9,5 dira, hurrenez hurren.

Langabezia-tasa (guztira eta 25 eta 34 urte bitartean), sexuaren arabera**Langabezia-tasa (25-34 urte), ikasketa-mailaren arabera. 2021****Iraupen luzeko langabezia-tasa¹ (16-29 urte). 2019-2021**

	2019	2020	2021	Aldea 2019-2021 ²
Guztira	4,4	6,4	6,8	+2,4
Emakumea	4,5	6,2	6,4	+1,9
Gizona	4,2	6,6	7,3	+3,1

¹ Jarraian 12 hilabete baino gehiago langabezian daramaten biztanleak.

² Portzentajezko puntuetan kalkulatua.

Iturria: Biztanleria jardueraren arabera sailkatzeko inkesta (Eustat).

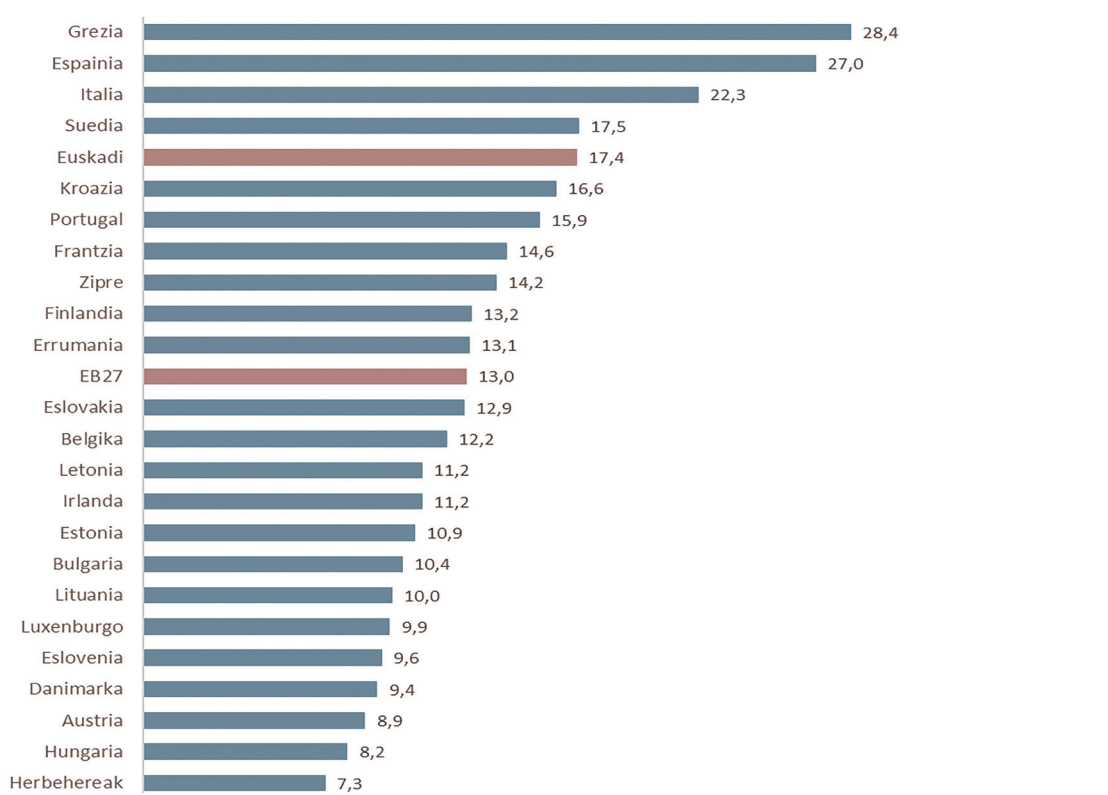
1.2.4. Langabezia-tasa (16-29 urte)

2021. urtearen amaieran, langabezia-tasa % 17,4koa izan zen 16 eta 29 urte bitarteko gazteentzat, 2020koa baino 4,8 puntu txikiagoa. 2021ean, gizonen langabezia-tasa (% 18,3) 2 puntu handiagoa da 30 urtetik beherako emakumeena baino (% 16,3).

Bestalde, 16-29 urteko langabezia-tasa (% 17,4) Euskadiko biztanleria aktibo osoaren (16-64 urte) % 10 baino handiagoa da. Adin-talde gazteenaren langabezia-tasa, 16-24 urtekoei dagokiena (21,7), handiagoa da 25-29 urtekoena baino (% 14,4).

30 eta 34 urte bitarteko gazteen artean zertxobait gehiago jaisten da, % 13,6ra. Oro har, 16-29 urteko pertsonen langabezia-tasa Europakoa baino handiagoa da 2021ean.

16 eta 29 urte arteko gazteen langabezia-tasa EBn, 2021ean

Iturria: Eurostat.

1.2.5. Kontratu mota eta lanaldia

•**Gazteen bi herenek aldi baterako kontratua dute.** 30 urtetik beherako soldatapeko gazteen % 65,5ek aldi baterako kontratua du, eta proportzio hori % 29,7ra jaisten da soldatapeko guztien artean. Gainera, bilakaerak erakusten du behin-behinekotasunak gero eta pisu handiagoa duela gazteen artean, % 46,5etik % 65,5era igaro baita 2010 eta 2021 artean.

•**Partzialtasuna euskal gazteen herenari dagokio.** 16-29 urteko gazteen % 33,5ek lanaldi partzialean lan egiten du, eta biztanleria okupatu osoaren % 16,1aren aurrean. Era berean, partzialtasuna nabarmen handitu da (+19,4 pp), % 14,1etik % 33,5era 2010 eta 2021 artean.

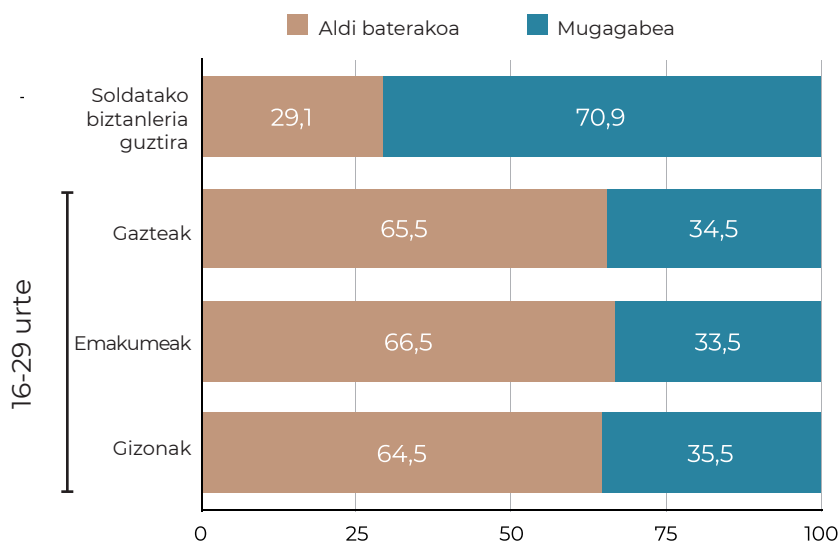
•**Bi kasuetan, prekarietate handiagoa generoaren arabera.** Emakumeek behin-behinekotasun handiagoa dute (% 66,5 eta % 64,5, hurrenez hurren) eta, batez ere, partzialtasun handiagoa (% 41,1 eta % 26,4, hurrenez hurren).

Behin-behinekotasun eta partzialtasun tasaren bilakaera (16-29 urte)

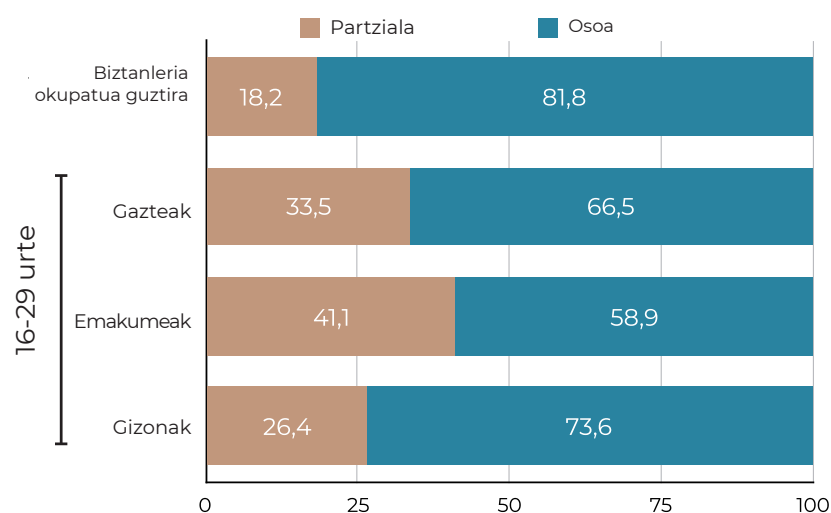
	2010	2021	Aldea ¹
Behin-behinekotasun tasa	46,5	65,5	+19
Emakumea	46,6	66,5	+19,9
Gizona	46,5	64,5	+18
Partzialtasun-tasa	14,1	33,5	+19,4
Emakumea	19,4	41,1	+21,7
Gizona	9,3	26,4	+17,1

¹ Ehuneko puntuetan kalkulatua.

Iturria: Biztanleria jardueraren arabera (Eustat).

Aldi baterako kontratua duten soldatapekoak (%). 2021

Iturria: Biztanleria jardueraren arabera (Eustat).

Biztanleria landuna, lanaldi motaren arabera (%). 2021

Iturria: Biztanleria jardueraren arabera (Eustat).

1.2.6. Ikasketekin lotutako enplegua eta ekintzailtza

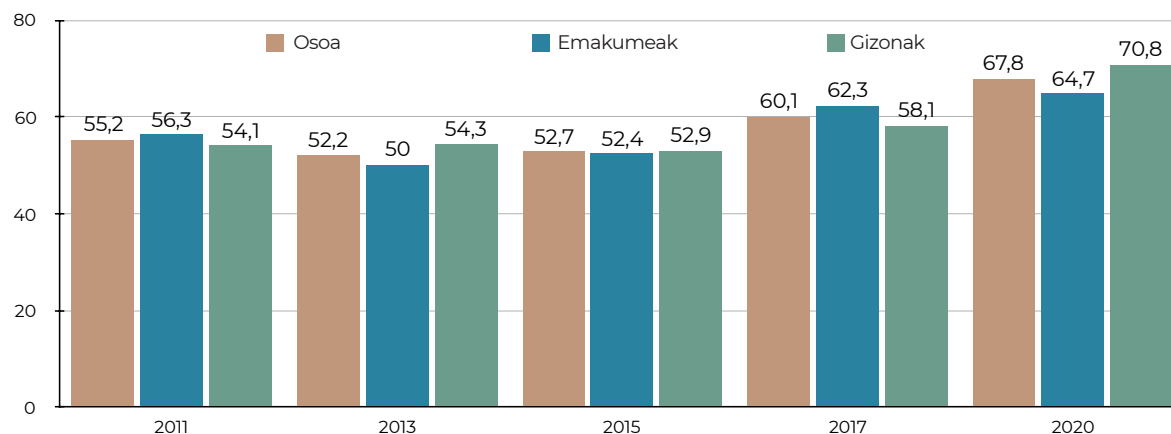
•**Gazteen enplegua eta lortutako prestakuntza hobeto uztartzea.** Gazteen bi herenek beren prestakuntzaren arabera enplegua dute (% 67,8). Ehuneko horrek gora egin du aurreko ekitaldiekin alderatuta, eta horrek agerian uzten du enplegu gaztea gero eta gehiago egokitzen dela prestakuntzarekin. Gainera, ratioa % 83,0ra igotzen da unibertsitateko ikasketak amaitzen dituztenen artean.

•**Unibertsitatean ikasketak amaitu dituzten pertsonen laneratzeari eustea.** EAEko unibertsitateetan ikasketak amaitzen dituztenen % 44k enplegu finkoa du hiru urtera. % 21,3k lanaldi partzialean lan egiten du, eta hileko soldata garbia 1.602 eurokoa da, batez beste. Oro har, datu horiek denboran zehar mantentzen dira.

•**Lanbide Heziketako ikasketak amaitu dituzten pertsonen laneratze-tasari eustea.** Okupazio-tasa, hau da, 2021ean Lanbide Heziketako ikasketak amaitu eta 12 hilabetera lan-jarduera dutela (lan egiten dutela edo lana bilatzen dutela) dioten pertsonen guztizkoaren gainean okupatuta (lanean) daudela erantzuten duten pertsonen ehunekoa % 79,1 izan zen. 2020an ikasketak amaitu eta 12 hilabete geroago okupatuta dauden pertsonen artean, % 68k ikasketekin lotutako enplegua du; % 29k enplegu egonkorra du, eta lanaldi osoan lan egiten dutenen artean, hileko soldata garbia 1.250 eurokoa da.

•**Gazteen % 4,1ek soilik egiten du lan bere kontura.** 20 eta 29 urte arteko pertsonen norberaren konturako enpleguaren tasa % 4,1 izan zen 2020an. Ratio hori biztanleria landun osoarena baino txikiagoa da, bertan enplegu autonomoaren pisua % 14,2 baita. Gizonek ia bikoiztu egiten dute emakumeei dagokien tasa (% 5,1 eta % 3,1, hurrenez hurren).

Beren prestakuntzarekin bat datorren enplegua duten pertsonen ehunekoa (16-29 urte)

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia

Unibertsitateko ikasketak amaitu dituzten pertsonen enplegagarritasuna

	2010	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Enplegu egokitua (%)	88	83	85	86	87	86	83
Hileko soldata garbia (€)	1.580	1.469	1.519	1.563	1.571	1.589	1.602
Lanaldi murritzua (%)	11	23	21,5	22	19,9	22,7	21,3
Enplegu finkoa (%)	55	39	45	44	45	43	44

Ikasketekin lotutako enplegua: hirugarren mailako prestakuntzari lotutako enplegua duten landunen %, Hileko soldata garbia 14 ordainsaritan (lanaldi osoa).

Iturria: Unibertsitateko laneratzeari buruzko azterlana (Lanbide).

Norberaren konturako enpleguaren tasa (20-29 urte)

	2010	2015	2019	2020
Gazteak guztira (20-29 urte)	5,3	4,6	4,8	4,1
Emakumea	3,0	3,9	3,4	3,1
Gizona	7,4	5,2	6,2	5,1

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia.

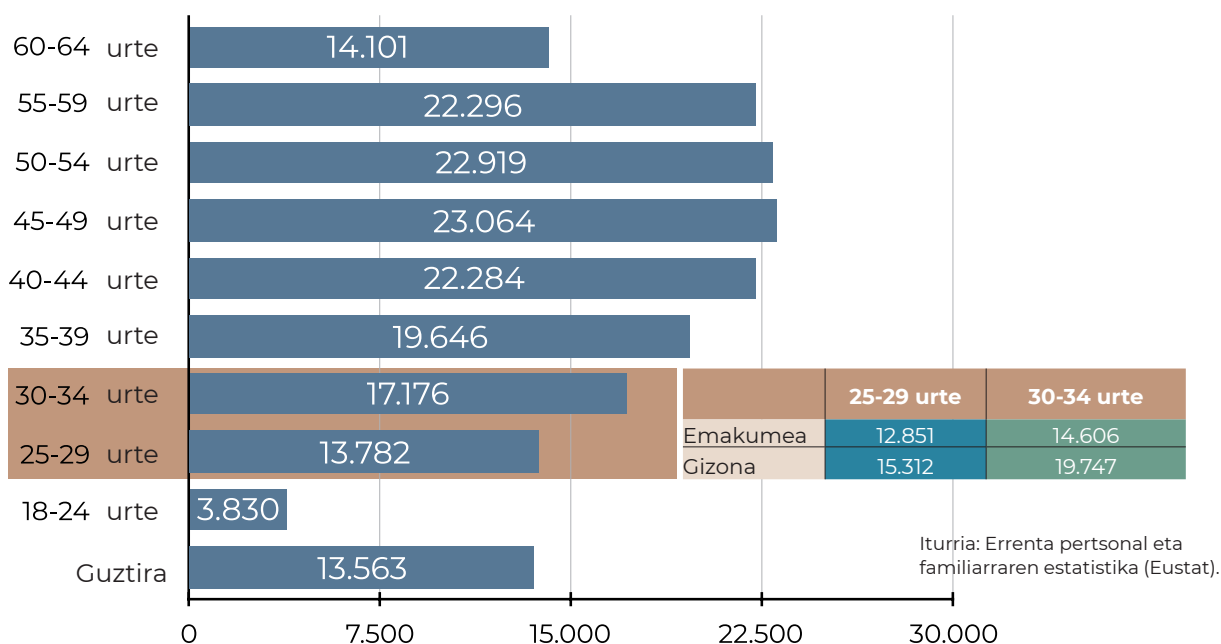
1.2.7. Soldatak (25-34 urte)

•**Gazteek helduek baino gutxiago irabazten dute.** 25-34 urteko biztanleriaren lan-errentak adin handiagoko beste talde batzuenak baino txikiagoak dira. 2019an, urteko batez besteko ordainsaria 13.782 eta 17.176 eurokoa izan zen 25-29 eta 30-34 urteko tartetean, hurrenez hurren, eta 20.000 eurotik gorakoa 40-59 urteko geruzetan. Emakumeen ordainsaria ere txikiagoa da gazteen artean.

•**Handitu egiten da gazteen eta helduen arteko soldata-arrakala.** Bigarren grafikoak 25-34 urteko biztanleriaren batez besteko errenta pertsonalaren eta 40-54 urteko biztanleriaren batez besteko errenta pertsonalaren arteko ratioaren bilakaera jasotzen du. Bilakaerak erakusten du 2009an gazte baten errenta pertsonala heldu baten errentaren % 75 zela. 2013an ratio hori % 70 jaitsi zen, eta harrezkero ez du oztopo hori gainditu. 2019an, % 68 izan zen.

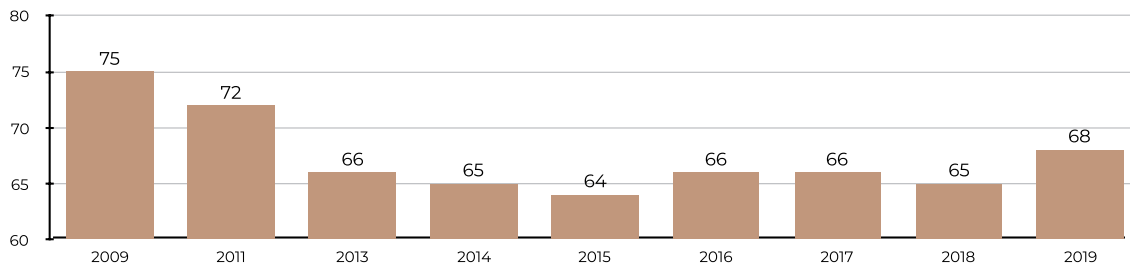
Emaitza horrek berresten du bi taldeen arteko lan-errenten aldea handitu egin dela: sarrerako soldata txikiagoak izango lituzke, eta, beharbada, aurreko belaunaldietakoekin alderatuta, ibilbide okerragoa izango luke soldatan.¹

Horrela, gai garrantzitsu bat planteatzen da gizarte-kohesioari eta desberdintasunari dagokierik. Desberdintasun hori areagotu egingo litzateke beste errenta batzuk kontuan hartuz gero.

Pertsonen lan-errentak, adinaren eta generoaren arabera (eurotan). 2019

¹ Espainiako Bankuaren txostena. Azken hamarkadetan Espainiako belaunaldien arteko lan-joerek adierazten dutenez, belaunaldi gazteenak soldata txikiagoekin sartu dira lan-merkatuan, eta hori handitu egiten da prestakuntza txikiagoa duten pertsonen artean.

Gazteen batez besteko errentaren bilakaera (25-34 urte) helduen batez besteko errentarekiko (40-54 urte), %

BAJAR LÍNEA

Gazteen ordainsaria: adin-talde gazteen batez besteko errenta pertsonala (25-29 eta 30-34).

Helduen ordainsaria: helduen taldeen batez besteko errenta pertsonala (40-54 urte).

Iturria: Errenta pertsonal eta familiarren estatistika (Eustat).

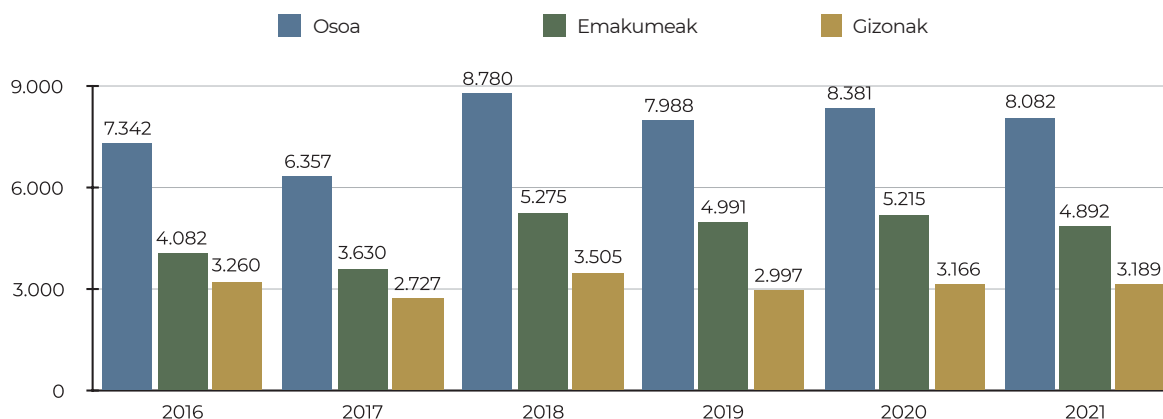
1.3. Diru-sarreraren bermea

•16-34 urteko 8.000 pertsona baino gehiago, Diru-sarrerak Bermatzeko Errentaren (DSBE) titular. 2020an, gora egin du DSBE jasotzen duten gazteen kopuruak (16-34 urte). Zehazki, 16² (23) eta 34 urte bitarteko 8.381 gaztek jaso zuten prestazio hori 2020ko abenduan, eta 7.988 gaztek, berriz, 2019an. Horrek esan nahi du % 4,9ko urte arteko igoera izan dela. 2021ean, kopurua (8.082) murriztu egin zen, eta 2019koaren antzekoa da.

2021ean, DSBE jasotzen duten 16 eta 34 urte arteko biztanleak 8.000 baino gehiago dira. Espediente horien % 60,5 emakumeak dira, 4.892 gizonak, aldiz, 3.189. Alde hori aztertutako aldi osoan mantendu da.

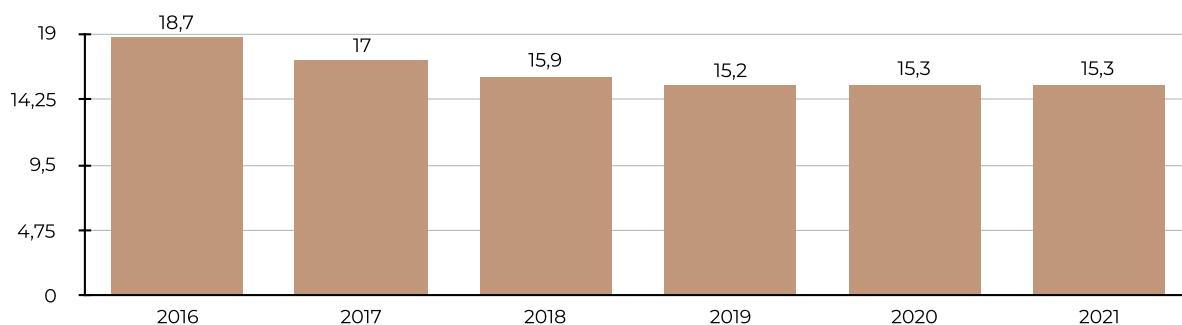
•16-34 urteko pertsonen espedienteak DSBE espediente guztien % 15,3 dira. Bigarren grafikoak erakusten du 16-34 urteko biztanleriak zer pisu duen DSBEaren titular guztien artean. Ikusten da espediente horien % 15,3 16 eta 34 urte bitarteko pertsonen dagokiela, eta 2016tik 2018ra zertxobait behera egin duela ekarpenak, eta ordutik aurrera egonkor mantendu dela.

16 eta 34 urte bitarteko biztanleei dagozkien DSBE espedienteen bilakaera. 2016-2021*

Iturria: Lanbide

2 DSBE jasotzeko gutxieneko adina 23 urte dira.

16-34 urteko biztanleria onuradunaren pisua DSBE espediente guztiekiko. 2016-2021*

*Biztanleria onuradunari dagokio urte bakoitzeko abenduan.

Iturria: Lanbide

1.4. Etxebizitza**1.4.1. Etxebizitza eskuratzeko beharra (25-34 urte)**

•25-34 urteko 50.000 gaztek etxebizitza eskuratzeko beharra dute. Zehazki, 49.703 pertsona, hau da, adin horretako biztanleriaren % 22,9 eta emantzipatu gabeko biztanleriaren ia erdia (% 48,8). Ratio hori handiagoa da emakumeen artean (% 53,6 eta % 45,1, hurrenez hurren), eta adin handieneko tartean (30-34 urte; % 52,9) gora egiten du.

•Gehienek ez dute emantzipatzeko diru-sarrerara nahikorik. Hirugarren grafikoak etxebizitza eskuratzeko beharra duten 25-34 urteko gazte emantzipatu gabeen diru-sarreraren maila erakusten du. % 24,2k ez du diru-sarrerarik, eta % 47,8k diote beren diru-sarrerak ez direla nahikoak edo ezegonkorak. Hala, etxebizitza eskuratzeko beharra duten 10etik 7k (% 71,9) ez luke baliabide ekonomiko nahikorik izango banaka emantzipatzeko.

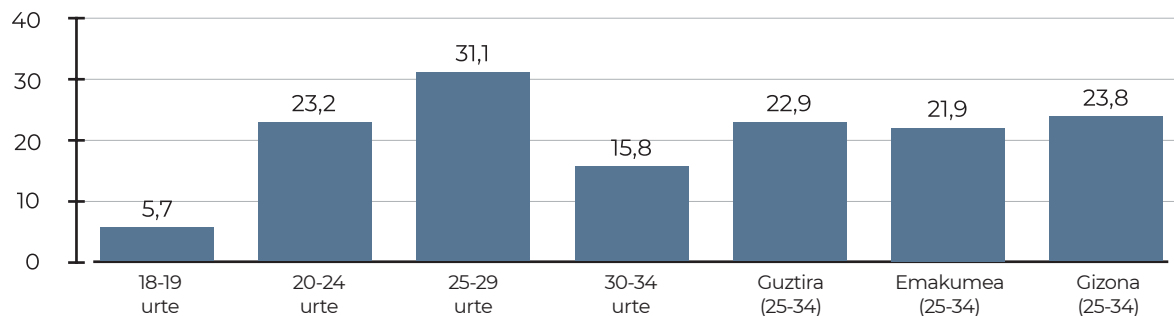
Etxebizitza eskuratzeko beharra duten biztanleak (kop.). 2019

	Biztanleria, guztira	Emantzipatu gabeko pertsonak	
		Guztira	Etxebizitza behar dutenak
18-19 urte	39.766	39.228	2.252
20-24 urte	93.719	83.401	21.720
25-29 urte	99.905	66.799	31.117
30-34 urte	117.393	35.123	18.586
Guztira (25-34 urte)	217.298	101.923	49.703
Emakumeak (25-34 urte)	108.209	44.190	23.686
Gizonak (25-34 urte)	109.089	57.733	26.017

Iturria: Etxebizitzaren beharrei eta eskariari buruzko inkesta.

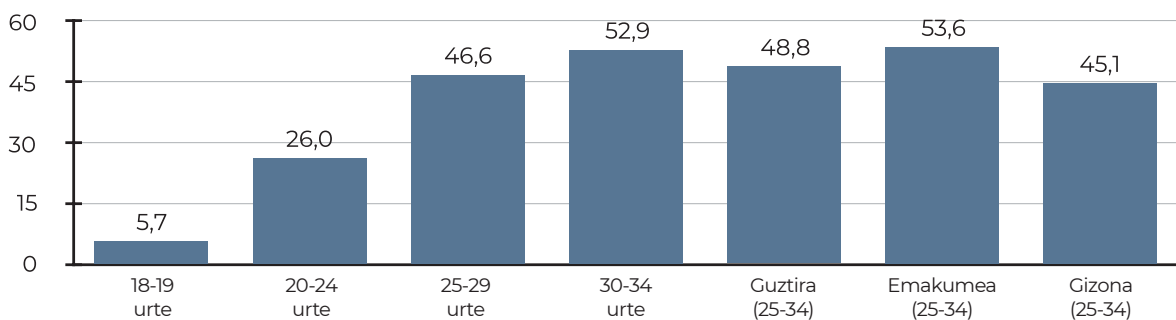
Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila (Eusko Jaurlaritzak)

Etxebizitza eskuratzeko beharra duen biztanleria emantzipatu gabea, biztanleria osoaren gainean (%). 2019

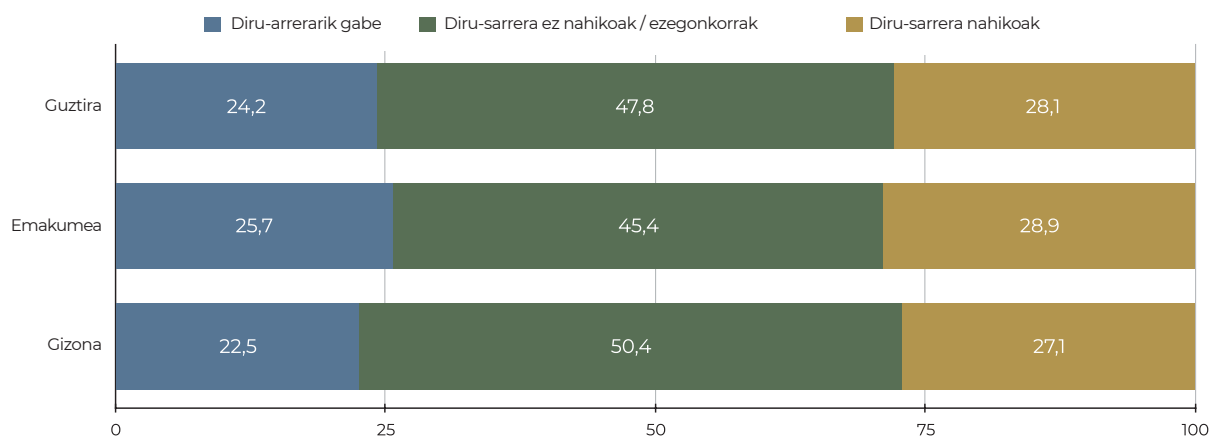
Iturria: Etxebizitzaren beharrei eta eskariari buruzko inkesta. Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila (Eusko Jaurlaritzak).

Etxebizitza behar duen biztanleria emantzipatu gabea, emantzipatu gabeko biztanleria osoaren gainean (%). 2019

Iturria: Etxebizitzaren beharrei eta eskariari buruzko inkesta. Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila (Eusko Jaurlaritzak).

Etxebizitza eskuratzeko beharra duten gazte emantzipatu gabeen (25-34 urte) diru-sarrerara maila 2019

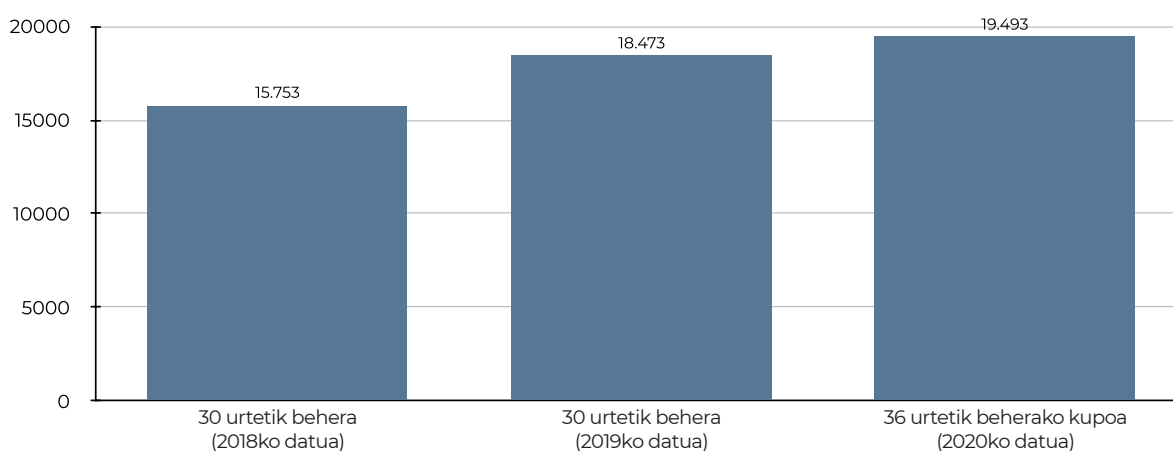
Iturria: Etxebizitzaren beharrei eta eskariari buruzko inkesta. Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila (Eusko Jaurlaritzak).

1.4.2. Etxebizitza babestuaren eskaria

•**Gazteek gero eta etxebizitza babestu gehiago eskatzen dituzte.** Gazte asko joaten dira Etxebizitzaren Euskal Zerbitzura (Etxebide) etxebizitza babestua eskatzera, emantzipatzeko eta lehen etxebizitza eskuratzeko bide gisa. Etxebizitza babestua eskatzen duten lau pertsonatik batek adierazten du gurasoen etxean bizi dela.

Euskadin, 2020an, guztira 19.493 gazte zeuden, 36 urtetik beherakoak, Etxebiden etxebizitza babestuaren eskatzaile gisa erregistratuta. Euskadiko etxebizitza-eskari osoaren % 25,4 da.

Etxebizitza babestua eskatzen duten gazteen bilakaera, 2018-2020

Iturria: Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila (Eusko Jaurlaritza).

36 urtetik beherako etxebizitza babestuen eskatzaileak. 2020

	Eskatzaileak		Eskari osoaren %
	Kop.	%	
Euskadi	19.493	100,0	25,4
Araba	3.169	16,3	30,8
Bizkaia	9.712	49,8	24,1
Gipuzkoa	6.612	33,9	25,4

Iturria: Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila (Eusko Jaurlaritza).

1.4.3. Emantzipazio-modalitatea

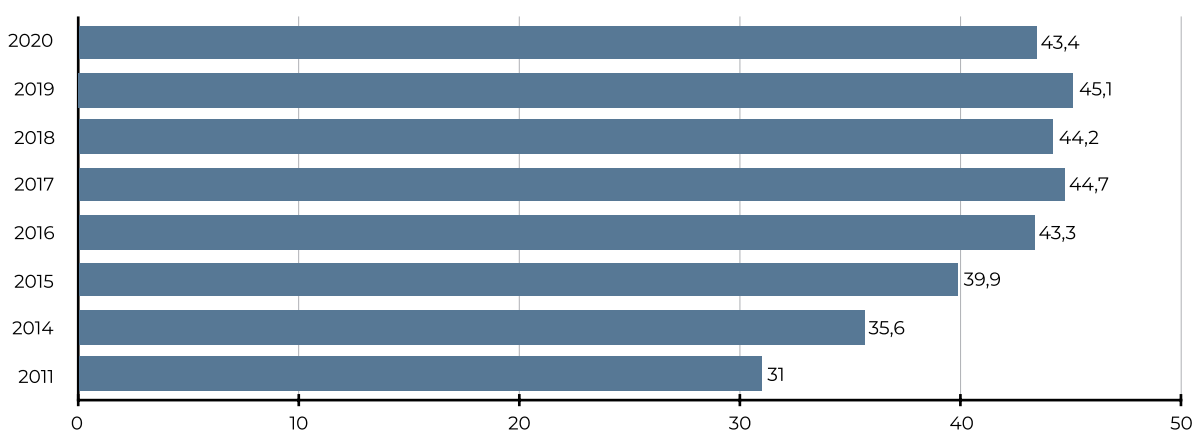
•**Alokairua hazi egin zen, baina badirudi gelditu egin dela.** 18-34 urteko gazte emantzipatuen % 46,9k etxebizitza bat dute jabetzan, eta % 43,4 alokairuan bizi dira. Alokairuaren aukerak nabarmen egin zuen gora 2016ra arte, baina, harrezkero, egonkor samar jarraitzen du.

Bestalde, senideek lagatako etxebizitzak % 9,7 dira, eta emantzipazio-prozesuei eusteko orduan familiak duen pisua islatzen du.

•**Alokatzeko aukera ohikoagoa da gizonen artean.** Alokairua da gizon emantzipatuen % 45,8ren aukera, eta emakumeen % 41,6rena 2020an. Gizonek eta emakumeek igo egin dute modalitate hori (alokairua), 2011rekiko.

Azken grafikoak adierazten du 18 eta 34 urte arteko pertsona emantzipatu gabeek nahiago dutela alokairua beste modalitate batzuen aurretik (erosketa, erosteko aukera ematen duen alokairua edo bestelakoa). Hala, % 36,8k dio nahiago duela alokairuko etxebizitza bat, eta proportzio hori handiagoa da gizonen artean emakumeen artean baino (% 40,0 eta % 33,2, hurrenez hurren). Hala ere, alokairuaren lehentasuna % 17,6ra jaisten da 30-34 urteko pertsona emantzipatu gabeen artean

Alokairuan emantzipatutako 18-34 urteko gazteen ehunekoa

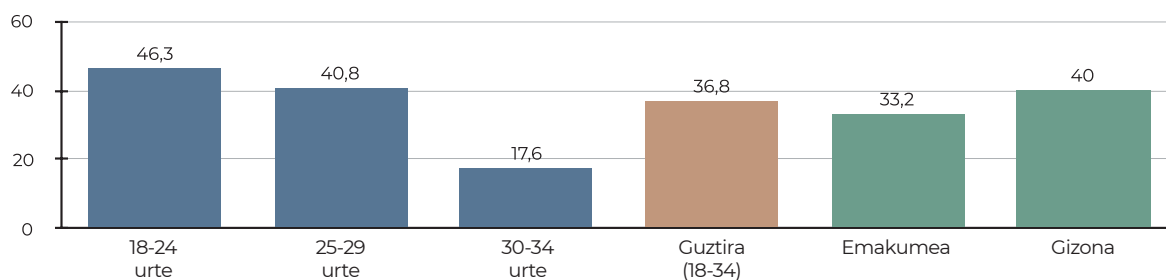
Iturria: Gazteen Euskal Behatokia.

Alokairuko emantzipazioa (18-34 urte), sexuaren arabera

	2011	2015	2019	2020
Guztira	31,0	39,9	45,1	43,4
Emakumea	29,2	38,9	43,0	41,6
Gizona	33,0	41,2	47,7	45,8

Iturria: Inkesta demografikoa (Eustat) eta Gazteen Euskal Behatokia.

Alokairuaren lehentasuna 18 eta 34 urte bitarteko gazte emantzipatu gabeen artean

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia, 2019ko Etxebizitza Beharren Inkestatik abiatuta.

1.4.4. Etxebizitza eskuratzeko kostua

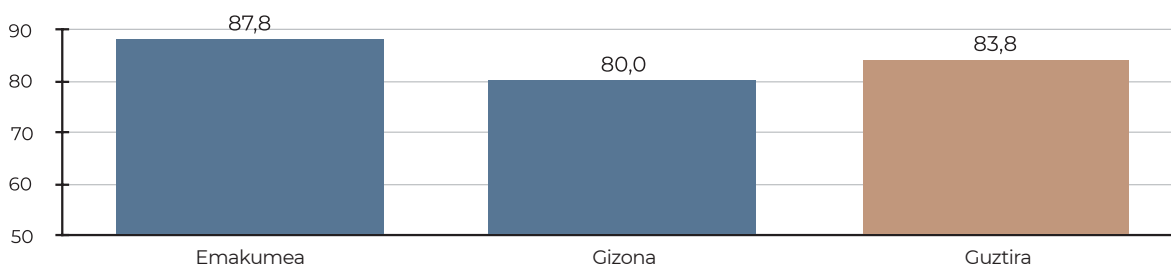
•**Etxebizitza garestia izatea oztopo handia da emantzipatzeko.** Gazteen %83,8k adierazi du etxebizitza garestia izatea dela emantzipatzeko oztopo nagusietako bat. Pertzepzio hori partekatzen dute emakumeek (% 87,8) eta, neurri txikiagoan, gizonak (% 80,0).

•**Gazteek soldataren erdia baino gehiago erabiltzen dute ordaintzeko.** 18-34 urteko gazte emantzipatuek hileko soldataren erdia baino gehiago erabiltzen dute etxebizitza ordaintzeko. Zehazki, hileko soldata garbiaren % 54,7 da alokairu-modalitatean, eta % 58,7 erosketa-modalitatean. Gainera, emakumeek beren soldataren proportzio handiagoa bideratzen dute etxebizitza ordaintzera (% 58,8 alokairuan eta % 63,0 erosketan).

Bestalde, 18-34 urteko pertsona emantzipatuen % 14,4k etxeko diru-sarreraren % 40 baino gehiago erabiltzen du etxebizitza ordaintzeko (gehiegizko ahalegin ekonomikoaren adierazlea).

•**Handitu egiten da alokairu-merkatuko errentaren eta gehieneko errenta onargarriaren arteko aldea.** 2020an, alokairuaren merkatu-errenta 320 euro handiagoa da 18-34 urteko pertsonen onar dezaketen gehieneko errenta (hileko soldata garbiaren % 30) baino. Diferentzial horrek gora egin du 2016tik, eta emakumeen artean 347 eurora igo da.

Etxebizitza garestia delako pertzepzioa zailtasuntzat emantzipaziorako (%). 2020

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia.

Etxebizitza ordaintzeko soldataren ehunekoa. 2020

	Alokairuan	Erosketa
18-34 urteko biztanleak	54,7	58,7
18-24 urte	76,4	81,9
25-29 urte	55,9	59,9
30-34 urte	48,6	52,2
18-34 urteko emakumeak	58,8	63,0
18-34 urteko gizonak	50,6	54,3

Emakume ekonomikoaren gainesfortzu osoaren tasa (2019)

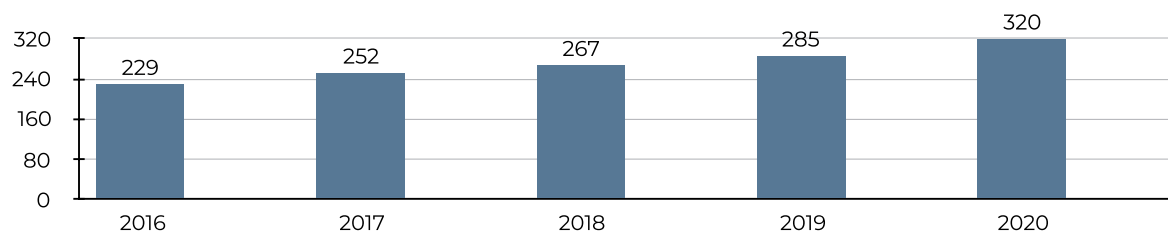
Guztira
%14,4

Emakumea
%16,2

Gizona
%12,2

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia.

Merkatuko errentaren eta alokairu kogeneko errenta onargarriaren arteko aldea (eurotan). 2016-2020

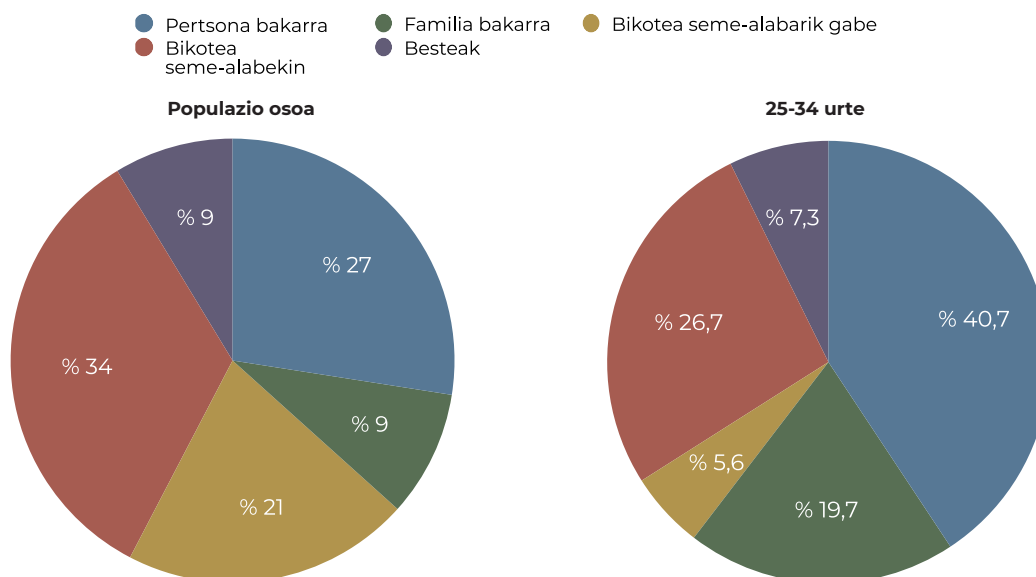
Iturria: Gazteen Euskal Behatokia.

1.4.5. Etxekoen unitate tipologia

Erreferentziazko pertsonak 25-34 urteko etxekoen unitateak eta etxekoen unitate guztiak alderatuta, alde handiak daude:

- Erreferentziazko pertsonak 25 eta 34 urte bitartean dituen 10 etxetik 4 (% 40,7) pertsona bakarrek dira. Proportzio hori % 27,5era jaisten da multzoan.
- Erreferentziazko pertsonak 25 eta 34 urte bitarteko adina duen etxekoen unitateen herena (% 32,3) bikotekidearekin bizi da (seme-alabekin edo gabe), eta proportzio hori % 54,7ra igotzen da multzoan.

Etxekoen unitateen tipologia, erreferentziazko pertsonaren adinaren arabera (guztira, 25-34 urte). 2016

Iturria: Inkesta demografikoa (Eustat).

1.5. Hezkuntza

1.5.1. Hezkuntzako ibilbidea

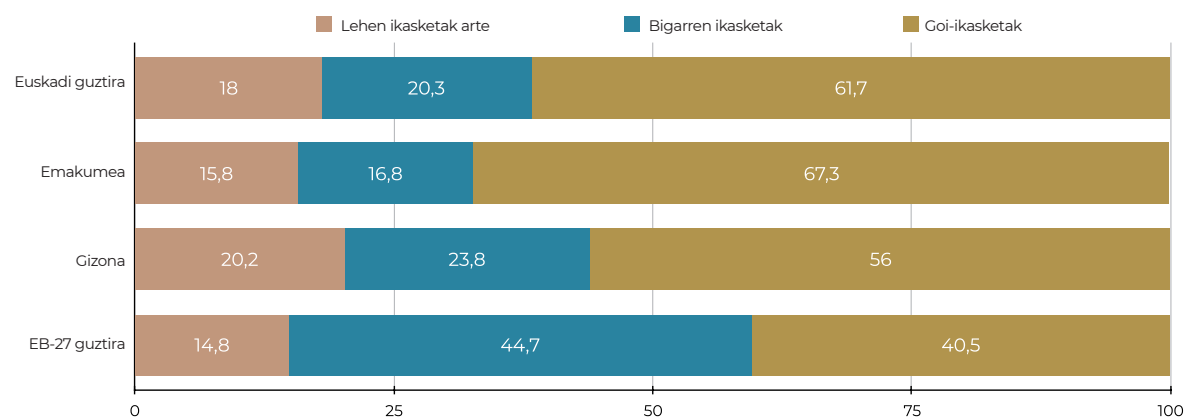
• **Euskadiko gazteek gero eta prestakuntza hobea dute.** 10 gaztetik 6k hirugarren mailako ikasketak dituzte (% 61,7), eta proportzio hori % 67,3ra igotzen da emakumeen kasuan. Lehen mailako ikasketak dituzten biztanleak % 18 dira, eta bigarren mailako ikasketak dituztenen garrantzia antzekoa da (% 20,3). EB-27rekin alderatuta, goi-mailako ikasketak dituen biztanleriak pisu handiagoa du.

EB-27n, goi-mailako ikasketak dituztenak % 40,5 dira, bigarren mailako ikasketak dituztenak, aldiz, % 44,7 dira, eta lehen mailako ikasketak dituztenak, berriz, gutxiago dira, eta banaketa orokorra agian lan-merkatuarekin bat dator.

•**Estatuak eskola uztearen tasarik txikiena du Euskadik.** 2020an, eskola uztearen tasa % 6,5koa da, eta emakumeen artean % 4,3ra jaisten da. Ratio horrek etengabeko beherakada izan du, eta ia erdira jaitsi da 10 urtean. Hala, EAEk Estatuaren uzte-tasa txikiena du, eta EBren helburua hobetzen du: 2020an % 10etik behera jaitea.

•**Hala ere, 2020an handitu egin da ikasten eta lan egiten ez duen biztanleria.** Ikasten eta lan egiten ez duten gazteen tasa, agian pandemiaren beste eragin bat, % 12,1era igo zen 2020an, eta % 8,8koa izan zen 2019an (+3,3 pp). Proportzio hori zertxobait handiagoa da gizonen artean (% 12,3 eta % 11,8, hurrenez hurren), eta emaitza hori ez dator bat 2017-2019 aldiarekin (emakumeen tasa handiagoa)..

25-34 urteko gazteen ikasketa-maila. 2020

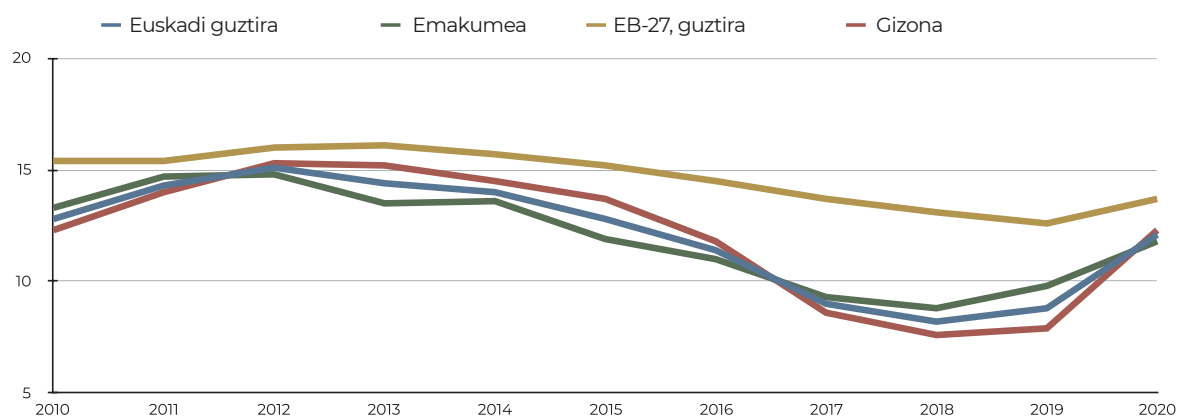
Iturria: Biztanleria Aktiboaren Inkesta (EIN) eta Eurostat.

Hezkuntza goiz uzten dutenen tasa (18-24 urte)³

	2010	2015	2020
Euskadi, guztira	13,1	9,7	6,5
Emakumea	12,6	7,4	4,3
Gizona	13,7	11,9	8,5
EB-27, guztira	13,8	11,0	9,9

Iturria: Biztanleria Aktiboaren Inkesta (EIN) eta Eurostat..

³ Bigarren hezkuntzako bigarren etapa amaitu ez duten eta inolako hezkuntza-prestakuntza motarik jarraitzen ez duten 18 eta 24 urte arteko pertsonen %.

Ikasten edo lan egiten ez duen biztanleria (15-29 urte)

Iturria: Biztanleria Aktiboaren Inkesta (EIN) eta Eurostat.

1.5.2. Hirueletasuna eta prestakuntza duala

•**Euskadin, gazteen erdia hirueleduna da.** Hirueletasun-tasa bikoiztu egin da hamarkada batean. 2009an, 15 eta 29 urte arteko pertsonen % 26,0k adierazi zuen ondo hitz egiten zuela euskaraz, gaztelaniaz eta ingelesez, eta ehuneko hori % 49,3ra igo zen 2019an (+23,3 pp). Halaber, nabarmentzekoa da emakumeen eta gizonen artean dagoen aldea: hirueletasun-tasa % 59,6 eta % 39,7 da, hurrenez hurren (-19,9 pp).

•**LH dualean matrikulatutako ikasleen kopuruak gora egin du.** 2019-2020 ikasturtean, Euskadik 1.860 pertsona ditu matrikulatuta LH dualean. 2015ean eredu hori ezarri zenetik izan den zifrarik handiena da, eta, oro har, LHn matrikulatutako ikasleen % 4,9 biltzen du.

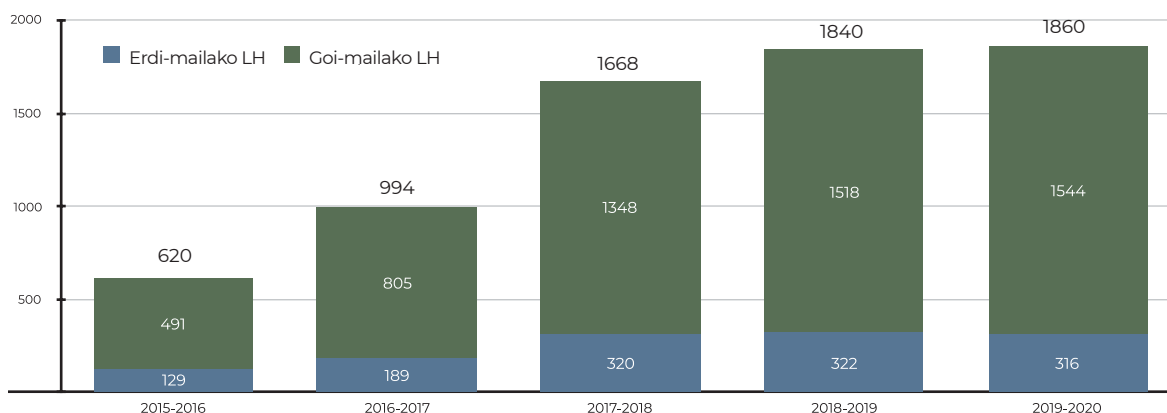
Goi-mailako Lanbide Heziketan biltzen dira Lanbide Heziketa dualean matrikulatutako ikasle gehienak (guztizkoaren % 83), eta goi-mailako Lanbide Heziketan matrikulatutako % 6,8 dira. Bestalde, gutxiago sartzen da erdi-mailako LHn, ikasleen % 2 baino ez baitago matrikulatuta eredu dual horretan.

Lanbide Heziketaren Lege berriak ezartzen duenez, prestakuntza duala izango da ikasle guztientzat, eta hasieratik (lehen maila) aldaketa handia ekarriko du.

Hirueletasun-tasa (15-29 urte), sexuaren arabera. 2009-2019

	2009	2014	2016	2019
Gazteak, guztira	26,0	30,9	34,6	49,3
Emakumea	22,3	28,0	36,3	59,6
Gizona	29,9	34,0	33,0	39,7

Iturria: Bizi-baldintzen inkesta (Eustat).

LH dualean matrikulatutako ikasleak. 2015-2020

Oharra: LH dualeko matrikulazio osoa. Ez da sartzen Oinarrizko LH.

Iturria: Hezkuntza eta Lanbide Heziketako Ministerioa.

LH dualaren pisua LHn matrikulatutako ikasle guztiekiko

	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
LH, guztira	1,8	2,8	4,5	4,9	4,9
Erdi-mailako LH	0,9	1,3	2,1	2,1	2,0
Goi-mailako LH	2,5	3,8	6,1	6,9	6,8

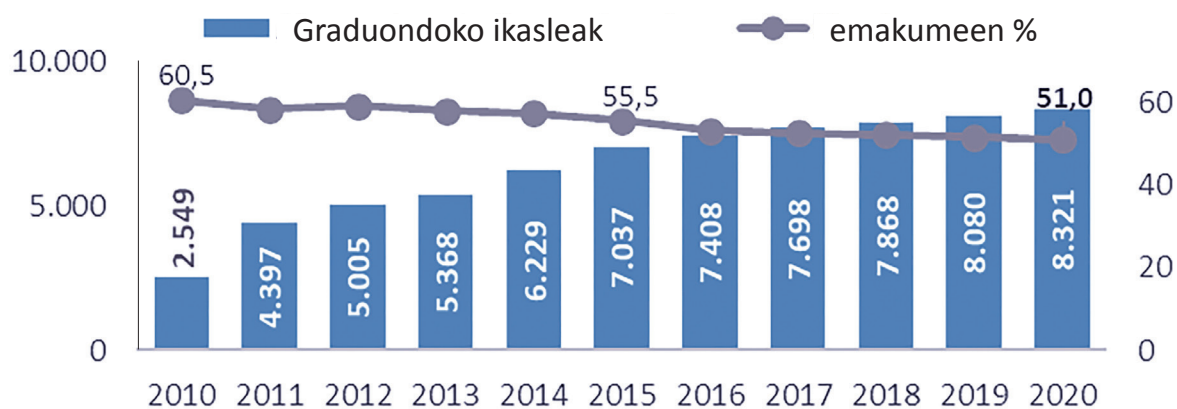
Iturria: Hezkuntza eta Lanbide Heziketako Ministerioa

1.5.3. Graduondoko ikasketak

•**2010 eta 2020 artean hirukoiztu egin da graduondoko ikasketetan matrikulatutako ikasleen kopurua.** Euskadin gero eta gazte gehiagok egiten dituzte masterreko eta/edo doktoregoko ikasketak. 2020an, 8.321 pertsona matrikulatu ziren graduondoko ikasketetan; 2010ean, berriz, 2.549. % 51 emakumeak izan ziren, nahiz eta 2010ean % 60,5 izan.

•**Unibertsitate-prestakuntzaren iraupena luzatzen da.** Batez beste, gazteek 6 urte inguru behar dituzte unibertsitate-prestakuntza amaitzeko. Gainera, ikasketa horien iraupenak gora egin du, 5,71 urtetik (2015-2016) 6,03 urtera (2019-2020), bai emakumeen artean, bai gizonen artean, nahiz eta gizonen batez besteko iraupena 6,35 izan.

•**Gero eta doktorego-tesi gehiago gainditzea.** 2019-2020 ikasturtean, 311 doktorego-tesi gainditu zituzten 35 urtetik beherako pertsonak euskal unibertsitateetan. Oro har, zifra horrek goranzko joera du, eta emakumeen presentzia pixka bat handiagoa dela berres-ten du, nahiz eta azken urtean aldea oso txikia izan (157 emakumeen tesi eta 154 gizo- nen tesi).

Graduondoko ikasketetan matrikulatutako ikasleak (35 urtetik beherakoak)

Iturria: Unibertsitate-estatistika (Eustat).

Unibertsitate-prestakuntzaren batez besteko iraupenaren bilakaera

	Gradua + Masterra	
	(2015-2016)	(2019-2020)
Guztira	5,71 urte	6,03 urte
Emakumeak	5,59 urte	5,79 urte
Gizonak	5,89 urte	6,35 urte

Oharra: 4 urteko gradu bat eta urtebeteko master bat barne hartzen ditu.

Iturria: Unibertsitate Informazioko Sistema Integratua. Unibertsitateen Idazkaritza Nagusia.

Gainditutako doktore-tesiak (35 urtetik beherakoak)

	2010	2015	2020
Guztira	218	327	311
Emakumea	112	192	157
Gizona	106	135	154

Iturria: Unibertsitate-estatistika (Eustat).

1.6. Bizi-kalitatea eta gizarte-kohesioa**1.6.1. Osasuna eta aisia**

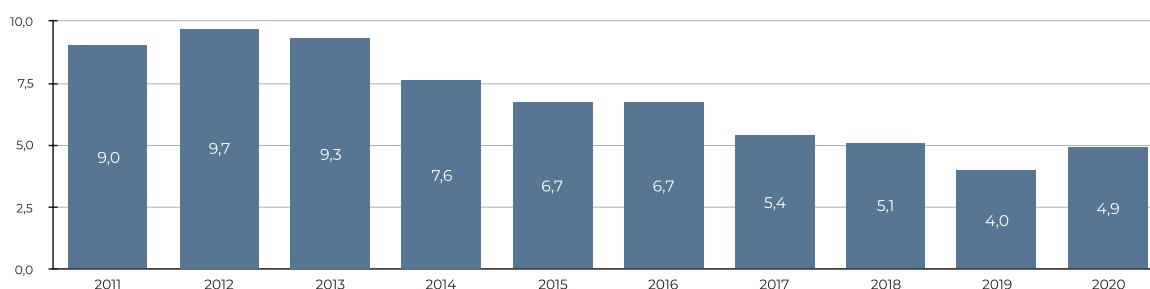
•**Osasunarekin lotutako adierazleak hobetzea.** Osasun txarraren prebalentzia-tasa % 2,4ra jaitsi da 2018an, eta ibilbide positiboa izan du. Emakumeen ratioa % 2,9 da, eta gizonena, berriz, % 2, baina emakumeek eta gizonak 2002. urteaz geroztik erregistratutako beherakadarekin bat egiten dute (-3,8 pp eta -3,0 pp, hurrenez hurren).

Halaber, nerabeen haurdunaldi-tasa % 4,9ra jaitsi da 2020an, 2012an erregistratutako ratioaren erdia izanik (% 9,7).

Osasun txarraren prebalentzia (15-29 urte), sexuaren arabera

	2002	2007	2013	2018
Guztira	5,8	5,3	4,6	2,4
Emakumea	6,7	6,5	5,2	2,9
Gizona	5,0	4,1	3,9	2,0

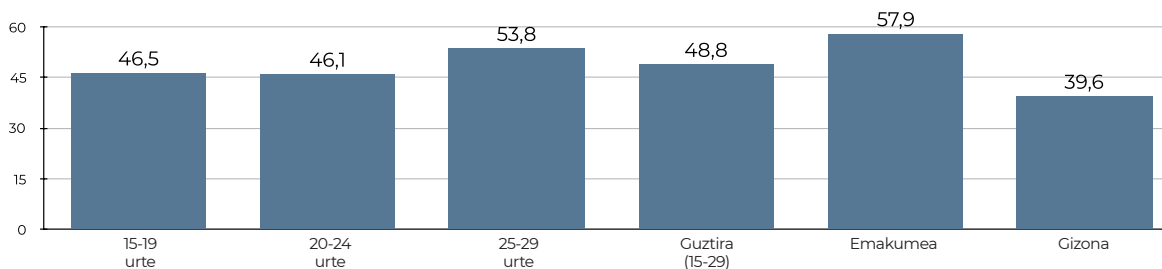
Iturria: Osasun Inkesta (Eusko Jaurlaritz).

Nerabeen haurduntze-tasa (15-17 urte)

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia.

•Sare sozialen erabilera orokorra eta irakurtzeko ohitura. Gazteen ia erdiek irakurtzen dute astialdian, baina alde handia dago generoaren arabera (% 57,9 emakumeak dira, eta % 39,6 gizonak). Irakurtzeko ohitura antzekoa da adinaren arabera, baina proportziorik handiena 25-29 urtekoei dagokie (% 53,8).

Sare sozialen erabilera orokorra berresten da: euskal gazte gehienek egunero erabiltzen dituzte (Whatsapp, Instagram, Youtube, Spotify, Twitter...).

Aisialdian irakurtzeko ohitura (15-29 urte). 2021

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia

Sare sozialen eguneroko erabilera (15-29 urte). 2021

	Emakumea	Gizona	Guztira
Whatsapp	99,2	98,9	99,0
Instagram	87,3	77,7	82,2
Youtube	76,4	87,3	81,8
Spotify	73,3	69,2	71,2
Twitter	33,7	40,7	37,2

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia.

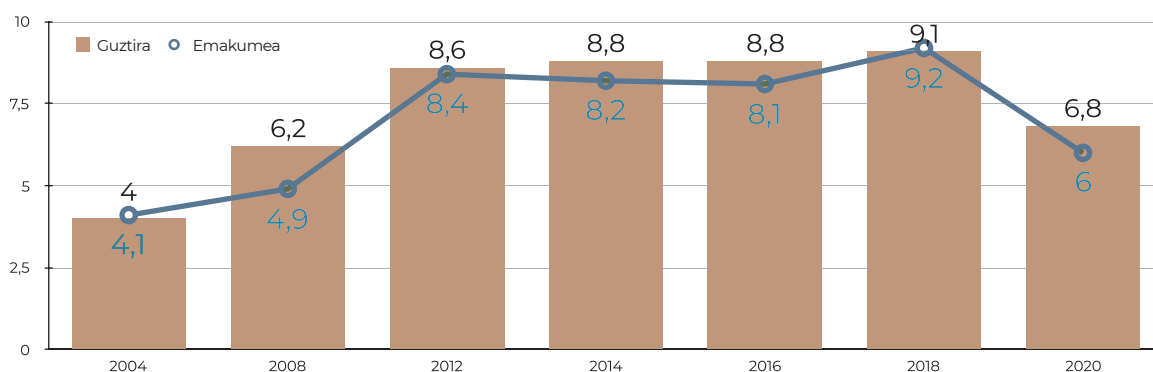
1.6.2. Gizarte-ekintza eta berdintasuna

•**Benetako pobrezia-tasak behera egin du.** 2020an, 16-29 urteko gazteen % 6 benetako pobrezia-egoeran dago, eta 2012tik erregistratutako ratorik txikiena da. 2008ko krisi ekonomikoarekin, benetako pobrezia-tasak gora egin zuen (% 8tik gora), baina 2020an berriz ere behera egin zuen.

•**Genero-desberdintasuna enplegua lortzeari dagokionez.** Lau gaztetik batek (15-29 urte) hautematen du desberdintasun-mota hori (% 23,4), baina pertzepzioa desberdina da emakumeen eta gizonen artean. Emakumeen heren batek (% 33,6) dio desberdintasunak daudela, eta gizonen % 6,7k. Aurreko inkestekiko desadostasun hori mantendu egiten da.

•**Emakumeen aurkako indarkeriaren tasa orokorra 1.000 biztanleko 8,6koa da emakume gazteen artean.** Emakumeen aurkako indarkeriaren tasa orokorrak indarkeria dela-eta salaketa jarri duten emakumeen kopurua neurtzen du 1.000 emakumeko (15-29 urte). Emaitzek erakusten dute 2021ean EAEn 8,6 kasu erregistratu zirela 1.000 emakumeko.

Benetako pobrezia-tasa (16-29 urte), guztizkoa eta emakumea

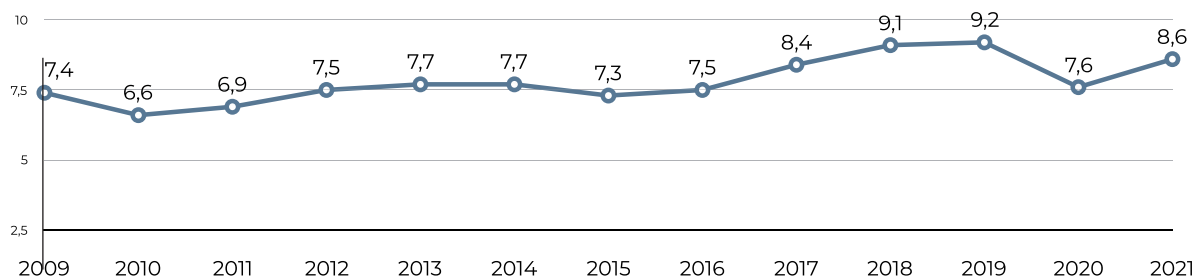
Iturria: Pobrezia eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkesta (Eusko Jaurlaritzak).

Genero-desberdintasunaren pertzepzioa (%) enplegua lortzeari dagokionez (15-29 urte), sexuaren arabera. 2020

	Guztira	Emakumea	Gizona
Desberdintasunaren pertzepzioa	23,4	33,6	6,7

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia.

Emakumeen aurkako indarkeriaren tasa orokorra (15-29 urte)

Iturria: Emakunde eta Segurtasun Saila (Eusko Jaurlaritzak).

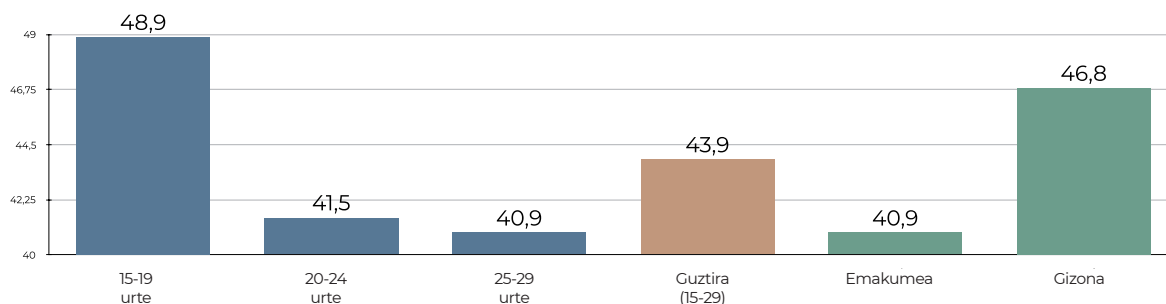
1.6.3. Parte-hartzea

•**Gazteen erdiak inguruk parte hartzen du elkarteren batean.** Gazteen % 43,9 (15-29 urte) elkarteren bateko kide da, eta adin-tarte gazteenak (15-19 urte) du tasarik handiena (% 48,9); 25-29 urtekoen taldean, berriz, tasa horrek behera egiten du (% 40,9). Gizonen partaidetza-indizea emakumeena baino handiagoa da (% 46,8 eta % 40,9, hurrenez hurren).

•**Gazteen erdiak baino gehiagok gai publikoetan parte hartu nahi du.** Gazteen % 55,1ek parte-hartze aktiboagoa izan nahi du gai publikoetan, eta proportzio hori % 62,4ra igo-tzen da 20-24 urtekoen artean. Generoaren arabera, emakumeen interesak (% 60,3) gizo-nena (% 50,2) gainditzen du.

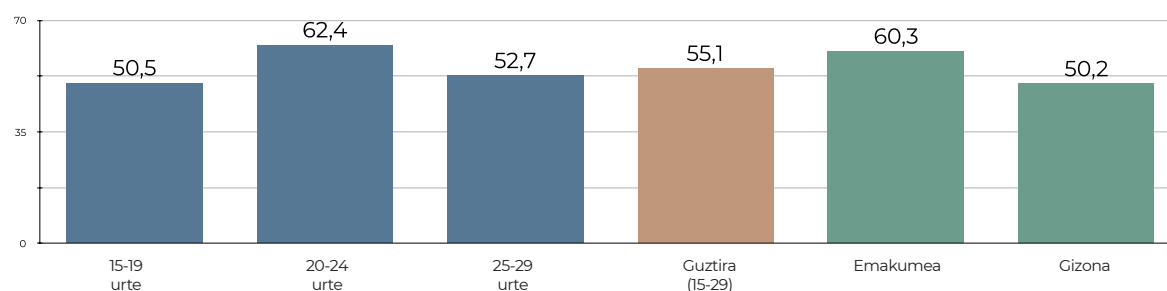
•**Hamar gaztetik batek boluntario-lanak egiten ditu.** Gazteen % 11,5ek parte hartzen du boluntariotza-jardueretan, eta 20 eta 24 urte bitartekoek garrantzia nabarmentzen da (% 14,9). Eraitza antzekoa da generoaren arabera, eta emakumeen parte-hartzea zertxobait handiagoa da (% 12,3, eta gizonena % 10,7).

Elkarteren bateko kide diren 15-29 urteko pertsonen ehunekoa. 2021

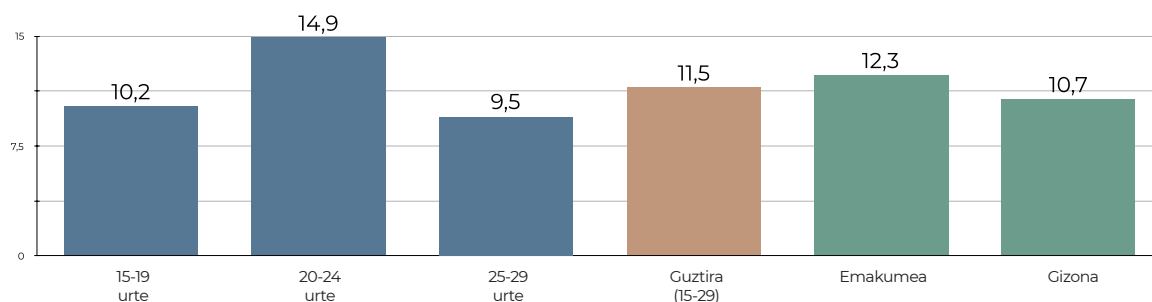
Iturria: Gazteen Euskal Behatokia.

Gai publikoetan parte hartu nahi duten 15-29 urteko pertsonen ehunekoa. 2020

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia.

Boluntariotza egiten duten 15-29 urteko pertsonen ehunekoa. 2021

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia.

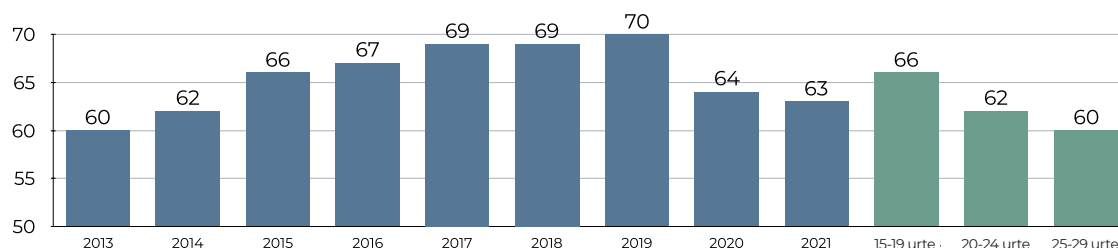
1.7. Gazteen pertzepzioa eta itxaropenak

1.7.1. Egungo egoerarekiko gogobetetze pertsonala

•**2021ean, behera egin du gaur egungo balioespenak.** *Aurrera Begirak* euskal gazteek oraina nola hautematen duten eta zer itxaropen dituzten jakin nahi du. 2021. urtearen amaieran egindako azterlanak erakusten du une honetako balorazio-indizeak behera egin duela, 100etik 63 punturekin. 25 eta 29 urte arteko biztanleak dira ikuspegi negati-boena ematen dutenak, batez beste 60 puntu.

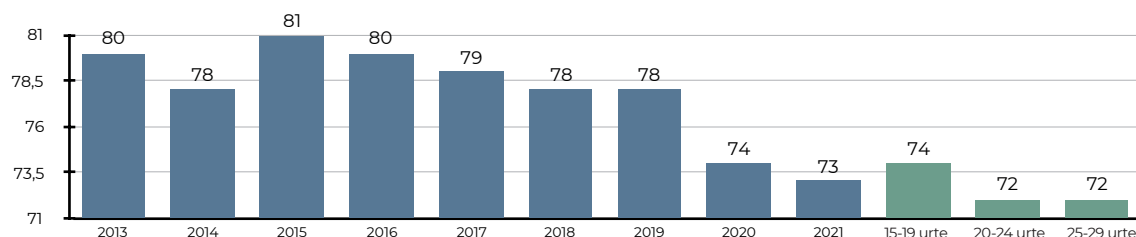
•**Gogobetetasun pertsonalaren mailak behera egin du.** Honako alderdi hauek kontuan hartuta: lan-egoera edo lan-aurreikuspenak, ikasketak edo prestakuntza-maila, familia, astialdia, lagunak, harreman sentimentalak eta/edo sexualak, osasuna, irudi fisikoa, hilean dagoen dirua eta familiarekin edo bere kontura bizitzeko egoera. 2021ean, gazteen gogobetetze pertsonalaren mailak behera egin du: 73 puntu.

Uneko balorazioa 2013-2021 (0-100 eskala)

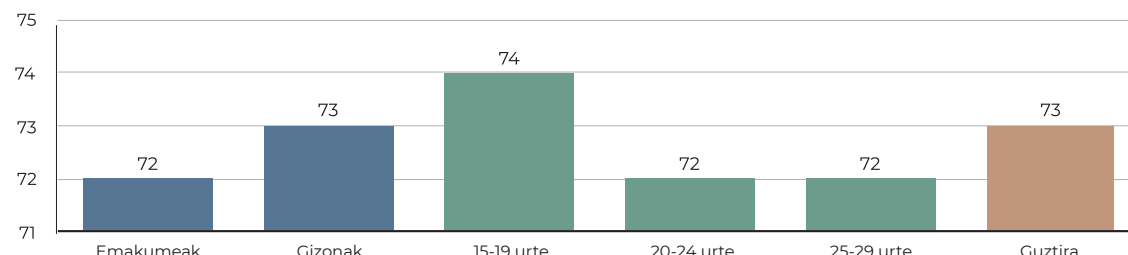
Iturria: Aurrera Begira. Gazteen itxaropenen adierazleak.
Gazteen Euskal Behatokia.

Langilean gogobetetze-indizea 2013-2021 (0-100 eskala)

Iturria: Aurrera Begira. Gazteen itxaropenen adierazleak.
Gazteen Euskal Behatokia.

Langilean gogobetetasun-indizea 2021 (0-100 eskala)

Iturria: Aurrera Begira. Gazteen itxaropenen adierazleak.
Gazteen Euskal Behatokia.

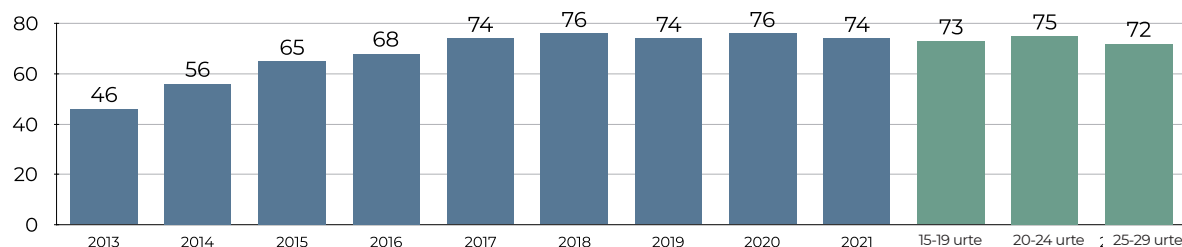
1.7.2. Lan-baldintzen pertzepzioa

•**Pandemiak okerrera egin du lan-baldintzetan.** Gazteen % 67,6k eta emakume gazteen % 71,7k uste dute lan-baldintzak orain duela urtebete baino okerragoak direla. Enplegua galtzeko edo prekarizatzeko arriskuaren pertzepzioak behera egin du 2020arekin alderatuta, baina 2017-2019 aldikoa baino handiagoa izaten jarraitzen du.

•**Enplegu-itxaropenak jaitsi egin dira.** 2021ean, enplegua galtzeko edo prekarizatzeko arriskuaren pertzepzioa 42 puntukoa da, 2020an erregistratutako datua baino txikiagoa. Gainera, 2020an eta 2021ean hautsi egin da langabezia dauden gazteen artean duela urte batzuk erregistratutako enplegu-itxaropenaren goranzko joera.

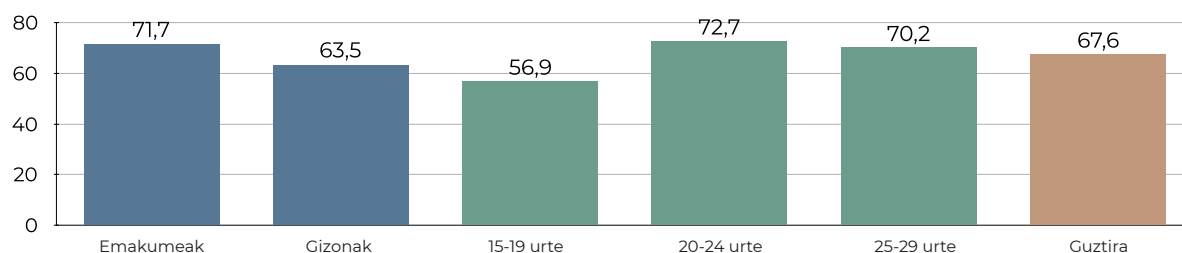
Hala ere, 2021ean eutsi egin zaio ikasketekin lotutako enpleguari buruzko pertzepzioari. Ikasten ari diren gazteen artean, ikasketekin lotutako enpleguari buruzko pertzepzioa 74 puntukoa da, eta 72ra jaisten da 25-29 urtekoen artean.

Ikasketekin lotutako enpleguaren itxaropenaren bilakaera 2013-2021 aldian (0-100 eskala)

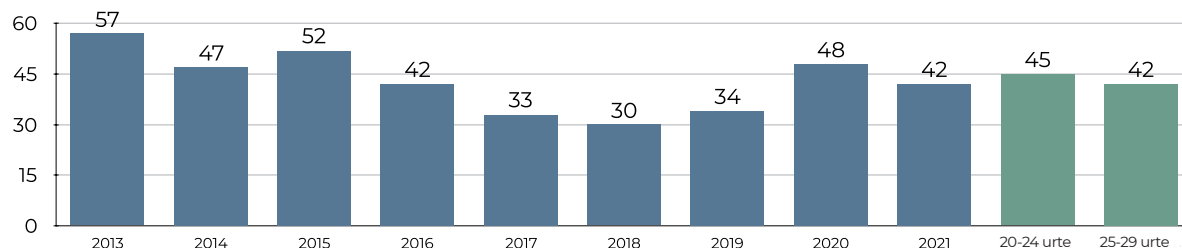
Iturria: Aurrera Begira. Gazteen itxaropenen adierazleak.
Gazteen Euskal Behatokia.

Orain eskaintzen diren lan-baldintzak duela urtebete baino okerragoak dira (adostasunaren %) - 2020

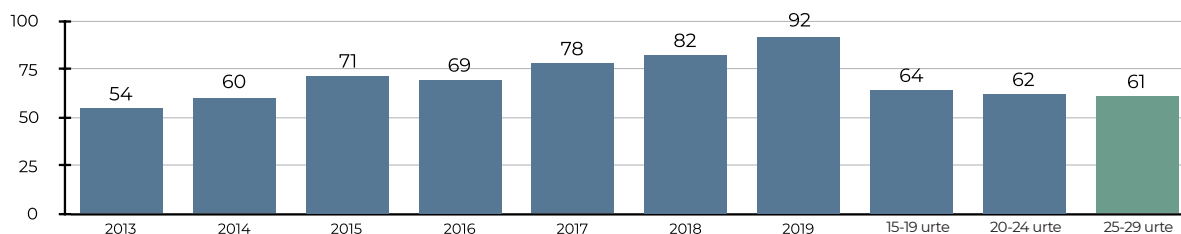

Iturria: Aurrera Begira. Gazteen itxaropenen adierazleak.
Gazteen Euskal Behatokia.

Enplegua galtzeko edo prekarizatzeko arriskuaren bilakaera 2013-2021 aldian langileen artean (0-100 eskala)

Iturria: Aurrera Begira. Gazteen itxaropenen adierazleak.
Gazteen Euskal Behatokia.

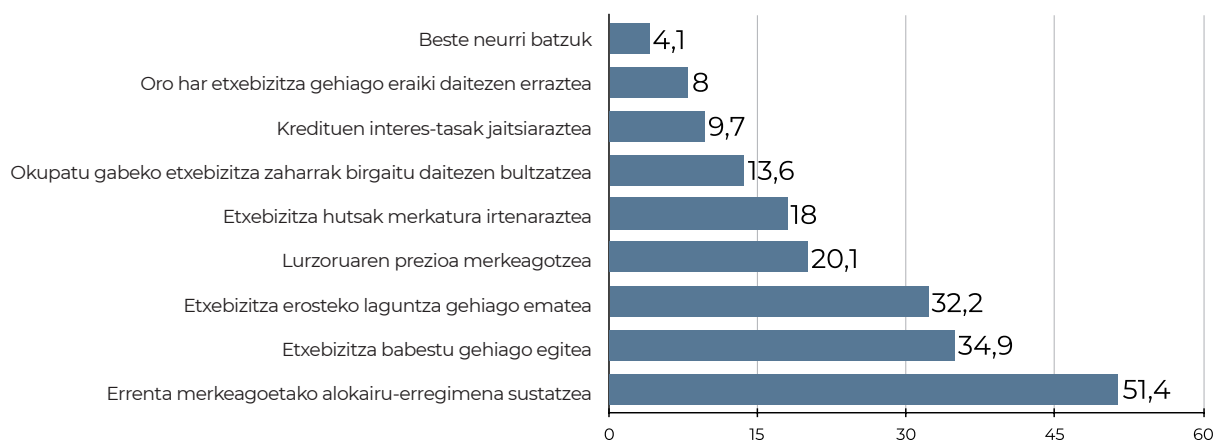
Enplegua lortzeko itxaropenaren bilakaera 2013-2021 aldian langabeen artean (0-100 eskala)

Iturria: Aurrera Begira. Gazteen itxaropenen adierazleak.
Gazteen Euskal Behatokia.

1.7.3. Etxebizitzaren etorkizunari buruzko itxaropenak

•**Alokairua sustatzea, etxebizitza babestua handitzea eta etxebizitza eskuratzeko laguntzak dira arazo horren irtenbide nagusiak, euskal gazteen iritziz.** Alokairua sustatzea, alokairu-errenta merkeagoekin, etxebizitza babestu gehiago egitea eta etxebizitza eskuratzeko laguntza gehiago eskaintzea dira gazteek etxebizitzaren arloan planteatutako irtenbide nagusiak.

•**Gazteek etxebizitza-arloko neurrien diseinuan parte hartu nahi dute, informazio gehiago behar dute eta etxebizitza-eskaintza gazteen premietara egokitzeko eskatzen dute, egoera desberdinak kontuan hartuta eta adinaren arabera.** Ildo horretan, datuek agerian uzten dute etxebizitza jabetzan eskuratzeko itxaropenak gora egiten duela adinarekin batera, eta etxebizitza erosteko laguntza gehiago eskatzen duten pertsonen ehunekoak nabarmen egiten duela gora adinak gora egin ahala.

Etxebizitzaren arazoaren konponbide nagusiak, EAEn etxebizitza behar duten 18 eta 34 urte bitarteko pertsona emantzipatu gabeen iritziaren arabera (%) 2019

Iturria: Gazteak, emantzipazioa eta etxebizitza-premia Euskadin, 2019.

Ehunekoak bereiztea adin-tarteen arabera, lehenengo hiru irtenbideekin alderatuta

	18-24 urte	25-29 urte	30-34 urte	Guztira
Alokairu-erregimena sustatzea errenta merkeagoekin	% 55,7	% 52,4	% 44,0	% 51,4
Etxebizitza babestu gehiago egitea	% 33,6	% 37,2	% 32,6	% 34,9
Etxebizitza erosteko laguntza gehiago ematea	% 26,3	% 31,2	% 41,5	% 32,2

Iturria: Gazteak, emantzipazioa eta etxebizitza-premia Euskadin, 2019.

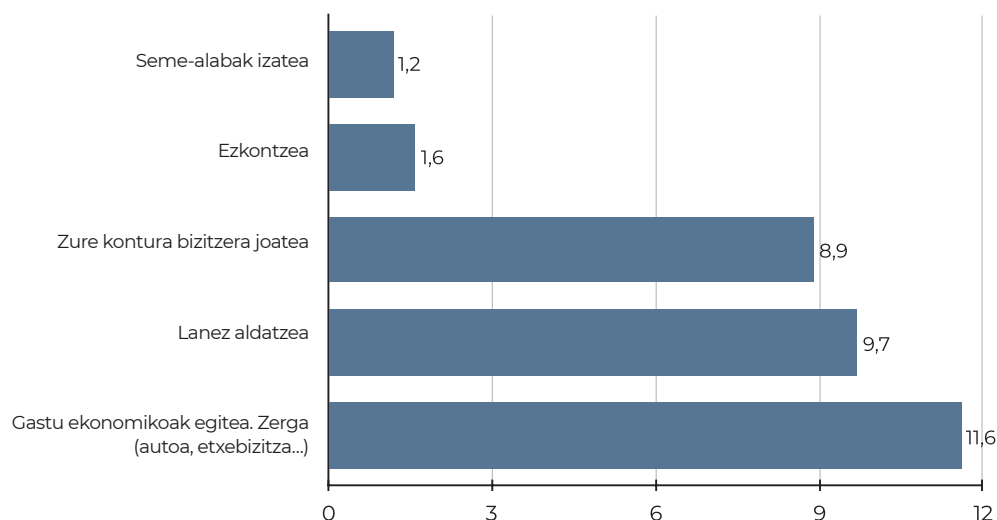
1.7.4. Emantzipazio-itxaropenak

•**Pandemiak bizi-proiektuei uko egitea ekarri du.** Pandemiaren ondorioz, gazte askok uko egin behar izan diete 2020an aurreikusitako proiektuei. Hala, % 12k uko egin diote gastu ekonomiko handiak egiteari, hala nola etxebizitza bat erosteari. Bestalde, % 9,7k uko egin dio lana aldatzeari, eta % 9k bere kontura bizitzeari.

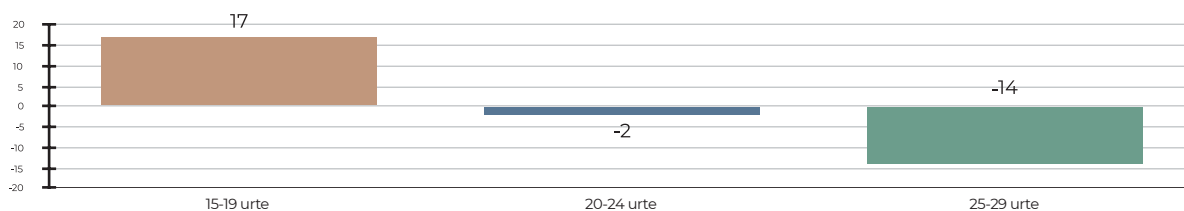
•**Bizi-alderdien balantzea.** Gazteen itxaropenei buruzko kontsultan, emantzipazioari ematen dioten garrantzia gazteen gogobetetze-mailarekin lotzen da. 25 eta 29 urte bitarteko adin-tartea da itxaropenekiko eta errealtatearekiko distantzia handiena duena, eta horren emaitza ratio negatiboa da (-14). Lana eta dirua ere adin-tarte horretako balantze negatiboa osatzen duten alderdiak dira.

•**Emantzipazio zapuztuaren itxaropenak murriztea.** Emantzipazio zapuztuaren itxaropenak –familia-etxetik independizatu nahi izatea eta ezin izan izatea– serieko zifra txikienetako bat erakusten du, % 42 2021ean eta 2019koen antzeko mailetan. Agian pandemiaren ondoren itxaropenak doitu direlako.

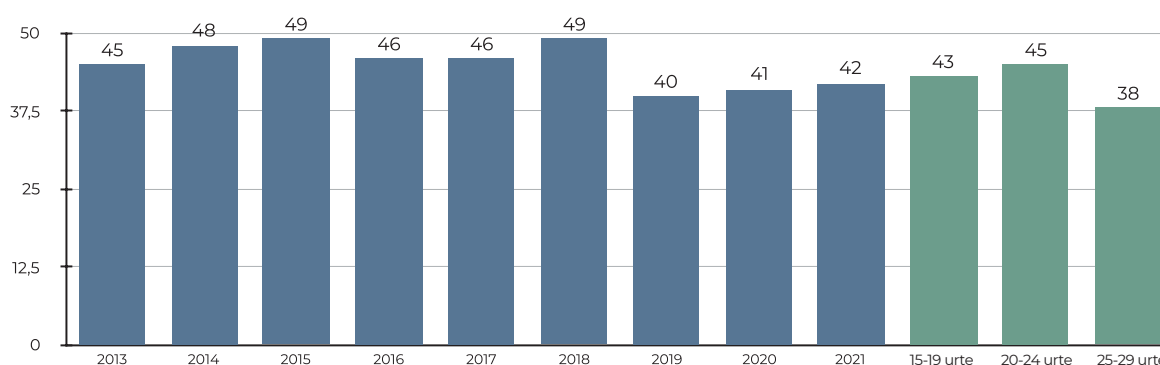
•**Familiaren etxera itzultzea.** 2020an, gazte asko berriz bizi izan ziren gurasoekin (228.600 pertsona Estatuan). 2021ean, 25-29 urteko pertsona emantzipatuen % 12,4k uste du oso edo nahiko gertagarria dela urtebeteen familiaren etxean berriz bizitzea.

COVID-19aren eragina gazteen proiektuetan. 2020

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia.

Diferentziala emantzipatzeko eta bere kontura bizitzeko itxaropenari dagokionez. 2021

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia.

2013-2021 aldiko emantzipazio zapuztuaren itxaropena (0-100 eskala)

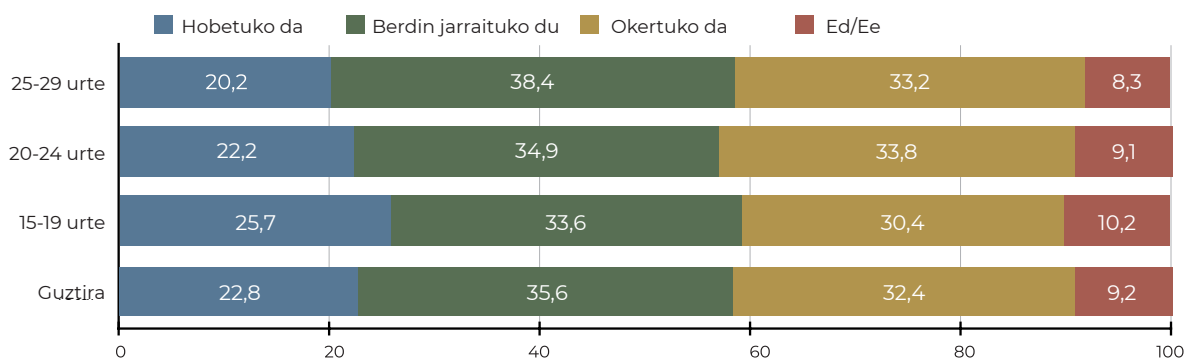
Iturria: Gazteen Euskal Behatokia.

1.7.5. Etorkizunarekiko konfiantza

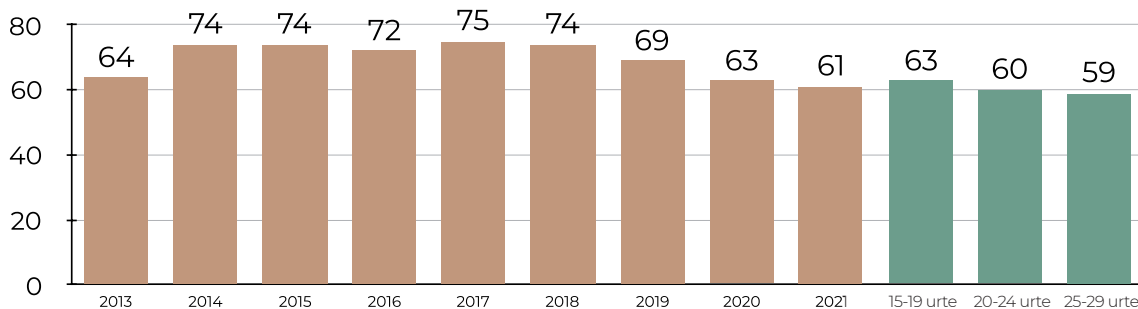
•**Etorkizuneko konfiantza-indizea jaitsi egin da pandemiaren ondorio gisa.** 2021ean, etorkizuneko konfiantza-indizea positiboa da, nahiz eta serie osoko txikiena izan, 2013tik. Indize horrek gazteek (oro har, gazteek eta, oro har, EAEkoek) bost urteko epean egoera pertsonalean nola sinesten duten neurtzen du.

Emakumeek gizonak bezainbesteko puntuazioa ematen diote etorkizunari buruzko konfiantzari. Adin-taldean arabera, 25 eta 29 urte arteko biztanleak dira, hain zuzen ere, bost urtera begirako etorkizunari buruz baikortasun txikiena dutenak.

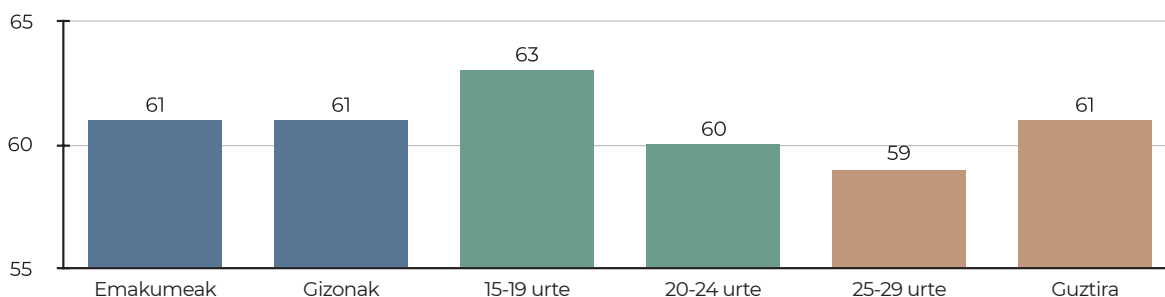
Zehazki, 15 eta 29 urte arteko gazteen % 22,8k uste du oro har euskal gazteen egoerak hobera egingo duela datozen bost urteetan, % 32,4k uste du okerrera egingo duela eta % 35,6k uste du berdin jarraituko duela.

Zure ustez, zein da euskal gazteen egoera? (2021)

Iturria: Aurrera Begira. Gazteen itxaropenen adierazleak. Gazteen Euskal Behatokia.

Konfiantza-indizearen bilakaera 2013-2021 aldian (0-100 eskala)

Iturria: Aurrera Begira. Gazteen itxaropenen adierazleak. Gazteen Euskal Behatokia.

2021erako konfiantza-indizea (0-100 eskala)

Iturria: Aurrera Begira. Gazteen itxaropenen adierazleak. Gazteen Euskal Behatokia.

1.8. Datu nagusiak, bilakaera- eta konparazio-ikuspegiarekin (laburpena)

2021ean, Euskadik 15 eta 29 urte arteko 305.067 pertsona zituen (daturik handiena 2013az geroztik, urteetan behera egin ondoren), eta ia berdin banatuta zeuden 15-19 (1.a), 20-24 (2.a) eta 25-29 (3.a, 99.150) tarteetan. Biztanle gazte horietatik 44.327 atzerritarrek ziren (% 15,53). 2012 eta 2016 artean behera egin ondoren, datua 2013koaren antzekoa da (43.964). Migrazio-fluxuek euskal gizartearen gaztetzean edo zahartzean duten eragina nabarmena da. Gazteen indizea 15,2koa zen 2010ean eta 13,9koa 2021ean (15,5 Espainian eta 16,5 EB-27n 2020an), 2016an lortutako minimotik (13,1) berreskuratuta.

Baterako migrazio-saldoa positiboa da 15-29 urtekoetan 2010-2020 serie osoan. Espainiar nazionalitateko pertsonen kasuan, soilik negatiboa izan zen 2010ean (-409), 2014an (-339) eta 2020an (-89). Askoz gehiago dira etortzen direnak joaten direnak baino, baita nazionalitate espainiarrekoak ere, aipatutako hiru urteetan izan ezik. 2021ean (% 8), emigrazio behartuaren itxaropena 2013ko erdia da (% 16).

2020an, eskola-uzte goiztiarraren tasa % 6,5 zen Euskadin, % 16 Espainian eta % 9,9 EB-27n. Eta goi-mailako prestakuntza duten 30-34 urteko biztanleen ehunekoa % 59,6 zen Euskadin, % 44,8 eta % 41. Ikasketak egiteagatik, hizkuntzak ikasteagatik edo boluntario izateagatik atzerrira joan diren gazteen ehunekoa ia bikoiztu egin da: 2016an % 27,8 ziren, eta 2020an, berriz, % 54,8.

2020an, okupazio-tasa (% 37,3) 2014ko mailetan kokatu zen (% 37,7), 2010eko % 44,4tik urrun. Espainian % 33,9 izan zen, eta EB-27n % 46,1. 2020an, langabezia-tasa % 22ra iritsi zen (% 29,2 Espainian eta % 13,3 EB-27n), eta urrun dago 2014ko % 29,5etik eta 2018ko % 15,5etik (2010etik 2020ra bitarteko tasarik txikiena). Okupazio-tasa hori % 23,2ra jaitsi da 2020an –gehienez– lanbide heziketakoak ez diren bigarren mailako ikasketak amaitu zituztenen artean. Hala ere, 2021ean, enplegu-tasa % 40ra igo zen, eta langabezia-tasa % 17,4ra jaitsi, biak 2010eko datura hurbilduz.

Behin-behinekotasun tasa (% 46,5 2010ean) % 62,6koa izan zen 2020an, 2017ko % 67,5 baino ia bost puntu txikiagoa, serieko altuena. Espainian % 53 izan zen, eta EB-27n % 33,1. Partzialtasun-tasa (lanaldi partzialeko enplegua) 2012an % 12,2 izatetik 2020an % 32,5 izatera igaro zen, 2012tik ia gora egin gabe, 2015-2017 aldian zertxobait egonkortu ondoren. Espainian, 2020an, % 25,2 izan zen, eta EB-27n, berriz, % 22,2.

Enplegu egokituaren itxaropenak gora egin du 2013tik 2021era, eta azken urteetan % 75 ingurukoa izan da (% 46 2013an). Bestalde, autoenpleguaren alde egiten duten 20 eta 29 urte arteko gazteen ehunekoa 2000ko % 21,5etik 2020ko % 41,4ra igaro zen, nahiz eta norberaren konturako enpleguaren tasa serie horretako puntu baxuenera iritsi zen 2020an (% 4,1). % 6,2 Espainian eta % 6,6 EB-27n.

2020ko hileko batez besteko soldata garbia serieko baxuena da: 1.297 euro; gehienekoa, berriz, 1.424 euro, hasieran (2010). Bestalde, 2000 eta 2020 artean, hilean 600 euro baino gehiago izaten dituzten 15 eta 29 urte arteko gazteen ehunekoak ez du gainditu 2008ko % 35,2a, eta 2020an % 29,1 da. Datu horrek, aurrekoarekin batera, biztanleria-sektore horren barruan dauden desberdintasunak adierazten ditu.

Era berean, etxe gazteetako pobrezia-arriskua 2008an % 12,4 izatetik (berriz ere 1996-2020 serieko punturik baxuena) 2020an % 19,8 izatera igaro da. Eta, serie berean, etxe gazteetako benetako pobrezia-tasa 2004ko % 9,1eko gutxienekotik 2020ko % 15,3ra igaro da, eta % 18ra 2012an. 18 eta 34 urte bitarteko pertsonen % 3-4 baino ez dira DSBE-ren titularrak.

Alokairuko etxebizitza librea eskuratzeko kostuak gora egin du 2016tik aurrera. 2020an, 18 eta 34 urte bitarteko pertsona batek merkatu libreko alokairuko etxebizitza bat bakarrik ordaintzeko erabili beharko lukeen hileko soldata garbiaren proportzioa, beste gastu gehigarriarik kontuan hartu gabe, % 54,7 da. Merkatuko errentaren eta alokairuko gehieneko errenta onargarriaren arteko aldea (hileko soldata garbiaren % 30) 320 eurokoa izan zen 2020an. Hala eta guztiz ere, alokairuko emantzipazioa 2006an % 19 izatetik 2020an % 43,4 izatera igaro da. Hala ere, 2015ean, % 58,2rentzat izan da aukera gogokoena, eta 2020an, berriz, % 35,2rentzat.

Merkatu librean etxebizitza bat erosteko hipoteka baten lehen kuota ordaintzeko 18 eta 34 urte bitarteko pertsona batek bideratu behar duen hileko soldata garbiaren ehunekoa % 58,7 da 2020an, eta handiena, berriz, % 70,6, 2011n. Emantzipatzea lortzen duten eta etxeko diru-sarreraren % 40 baino gehiago etxebizitza ordaintzeko erabili behar duten gazteen ehunekoa murriztu egin da 2011 eta 2019 bitartean.

Alokairuko etxebizitza eskuratzeari buruzko datu horiek, alde batetik, eta jabetzako etxebizitza eskuratzeari buruzkoak, bestetik, adinaren eragina kenduta ere, gazteen artean dauden desberdintasunen isla dira, diru-sarrerei buruz hitz egitean gertatzen den bezala.

Laburbilduz, badirudi, gorabeherak gorabehera, lan-baldintzak prekarizatzeko joera dagoela eta etxebizitza eskuratzeko zailtasunak gero eta handiagoak direla, eta etxebizitza jabetzan izatea ezinezkoa dela gehienentzat, enpleguaren eta diru-sarreraren banaketan beste biztanleria-sektore batzuekiko eta gazteekiko desberdintasun-testuinguru batean. Apur bat hobetu ondoren, egiaztatu gabe dago ondoz ondoko krisiek okupazio- eta emantzipazio-tasetan izan duten eragina.

Euskadin, 2020an, 18 eta 34 urte bitartekoen emantzipazio-tasa % 35,1ekoa izan zen. 2010-2020 serie osoko baxuena, pixka bat % 38,5era igo ondoren (2019). Espainian, tasa % 34,5ekoa izan zen 2020an, eta % 49,6koa EB-27n 2019an.

Serie osoan, tasak alde nabarmenak ditu gizonen (% 29,8) eta emakumeen (% 40,6) artean eta adin-tarteen arabera: % 3,1 (18-24); % 39,5 (25-29); % 72,2 (30-34). 2020an, 25 eta 29 urte bitarteko 10 gaztetik 4 emantzipatu ziren, eta 10etik 7, 30 eta 34 urte bitartean. 2010-2020 serieko daturik altuena 2011n % 46,2 eta 2014an % 75,4 izan zen, hurrenez hurren.

Emantzipazio-tasa ez da emantzipatzeko batez besteko adina aldatzeko hain zaila, baina, datuen arabera, ez da erraza % 50 gainditzea 15 eta 29 urte bitartean, eta % 75 30 eta 34 urte bitartean. Estatuan, emantzipazio-tasa orokorra 2012ko % 44,6tik 2020ko % 34,5era bitartekoa izan da, eta 10 puntu galdu ditu 8 urtean. Hala ere, EB-27n oso egonkor mantendu da serie berean, % 50,1 (2012) eta % 49,6 (2019) artean.

Bestalde, emantzipatzeko batez besteko adina 30,2 urtekoa izan zen 2019an, bai emakumeentzat, bai gizonentzat. 29,5 Estatuan; 26,2 EB-27n.

EAEko gazteek 24,5 urterekin emantzipatu nahi dute (2020). 2010 eta 2014 artean, 10 gaztetik 4k baino zertxobait gehiagok lortu zuten 25 eta 29 urte artean emantzipatzea, eta 4 baino gutxiagok 2015 eta 2020 artean, 2019an izan ezik (% 42,5). 2010-2020 serieko datuak % 35,7 (2018) eta % 46,2 (2011) artekoak dira.

Pandemiak emantzipazio-proiektu berriak eragotzi ditu, eta hasitako proiektu batzuk eten ditu, emantzipazio-tasa nabarmen murriztuz. 2021eko daturik ez dagoenez, argi dago zer eragin izango duen emantzipazio-tasan: % 35,7 2018an, % 42,5 2019an eta % 39,5 2020an.

Nolanahi ere, emantzipatzeko batez besteko adinak hamarkada bat baino gehiago daramatza 30 urte inguruan, eta adin hori murrizteko etengabeko ahalegina eta ikaskuntza behar da, emantzipazioan eragiten duten faktore objektiboei (enplegua, etxebizitza, orientazio- eta laguntza-zerbitzuak, gaitasun pertsonalak) eta subjektiboei (itxaropen pertsonalak, familiakoak, kulturalak) buruz.

Langabeziak edo lan-prekarietateak eta etxebizitza lortzeko zailtasunek, etxebizitzaren prezioen –baita alokairukoen– eta gazte gehienek diru-sarreraren arteko desproporzioaren aurrean, etorkizun zalantzarik irudikatzen dute gure historiako belaunaldi onenarentzat; izan ere, kasu batzuetan pobrezia eragina pairatzen du, eta, batez ere, emantzipazioaren atzerapena, gure inguruko beste herrialde batzuekin eta haien nahiarekin alderatuta, bizitza autonomoko proiektuaren garapena arriskuan jarrita.

Gazteen enpleguaren prekarietatea eta etxebizitzaren kostua ez dira emantzipazioaren atzerapena azaltzen duten faktore bakarrak. Badira beste batzuk objektiboak direnak ere, hala nola orientazio- eta laguntza-zerbitzu pertsonalizatuak, eta subjektiborik ere, hala nola kultura eta jatorrizko etxetik irteteko moduari buruzko itxaropenak, pertsonalak zein jatorrizko familiarenak: erostea vs alokairua, banaka, bikotean edo beste bizikidetza-modu batzuen bidez.

Ildo horretan, jarraian ikusiko den bezala, nazioarteko emantzipazio-politiken azterketa konparatuak eta Eusko Jaurlaritzako Gazteria Zuzendaritzak dinamizatutako emantzipazioari buruzko prozesu parte-hartzaileek, besteak beste, informazio, orientazio eta laguntza pertsonalizatuko zerbitzuen garrantzia azpimarratzen dute.

2. Ikuspegi kualitatiboa

2.1. Behatutako faktoreei eta joerei buruzko zenbait egiaztapen

•**Luzatu egin da goi-mailako ikasketei eskainitako denbora.** Egiaztatzen da gero eta gaitasun handiagoa dagoela prestakuntza-maila handiagoetarantz eta tituluak, diplomak edo hizkuntzak lortzeko bilaketarantz, bai gradu-mailan, bai master-mailan, eta horrek eragina du emantzipazioarekin, arrazoi gisa, eta, aldi berean, tasa murriztearen eta emantzipatzeko adina atzeratzearen ondorioa da.

•**Ibilbide profesional prekarioek enplegua lortzea emantzipatzeko baldintza eskas bihurtzen dute.** Aldi baterakotasunak, partzialtasunak eta batez besteko soldata txikiak oso zail egiten dute familia-etxetik irtetea eta bizimodu independentea egitea, are gehiago lan-baldintza horiek denboran luzatzen badira. Ildo horretan, beharrezkoa da gene-

ro-ikuspegiari eustea enpleguaren sektore eta eremu jakin batzuetako lan-baldintzekin lotuta egon daitezkeen aldean azterketan.

•Enpleguaren prekarietateaz gain, etxebizitza egonkorra, eskuragarria eta kalitatezkoa lortzeko zailtasunak daude. Lan-prekarietateak ez du erosteko aukerarik ematen, ezta ezegonkortasunak ere. Horregatik, alokairuak, gehienentzat aukera gogokoena ez denak, lur asko irabazten du, etxebizitzaren ordainketak soldataren % 50 baino gehiago baitakar, bai erosketan, bai alokairuan.

•Gazteek askotariko kolektiboak osatzen dituzte. Generoaren, adinaren, jatorriaren, prestakuntzaren, enpleguaren, diru-sarreraren, emantzipatzeko gaitasunen, ibilbideei eta auke-rei buruzko informaziorako sarbidearen edo familia-laguntzaren arabera aniztasuna, besteak beste. Emantzipazio-prozesuan esku hartzen duten faktore objektiboak (enplegua, diru-sarrerak, etxebizitzaren merkatua, familiaren laguntza, prestakuntza, gaitasunak) eta subjektiboak (itxaropenak, balioak, emantzipazioari buruzko kultura, arriskuaren pertzepzioa, bizikidetza) hainbat modutan konbinatzen dira, gero eta ibilbide anitza-goetan. Emantzipazioa errazten duten prestazioei eta programei buruzko ezagutza-falta ikusten da, hala nola prestazio edo laguntza ekonomikoei edo enplegua eta etxebizitza sustatzeko programei buruzko ezagutza-defizita autonomia-, foru- eta toki-mailan.

•Ikuspegi intersektionalak emantzipatzeko eta ekintza positiboa sustatzeko zailtasun erantsiak ikusaraztea eskatzen du. Orain arte adierazitako guztiagatik, emantzipazio-politika espezifikoek ikuspegi intersektionala eta laguntza pertsonalizatuak izan behar dituzte ibilbidean zehar. Generoagatik, jatorriagatik edo autonomia-mailagatik diskriminazio bikoitza edo hirukoitza jasaten duten pertsonak daude, adinaz gain: etorkin gazteak, emakumeak, dibertsitate funtzionala dutenak, gaixotasun mentala dutenak, laguntzeko familia-sarerik ez dutenak edo pobrezia-egoeran dauden familiak. Pertsona horiek zailtasun handiagoak izaten dituzte emantzipatzeko: lan-baldintza okerragoak, edo etxebizitza bat eskuratzeko oztopo handiagoak, adibidez. Generoa eta jatorria kontuan hartuta, egoera ahulean dauden emakume gazteak edo familia-erreferenterik ez duten eta babes-saretik kanpo dauden etorkin gazteak dira ekintza positiboa behar duten pertsonetako batzuk.

•Emantzipazioari buruzko kultura, familiakoa eta soziala, kontuan hartu beharreko faktorea da. Euskadin, emantzipazio-kulturak, besteak beste, honako alderdi hauek ditu birtuteko: familiari emandako balioa, etxe bereko belaunaldien arteko bizikidetza gutxi gorabehera positiboa izatea, edo familia-eredua; emantzipatzeko benetako aukerei buruzko itxaropen aldakorrak; edo familiek eta gazteek emantzipatzeko une eta baldintza egokiei buruz duten pertzepzioa.

•Gizarte globalak eta digitalak lan-munduaren konfigurazioa aldatu dute. Dualizazioa-ko joera ikusten da, enpleguaren eta errenten banaketan islatzen dena. Joera hori areagotu egin da ondoz ondoko krisien inpaktuaren ondorioz, 2008az geroztik, eta, gainera, eragin handia izan du gazteengan, barneko eta beste biztanleria-sektore batzuekiko desberdintasunak sortuz. Lan-mundu ireki eta aukeraz beteriko honetan, gazte gehienak lan-ingurune prekarioan murgilduta daude, eta errenta erabilgarriaren maila txikia da. Beharrezkoa da lan-merkatua inklusiboagoa eta hain desorekatua ez izatea, errentak hobeto banatzea, eta gizarte-kohesio eta belaunaldien arteko elkartasun handiagoa izatea.

•Helduarora igarotzeko ibilbideak gero eta konplexuagoak eta etenak dira. Emantzipazio-prozesua ez da lineala. Familiaren etxera itzultzen dira, joan-etorriko prozesuak gertatzen dira, edo familiaren laguntza ekonomikoa desberdina da. Prestakuntzaren amaieraren, enplegu egonkoraren, etxebizitza independentearen eta bikotean bizitzaren sekuentzia, lehen ohikoa zena, orain ezohikoa da. Enplegua, bizitza independente baterako sarbidea definitzen zuen muga gisa, desitxuratu egiten da.

•**Emantzipazioaren erronkari erantzuteko, gizartearen konpromisoa eta belaunaldien arteko elkartasuna behar dira.** Gizarteak ezin du haustura sozial hori onartu, eta hori eragozteak itun baten (Basque Deal for Youth) beharra eta lau sektoreen (publikoa, pribatua, soziala eta komunitarioa) lankidetzak planteatzeko dituen, bai eta gazteen parte-hartze sozial antolatua ere. Emantzipazioa ez da soilik pertsonalki eta familiaren laguntzarekin konpondu beharreko gaia. Gazteen Legeak emantzipazioa eskubide objektibotzat hartzen du, eta sektore publikoak eman beharreko laguntza zehatzak ezartzen ditu.

•**Belaunaldi-erleleboko zikloa kudeatu behar da.** Gobernu Programak jasotzen duen bezala, Euskadik belaunaldien ordezkapena bizkortu behar du. Gazteak ez laneratzearen kostu soziala eta ekonomikoa izugarria da. Belaunaldi-erleleboa orokorrean kudeatu behar da. Beharrezkoa da belaunaldi-erleleboko ziklo bat kudeatzea, baby booma sortzeari dagokionez, besteak beste, gazteen eta gizarte osoaren aukerak areagotzeko.

•**Migrazio-saldotik gain, gazteen emantzipazioa eta lehen semearen edo alabaren adinaren murrizketa funtsezkoak dira erronka demografikoari aurre egiteko.** Emantzipatzeko batez besteko adina atzeratzeak (30,2 urte) eta lehen semea edo alaba izateko adina atzeratzeak (33 Espainiako herritartasuna duten emakumeen kasuan) elkarri eragiten diote, eta horrek esan nahi du gazteak emantzipatu egiten direla eta lehen seme-alaba gurasoen erretiro-adinetik hurbil dutela.

•**Gazteen emantzipaziorako politika espezifikoak behar dira.** 2020ko Gazteriaren Euskal Estrategiaren emantzipazio-ardatzaren ebaluazioak eta dokumentu honetan jasotako datu guztiek adierazten dute ezinbestekoa dela gazteen emantzipazio-estrategia bat ehuntzea. Estrategia horrek batu eta trinkotu egingo du erakunde publikoek dagoeneko egiten duten guztia, jarduketak eta baliabide berritzaile berriekin eta trantsizio- eta eraldaketak-ikuspegiarekin. Emantzipatzeko adina atzeratzearen arrazoi nagusietan modu erabakigarrian esku hartzeko proiektu eragileak definituko dituen Jarduketako Plana.

2.2. Parte-hartze prozesuak eta azterketa konparatua

Estrategia hau egin aurreko urratsen artean, Gazteria Zuzendaritzak lau prozesu espezifiko sustatu ditu, kualitatiboak, Focus Groupen bidez. Prozesu horiek ondorio eta orientabideak eman dituzte emantzipazio-prozesuetan eragiten duten funtsezko faktoreei buruz eta kontuan hartu beharreko ezaugarri bereizgarriak dituzten xede-taldeei buruz:

- Parte hartzeko diagnostiko-prozesua: gazteen emantzipazioa eta bazterketa.
- COVID-19aren ondorioz gazteen emantzipazio-prozesua hausteko funtsezko faktoreak identifikatzeko prozesua eta emantzipazio-zerbitzuak hobetzeko estrategiak.
- Erakartzeko, itzultzeko, atxikitze eta konektatzeko jardueretan parte har dezaketen gazteekin parte hartzeko prozesua.
- Nazioarteko emantzipazio-politikei buruzko azterlan konparatua (benchmarking).

Hurrengo fitxek, labur-labur, prozesu bakoitzaren laburpena aurkezten dute. Emantzipazioaren gaiari buruzko hurbilketa kualitatibo bat osatzen laguntzen dute, baita emantzipazioa atzeratzea eragiten duten faktoreei eta irtenbide posibleei buruzkoa ere.

Partaidetza-diagnostikoa: gazteen emantzipazioa eta bazterketa																	
Helburuak	·Gazteen emantzipazio-prozesuak edo -ibilbideak identifikatzea, bai eta aniztasun horretan eragiten duten faktoreak ere (adina, sexua, lan-egoera, familiaren laguntza...). ·Emantzipazio-estrategiaren eta ekimen espezifikoaren xede-taldeak identifikatzea, profilen tipologia bat ezarri. ·Identifikatzea zer laguntza edo emantzipazio-estrategiatan zentratu behar diren estrategiaren ekintzak.																
Aplikaturako metodoa	Eztabaida-taldeak: ·6 eztabaida-talde, profil desberdinez osatuak (jarraian zehazten dira), emantzipazio-egoerari dagokionez -> formatu presentziala (150 '). ·Eztabaida-talde misto 1, 1. eta 2. profilez osatua -> formatu birtuala (90 ').																
Parte-hartzaileak (profilak)	·1. profila: 25-34 urteko gazteak, inoiz emantzipatu ez direnak edo emantzipatu ez direnak, baina familia-etxera itzuli direnak -> 25 parte-hartzaile (3 talde). ·2. profila: modu egonkorrean emantzipatuta dauden edo laguntza puntualei esker emantzipatuta dauden 25-34 urteko gazteak -> 8 parte-hartzaile baino gehiago. ·3. profila: familia-laguntzako sarerik ez duten 24 urtetik beherako gazteak -> 8 parte-hartzaile baino gehiago. ·4. profila: Baztertuta geratzeko arriskuan dauden gazteekin edo familia-laguntzako sarerik ez duten gazteekin lan egiten duten profesionalak -> 8 parte-hartzaile.																
Emaitzak	Xede-taldeak: 1. taldea: Irtetea, irtetea, irtetea... ez itzultzeko. 2. taldea: Argi daukat, hipotekatzen dut! 3. taldea: Objektiboki ahal dut, subjektiboki (oraindik) ez da unea. 4. taldea: Nire aukerak zabaltzen baditut, aukera aurkituko dut. 5. taldea: Ene... esperientzia txarrak (gainditu egiten naute)! 6. taldea: Dena zalantza betetako gutun batean. 7. taldea: Iluntasunak nire oraina eta etorkizuna bizi ditu. 8. taldea: Emantzipazioa, zer? Emantzipazioan eragiten duten faktoreak: <table> <thead> <tr> <th>Faktore objektiboak</th><th>Faktore subjektiboak</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Enplegua</td><td>Itxaropenak</td></tr> <tr> <td>Bideragarritasun ekonomikoa</td><td>Presio soziala</td></tr> <tr> <td>Familia</td><td>Denbora</td></tr> <tr> <td>Etxebizitzaren merkatua</td><td>Arriskuaren pertzepzioa eta kudeaketa</td></tr> <tr> <td>Berdinen sarea</td><td>Bizikidetzarekiko beldurra</td></tr> <tr> <td>Prestakuntza</td><td>Eguneroko lanaren konplexutasuna</td></tr> <tr> <td>Administrazio Publikoa</td><td></td></tr> </tbody> </table> Emantzipaziorako estrategiak (proposamenak): ·Orientazioa/informazioa (bulego eskusiboa, aplikazio espezifikoak). ·Bilaketa aktiboa sustatzea (higiezinen agentziek eta partikularrek parte hartzea). ·Bartekotza babesgabetasun-egoeren aurrean. ·Komunikazio eraginkorra. ·Laguntza ekonomikoak. ·Etxebizitzaren merkatua arautzea. ·Udal-estrategia (tokiko ekimenak). ·Sektorearteko hezkuntza-estrategia (finantza-hezkuntza eta beste batzuk). ·Konpilazio-estrategia (euskal administrazio guztien programa, ekimen eta neurri guztiak). ·Mugakideak diren hitzarmenak (autonomia-erkidego mugakideak).	Faktore objektiboak	Faktore subjektiboak	Enplegua	Itxaropenak	Bideragarritasun ekonomikoa	Presio soziala	Familia	Denbora	Etxebizitzaren merkatua	Arriskuaren pertzepzioa eta kudeaketa	Berdinen sarea	Bizikidetzarekiko beldurra	Prestakuntza	Eguneroko lanaren konplexutasuna	Administrazio Publikoa	
Faktore objektiboak	Faktore subjektiboak																
Enplegua	Itxaropenak																
Bideragarritasun ekonomikoa	Presio soziala																
Familia	Denbora																
Etxebizitzaren merkatua	Arriskuaren pertzepzioa eta kudeaketa																
Berdinen sarea	Bizikidetzarekiko beldurra																
Prestakuntza	Eguneroko lanaren konplexutasuna																
Administrazio Publikoa																	

Partaidetza-diagnostikoa: gazteen emantzipazioa eta bazterketa

COVID-19aren ondorioz gazteen emantzipazio-prozesua hausteko funtsezko faktoreak eta hobekuntza-estrategiak identifikatzeko prozesua

Helburuak	·COVID-19aren pandemiak emantzipazio-prozesua eten dien gazteekin lan egitea, politika publiko edo programa gisako erantzunen bat diseinatzeko. ·Programa horrek kolektibo horren emantzipazio-prozesuaren atzerakada leheneratzen laguntzeko ahalmena izan beharko du.
Aplikaturako metodoak	Elkarrekin sortzeko prozesua, honako hauen bidez: ·2 talde-dinamika (120 'iraupena, bakoitza). ·Online galdetegia; iritzia, hausnarketak biltzea ·Elkarrekin sortzeko jardunaldia -> azken ondorioak.
Parte-hartzaileak	12 pertsona (talde-dinamika eta elkarrekin sortzeko jardunaldia; pertsona berak) ·8 emakume eta 4 gizon. ·24 eta 30 urte bitartean.
Emaizak	Nori eragin beharko lioke politika publikoak? ·18 eta 35 urte bitarteko gazte guztiei, baina honako desagregazio honekin: - 18-23 urte. - 24-29 urte. - 30-35 urte. Zer elementu hartu beharko lituzke kontuan: ·Emantzipatu gabeko gazteak sartzea. ·Urteko gutxieneko diru-sarrerak, adinaren eta etxebizitza motaren arabera. ·Diru-sarrera erabilgarrien gehieneko eta gutxieneko kopuruak handitzea (urkila). ·Izapideak eta burokrazia erraztea pertsona-talde baten bidez (orientatzaileak). ·Kontrol-sistemak ezartzea. Zer helburu ditu: Aldaketa kulturala (gazteak eta erakundeak), prestakuntzaren eta gaitasunak eskuratzearen bidez, denboran iraungo duten prozesuak bermatzea. ·Epe laburrean, gazte emantzipatuen kopurua handitzea. ·Epe ertainean, emantzipatzeko batez besteko adina aurreratzea. Zer bitartekorekin: ·Emantzipatu aurreko laguntza, pertsona-talde baten bidez (orientatzaileak). ·Txekeak ez, etxebizitzaren kostuaren gaineko % baizik. ·Onuradunen kontraprestazioa, prestakuntza-konpetentzien konpromisoa.

3. Gazteen emantzipazioari laguntzeko jardunbide egokiak

3.1. Benchmarking-a

Gazteen emantzipazioari laguntzeko jardunbide egokiak aztertzeari esker, emantzipazioari dagokionez eta emaitza positiboak izan dituztenak, beste herrialde edo eskualde batzuetan garatutako ekimenen oinarri oso zabala izan dugu. Ondorengo koadroak edukia laburbiltzen du

Gazteen emantzipazioa babesteko jardunbide egokiak	
Helburuak	·Beste herrialde eta eskualde batzuetan emantzipazioari dagokionez garatutako ekimenak hautatzea eta aztertzea, eraginkorrak (emaitza positiboak), arrakastatsuak (sartuak edo aitortuak) edo berritzailatzat jotzen direnak.
Aplikaturako metodoa	Dokumentuen berrikuspena ·Datu-base dokumentala (aztertutako 23.000 erreferentzia espezializatu baino gehiago). ·Liburutegi digital espezializatuak. Esperientziak aurkitzea ·Europako herrialdeetan, Ipar Amerikan eta Australian gazte-politiken ardura duten 100 entitate publiko baino gehiagorekin harremanetan jartzea. ·Etxebizitza-arloko jardunbide egokien gordailuetarako sarbidea. ·Gazteriaren, Emantzipazioaren edo Etxebizitzaren Behatokiaren eta Gazteriaren Kontseiluen web-atariak kontsultatzea, nazioartean eta autonomia-erkidegoan.

Gazteen emantzipazioa babesteko jardunbide egokiak

Emaizak

·70 esperientzia identifikatu dira.

·Erreferentziako herrialdeak:

- Frantzia (15).
- Erresuma Batua (10).
- Iparraldeko herrialdeak (7).

·Gizarte-ongizatearen eta gazteen emantzipazioaren arteko lotura argia, batez besteko emantzipazio-adin goiztiarrago eta eraginkorrarekin gizarte-babeseko maila handienak dituzten herrialdeetan (Europako iparraldeko herrialdeak).

·Halaber, emantzipazio-tasak handiagoak dira herrialde hauetan:

- Baliabide publiko gehiago bideratzen dituzte enplegu-politiketara.
- Etxebizitza sozialen parke handiagoa dute (edo etxebizitza ordaintzeko laguntzak).

·Identifikatutako esperientziak honako jardun-ildo hauetan oinarritzen dira.

Eremua		Jardun-ildoak	
Politika estrukturalak	Diru-sarreraren bermea	DSBE prestazioak	
	Enplegua	Ikasten eta lan egiten ez duten gazteak	
		LH duala eta ikaskuntza sustatzea	
		Gazteen ekintzailatza	
	Etxebizitza	Etxebizitza sozialak sustatzea	
		Etxebizitza ordaintzeko laguntzak	
		Alokairu-prezioen muga	
	Politika espezifikoak	Bizitoki-alternatiba	Lan solidarioei lotua
			Ostatu partekatua
			Gazteen etxebizitza-kooperatibak
Birgaitzea errentaren arabera			
Belaunaldien arteko elkartasuna			
Emantzipazio-estrategia		Emantzipazio-plana	
		Laguntza ekonomikoak	
		Informazioa/orientazioa	
Gazte kalteberak		Esku-hartzea eta laguntza	
		Lagundutako etxebizitzak	

3.2. Nazioarteko ikuspegitik ikaskuntzak

Egiturezko faktoreak alde batera utzita, faktore indibidualek baldintzatzen dituzte emantzipazio-ibilbideak, eta, beraz, programa guztiak ez dira baliagarriak gazte guztiei erantzuteko.

Ondorioz, proiektatzen diren jarduketek, diseinatzerakoan zein inplementatzerakoan, honako faktore hauek hartu behar dituzte kontuan, gutxienez:

- **Adin-tarteak.** Emantzipatzeko nahiak gora egiten du adinean aurrera egin ahala, eta, beraz, esku-hartzeak areagotu egin beharko lirateke 25 urtetik gorakoen artean. Horrek ez du esan nahi 18-24 urteko adin-tartea alde batera utzi behar denik, baizik eta eskaintzen diren zerbitzu eta prestazio motak bereizi eta adin-tartearen arabera fokalizatu behar direla. Gainera, egungo batez besteko emantzipazio-adinetik hurbilen dauden adin-tarteei ematen zaien arreta indartzeak emantzipazio-tasa handitzeko helburuan aurrera egitea ahalbidetuko du.
- **Arreta pertsonalizatua.** Gazteen egoeren, premien eta nahien balorazio indibiduala izan behar dute abiapuntu emantzipaziorako laguntzek, betiere autodeterminazio-eta autonomia-printzipioekin bat etorritik eta haien gaitasunak abiapuntu izanik eta indartuz. Helburua da gazteek definitzen eta garatzen duten ibilbideari laguntza pertsonalizatua ematea, bai eta ahalduntzea eta erresilientzia bultzatzea eta sustatzea ere, norberaren bizitza- eta bizikidetzaproiektua eraikitzeari dagokionez.
- **Kalteberatasun bereziko egoerak.** Emantzipazio-prozesuek ekintza positiboko esku-hartzeak behar dituzte, abiapuntuko egoeraren arabera. Emantzipazio-estrategiak bereziki kontuan hartu behar ditu zaurgarritasun-egoeran dauden gazteak. Zaurgarritasun horren arrazoiak askotarikoak dira: osasuna, familia-egoera, diru-sarrera txikiak, ikasteko zailtasunak, motibazio-falta eta abar. Hezkuntza-maila txikiko gazteak, immigranteak, babes-sistematik kanpo daudenak, desgaitasunen bat dutenak edo familia-erantzukizunak dituzten emakume gazteak, besteak beste, ekintza positiboko neurriak behar dituzte.
- **Genero-ikuspegia.** Emakumeen emantzipazio-tasa handiagoa bada ere, badirudi oso lotuta dagoela familia berri bat eratzearekin, eta gutxiago dira modu autonomoan emantzipatzen diren emakumeak; beraz, komenigarria dirudi edozein genero-arrakala murrizteko mekanismoak garatzea: emakumeen lan-prekarietatea, genero-rolak, pobreziaren feminizazioa, COVID osteko krisia, eta abar.

BIGARREN ZATIA

ARAUDI- ETA PLANGINTZA- ERREFERENTZIAK

1. Gazte-politikak eta emantzipazio-politika espezifikoak

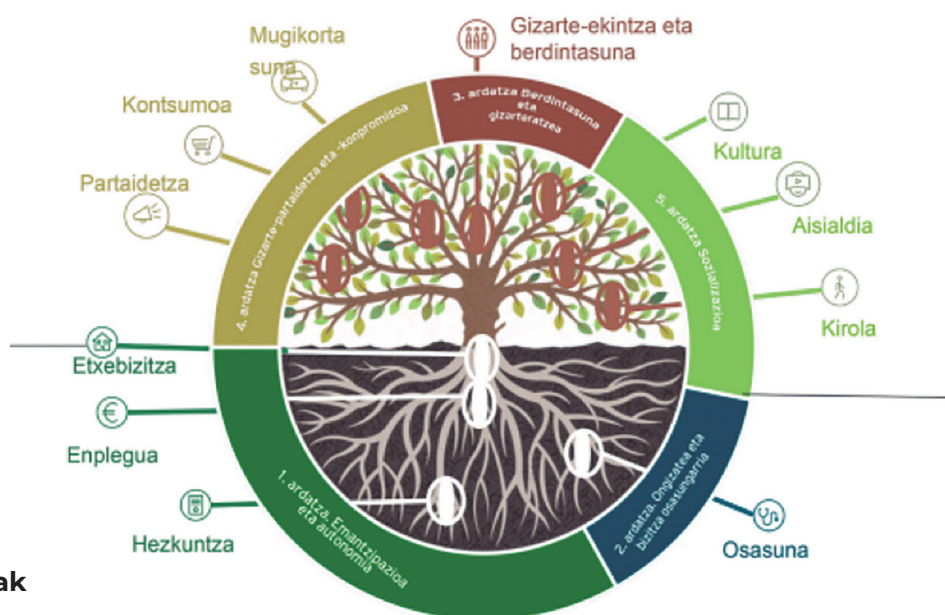
1.1. IV. Gazte Plana

IV. Gazte Planak Eusko Jaurlaritzak gazteekin duen konpromisoaren jarraipena islatzen du. IV. Planak 5 ardatz estrategiko, 23 helburu eta 65 jarduera-ildo ditu.

1. ardatza: Emantzipazioa eta autonomia: Enplegua - Etxebizitza - Hezkuntza

•Helburu estrategikoak

- Enplegua
 - Gerturatze eta abiadura handiagoa hezkuntza-esparrutik lan-esparrura igarotzean.
 - Kalitatezko enplegua duten gazte gehiago.
 - Gazteen lan-baldintzak hobetzea.
 - Gazte ekintzaile gehiago.
 - Baztertuta geratzeko arriskuan dauden gazteak laneratzea.
- Etxebizitza
 - Etxebizitza eskuratzeko aukera gehiago gazteentzat.
- Hezkuntza
 - Balioetan hezteak.
 - Euskal gazte eleaniztun gehiago.
 - Aukera-berdintasuna hezkuntza-sisteman.
 - Gazte ikertzaile gehiago.

•Erronkak

- Enplegua
 - Euskal gazteen lan-aukerak handitzea, 20.000 gazteri lehen lan-esperientzia erraztuz.
- Etxebizitza
 - Etxebizitza eskuratzen laguntzea, ahal dela alokairuan, benetako emantzipazio-adina euskal gazteek nahi dutenera hurbiltzeko.
- Hezkuntza
 - Balioetan oinarritutako hezkuntzaren arloan lanean jarraitzea.
 - Gazteen artean eleaniztasuna zabaltzea.

1.2. Gazteriaren Euskal Estrategiaren eraginaren ebaluazioa

2020an, **Gazteriaren Euskal Estrategiaren** ebaluazio bat egin zen. Ebaluazio horretan, EAEko administrazio publikoek arlo horretan 2020ra arte egin beharreko jarduera orientatu behar zuten esku-hartze ildoak eta irizpideak jasotzen ziren oro har. Hainbat adierazle ebaluatu zituen hurrengo taulan ikus daitekeenez, zailtasun nagusiak etxebizitzaren eta enpleguaren esparruan eta emantzipazio-tasaren eta batez besteko adinaren emaitzetan aurkitu ziren.

Estrategiaren 1. ardatzak helburuak ezartzen zituen **emantzipazioaren eta autonomia-ren** esparruan. Lan-merkatuan sarbidea eta aukerak hobetu nahi ziren, helburu horiek etxebizitzaren eta hezkuntzaren arloko ekimenekin osatuz.

• Emantzipazioaren eta Autonomiaren arloko Estrategiaren helburuak

- Gerturatze eta abiadura handiagoa hezkuntza-esparrutik lan-esparrura igarotzean.
- Kalitatezko enplegua duten gazte gehiago.
- Gazteen lan-baldintzak hobetzea.
- Gazte ekintzaile gehiago.
- Baztertuta geratzeko arriskuan dauden gazteak laneratzea.
- Etxebizitza eskuratzeko aukera gehiago gazteentzat.
- Balioetan hezteak.
- Euskal gazte eleaniztun gehiago.
- Aukera-berdintasuna hezkuntza-sisteman.
- Gazte ikertzaile gehiago.

Kop.	Adierazlea	Betetze-maila
1	Unibertsitate-ikasketen ondorengo laneratze-tasa	
2	LHko ikasketen ondorengo laneratze-tasa	
3	Gazteen langabezia-tasa	
4	Ikasketekin lotutako enplegua	
5	Laneko ezbehar-tasa	
6	Soldatapekoen behin-behinekotasun tasa	
7	Lanaldi partzialeko enplegu-tasa	
8	Norberaren konturako enplegu-tasa	
9	Iraupen luzeko langabezia-tasa	
10	Gehienez lanbidekoak ez diren bigarren mailako ikasketak amaitu dituzten gazteen langabezia-tasa	
11	Emantzipazio-tasa	
12	Emantzipatzeko batez besteko adina	
13	Etxebizitza librea alokairuan hartzearen kostua	
14	Emantzipazioa alokairu-erregimenean	

Kop.	Adierazlea	Betetze-maila
15	Intolerantzia ideologikoa	
16	Hirueletasun-tasa	
17	Eskola-uzte goiztiarraren tasa	
18	Goi-mailako hezkuntzako prestakuntzaren ehunekoa	
19	Gainditutako doktorego-tesiak	

1.3. 2/2002 Legea, martxoaren 10ekoa, Gazteriari buruzkoa

Helburu hauek ditu: gazteen eskubideak bermatzea, haien izaera edo baldintzak edozein direla ere, horiek eraginkortasunez egikaritzeko babesa eta erraztasunak emanda; gazteek euskal gizartearen garapen politiko, sozial, kultural eta ekonomiko jasangarrian aktiboki parte har dezatela sustatzea; eta gazteen autonomia eta emantzipazioa posible egingo duten baldintzak sorraraztea, beren bizitza-proiektu indibidual eta kolektiboa eraiki ahal izan dezaten, haurtzaroan hasi behar den autonomia eta partaidetza gero eta handiagoko prozesuaren amaiera gisara (1.2 artikulua).

Helburu horiek lortzeko, legeak honako eduki hauek garatzen ditu:

- Euskal gazteen eskubide subjektibo eta objektiboen katalogo zabal bat sistematizatzen du, eskubide horiek arautzen dituen araudi partikularrak jasotzen dituen baldintzetan (6. artikulua), eta "gazteria" 12 eta 30 urte bitarteko pertsonak bezala definitzen du (2. artikulua, 3. artikuluko salbuespenekin).
- Euskal administrazio publikoen eskumenak eta eginkizunak definitzen ditu (I. titulua; 7.-11. artikulua), politiken zeharkakotasuna indartuz, bai eta Eusko Jaurlaritzaren zuzeneko ekintza ere, bereziki gazteen emantzipazioaren arloan (8.4 eta 9.1.i.1 artikulua).
- Gazte-politika garatzeko tresnak eta neurriak zehazten ditu (II. titulua): a) sektoriala, gazteriaren eta gazte-sustapenaren sistemaren edo sarearen berariazko tresnen bidez; b) zeharkakoa, gazteriari buruzko planak eta euskal estrategia bezalako tresnen bidez.
- Gazte-sistema edo -sarea definitzen du (II. tituluko 1. atala), dimentsio bikoitz horrekin (zeharkakoa eta sektoriala), bai eta haren zerbitzu-katalogoa ere: informazioa, dokumentazioa, orientazioa eta laguntza; topaguneak eta jarduera soziokulturalen eta baliabideen eskaintza; ostatua eta egonaldia; eta prestakuntza.
- Zeharkako politikak (2. atala) eta Gazteriaren arloko Euskal Estrategia eta horien illoak xehetasunez definitu eta egituratzen ditu (19. eta 20. artikulua).
- Gazteen Emantzipaziorako Euskal Sarea sortzen du, eta sarea osatzen duten tresnak eta hura garatzeko xedapenak zehazten ditu (23. artikulua).
- Gaztetasuna sustatzeko tresnak zehazten ditu (3. atala), horien artean katalogoko zerbitzuak eta aisialdiko jardueren berariazko erreferentzia (24. artikulua).
- Gazteen parte-hartzea indartzen du (III. titulua) –politika, programa eta zerbitzuetan parte-hartze zuzena bultzatzea barne–, Euskadiko Gazteriaren Kontseiluarekin (EGK) batera, bai eta gazteen gizarte-ekimena ere (asoziazionismoa eta boluntariora, lan-kidetza).
- Administrazio-koordinazioa egituratzen du (IV. titulua), eta Erakundearteko Koordinazio Organoa sortzen du, Gazte Planaren Zuzendaritza Batzordearen (48. artiku-

lua) eta EAEko Administrazioaren Gazteriaren Sail arteko Batzordearen (49. artikulua) ordeztu.

- Azkenik, ikuskapena eta zehapen-araubidea arautzen ditu V. tituluan.

Azkenik, nabarmendu behar da Legearen 17.1 artikulua hau ezartzen duela: “Gazteengan eragin zuzena duten arauak, planak eta programak, dirulaguntzen programak eta administrazio-egintzak prestatu eta aplikatzean, EAEko administrazio publikoek modu aktiboan izango dute kontuan gazteen autonomia eta emantzipazioa lortzen laguntzearen helburua”.

2. Estrategia Eusko Jaurlaritzaren ekintza osoan txertatzea

2.1. 2020-2024 Gobernu Programa (XII. legegintzaldia)

“Euskadi martxan” lelopean, neurriak ezartzen ditu euskal ekonomia berrabiarazteko eta enplegua – baita gazteen enplegua ere – berreskuratzeko pandemiak eta Errusiak Ukrainan eragindako krisialdi ekonomiko eta sozialen ondoren. Programak 4 *ardatz estrategiko* eta oinarritzko printzipio bat ditu: *inor atzean ez uztea*.

•92. konpromisoa. Gazteen emantzipaziorako estrategia.

- 1. ekimena. Gazteen emantzipaziorako zeharkako estrategia bat definitu, bultzatu eta koordinatzea. Estrategia hori sail arduradunekin lankidetzan gauzatuko da, eta Gazte Enplegurako Plana egitea eta abian jartzea izango du funtsezko zutabe, baita Gazte Etxebizitza errazteko neurriak garatzea ere.

•38. konpromisoa. Gazteek etxebizitza eskuratzeko ekintza espezifikoak.

- 1. ekimena. Gazteen etxebizitza-programa berezi bat garatzea, emantzipazioa errazteko eta bizimodu independenteko proiektuak erabat garatzeko.
- 2. ekimena. Alokairu-erregimeneko etxebizitza babestuen lehentasunezko erreserba ezartzea gazteentzat.
- 3. ekimena. Gaztelagun programa sustatzea, bertan parte hartzeko baldintzak malgutuz.
- 4. ekimena. Gazteek etxebizitza eskuratzeko aukera berritzaileak abian jartzea; esate baterako, honako aukera hauek: “cohousing”, erosteko aukera ematen duten alokairuak eta etxebizitza partekatuen programak.
- 5. ekimena. Zuzkidura-bizitokiak gazteei orientatzea eta gazteentzako etxebizitzak errazteko proiektu pilotuei ekitea, hala nola erabilera-lagapeneko kooperatibei, Europako iparraldeko herrialdeetako esperientziei jarraiki.

2.2. Enpleguaren Euskal Estrategia 2030

2021eko apirilean, *Enpleguaren Euskal Estrategia 2030* onartu zen, eta etapa berri bat ireki zen kalitatea, inklusiora eta berdintasunera bideratutako enplegu-politiketan. Gainera, prestakuntzarako eta aktibaziorako eskubide subjektiboa aitortzeari helden zaio, enplegua Euskadiren aurrerapenerako eta gizarte-kohesiorako baliagarria izan dadin.

•Ikuspegia

Lan-merkatu horrek Euskadiko garapen sozial eta ekonomikoari laguntzen dio, iraunkorra eta berdintasunezkoa, eta ezaugarri hauek ditu: kalitatezko enplegu-aukerak eskaintzea ekitatean, gizarteratzea eta giza garapena, enplegu-politika aktiboari eskubide subjektiboaren izaera emanez eta eskubide hori enplegu-eskaintza eta -eskaerei eta pertsonen

eta enpresen beharrei erantzun egokiak eta azkarrak emango dizkien Euskal Enplegu Sistema bat eratuz.

•**Helburuak**

- Kalitatezko enpleguan sakontzea, gizarteratzeko eta giza garapenerako funtsezko tresna den aldetik.
- Euskadiren garapen sozialean eta ekonomikoan laguntzea, enplegu erresiliente baten bidez. Enplegu erresiliente hori osatuko dute gure produkzio-sisteman gertatzen diren aldaketetara egokitzeko gaitasun handia eta iraunkorra duten pertsonak eta profesional- eta bizi-mailan aukera-agertoki erakargarriak eskaintzen dituzten enpresek. Lan-aktibazio nahikoa egotea eta talentua kudeatzeko beharrezko neurriak ezartzea sustatuz, gure produkzio-sektorearen garapen-aukerei erantzuteko.
- Enplegu Politika Aktiboetarako Eskubidea eskubide subjektibo gisa ezartzea, eta eskubide hori enplegu-zerbitzu publiko eraginkorra eta kalitatezkoa izan dadin lortzea, enplegu-galera minimizatzeko eta krisiaren edo eraldaketa sistemiko edo sektorialen aurrean susperraldia bizkortzeko erantzun egokiak eta azkarrak emateko gai izango dena.
- Enpleguari dagokionez, benetako aukera-berdintasuna bermatzea.

•**Bektoreak**

- 1. bektorea: Kalitatezko enplegua, gizarteratzeko eta giza garapenerako funtsezko tresna.
- 2. bektorea: Produkzio-sistemara egokitzen den enplegu erresilientea.
- 3. bektorea: Prestakuntzarako eta aktibaziorako (enplegu-politika aktiboetarako) eskubide subjektiboa, eta enplegu-zerbitzu publiko eraginkorra eta kalitatezkoa lortzea.
- 4. bektorea (zeharkakoa): Aukera-berdintasuna euskal enplegu-politikaren funtsezko ardatz gisa.

2.3. Enpleguaren Plan Estrategikoa 2021-2024

Planaren xedea da 2030erako Enpleguaren Euskal Estrategiaren helburuak eraginkor bihurtzea, pandemiaren ostean bultzada sozioekonomikoa ematen eta hiru trantsizioak (digitala, berdea eta demografikoa) ezartzen lagunduz, eta enplegu inklusiboa eta kalitatezkoa sustatzea kontratu sozial berri baterako, kontuan hartuta erronka nagusia ez dela soilik enplegu gehiago sortzea, baizik eta enplegu hori kalitatezkoa eta pertsona guztiak gizarteratzeko eta laneratzeko aukera emango duten baldintzetan izatea. Helburua da gizarte-eragileen artean beharrezko orekak lortzea, helburu hori ekonomia lehiakor eta globalizatuan lortu ahal izateko.

1. ENPLEGUA BERRESKURATZEA, MANTENTZEA ETA SORTZEA	1. Enplegua berreskuratzea, sortzea eta/edo mantentzea sustatzea.
	2. Enpresak berreskuratzeko, sortzeko eta/edo finkatzeko laguntza.
	3. Langabezia-tasa murrizten laguntzea, pandemiaren aurreko tasa hobetuz.
2. ENPLEGUAREN KALITATEA	4. Biztanleria landunaren behin-behinekotasun tasa murrizten laguntzea.
	5. Enplegu publikoan behin-behinekotasun tasa murrizten laguntzea.
	6. Biztanleria landunaren nahi gabeko partzialtasun-tasa murrizten laguntzea.
	7. Gizonen eta emakumeen lan-istripu hilgarrien eta lanbide-gaixotasunen intzidentzia-tasa murrizten laguntzea.
3. ENPLEGUA ETA PRESTAKUNTZA HIRU TRANTSIZIOETAN: DIGITALA, ENERGETIKO-KLIMATIKOA ETA DEMOGRAFIKOA	8. Negoziazio kolektiboaren estaldura duten langileen ehunekoa handitzen laguntzea.
	9. Hiru trantsizioei lotutako edo horietara bideratutako langabeen eta enplegatuen lanbide-gaitasunak hobetzea.
	10. Zaintzen sektorean diharduten pertsonen gaikuntza profesionala sustatzea.
	11. Sektore pribatuan errelebo-kontratuen bidez gazteak kontrata ditzaten sustatzea.
4. ENPLEGUA ETA PRESTAKUNTZA ERRESILIENTEA ETA INKLUSIBOA	12. Adina ordezkatu eta kudeatzeko proiektu pilotuak garatzea euskal enpresetan.
	13. Baztertuta dauden edo baztertuta geratzeko arriskuan dauden kolektiboentzako enplegu- eta prestakuntza-programak garatzea.
	14. Prestakuntza- eta enplegu-programak garatzea kualifikazio txikiko pertsonentzat, sektore tradizional eta funtsezkoetan edo gorabidean daudenetan.
	15. Diru-sarrerak Bermatzeko eta Gizarteratzeko Euskal Sistemaren Lege berria ezartzea (DSBEren lege-proiektua).
	16. Langabeen enplegarritasuna hobetzea, orientazio-, aktibazio-, prestakuntza- eta gaikuntza-programen eta laneratzeko laguntza-jardueren bidez.
5. ENPLEGURAKO PRESTAKUNTZAREN EUSKAL EREDUA	17. Langileen lanbide-gaitasunen birkualifikazioa edo egokitzapena hobetzea, eboluzioan dagoen lan-ingurunearen bilakaerara egokitzeko.
	18. Informazio- eta prospektiba-sistemak hobetzea, enplegu-eskaria edo enpresen birkualifikazioa langabeen edo enplegatuen gaitasunekin lerrokatzeko.
	19. Enpresen eta pertsonen beharretara egokitutako prestakuntza- eta enplegu-planen diseinuan sakontzea.

6. LANBIDE HOBETZEN	20. Esku hartzeko, arretarako eta zerbitzuetarako eredu berria ezartzea Lanbideren bulego-sarean.
	21. Enpresentzako zerbitzu-zorroa handitzea (bisita prospektiboak, arreta pertsonalizatua, enplegu-hautagaitzen hornidura arintzea).
7. ENPLEGU-POLITIKA AKTIBOEN EBALUAZIOA	22. Programak eta jarduera-ildoak ebaluatzeko proiektu pilotuak garatzea, Espainiako eta Europako jarraibideekin bat datorren ebaluazio-eredu eskalagarri bat ezartzeko.
8. EUSKAL ENPLEGU SISTEMAREN LEGEA	23. Erakundeen eta eragile sektorialen arteko ituntze-prozesu bat garatzea elkarlaneko gobernantza-eredu bat adosteko, enplegu-plan aurre-sistemikoak elkarren ondoan jartzea gaitutuko duena eta sistema ordenatua, kooperatiboa eta lankidetzakoa ekarriko duena.
	24. Euskal Enplegu Sistemaren Legea garatu eta onartzea.
9. BERDINTASUNA LAN-MERKATUAN	25. Emakumeen eta gizonen arteko soldata-arrakala erdira murrizten laguntzea.
	26. Emakume landunen behin-behinekotasun tasa murrizten laguntzea.
	27. Emakumezko landunen nahi gabeko partzialtasun-tasa murrizten laguntzea.
	28. Gazteen enplegu-tasa murrizten laguntzea, EB-27rekin bat eginez.
	29. Iraupen luzeko langabezia-tasa murrizten laguntzea, EB-27rekin bat etorritz.

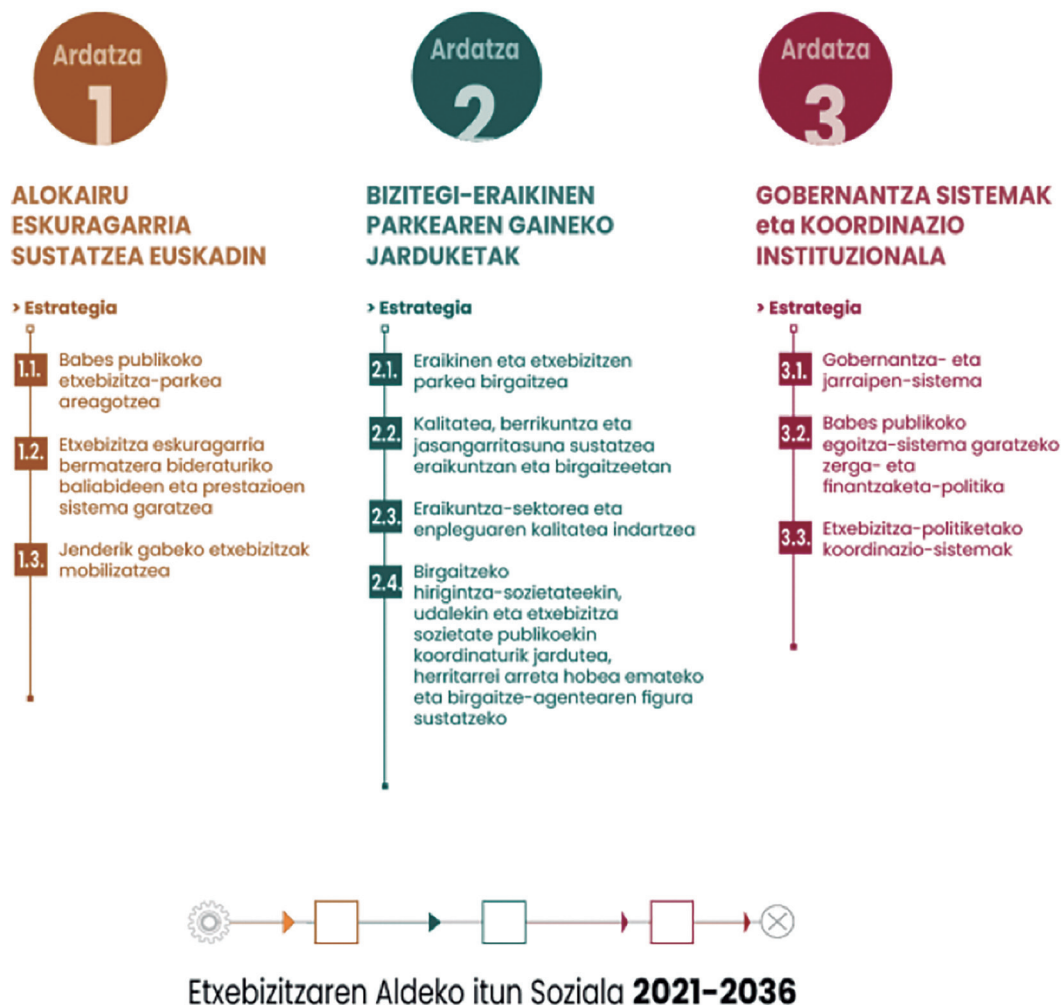
2.4. Etxebizitzaren Plan Zuzentzailea 2021-2024

•Ikuspegia

Etxebizitza duin eta egokia behar duten pertsonen erantzun integrala bermatzea, arazoizko alokairura eta egungo bizitegi-parkearen bizigarritasun- eta jasagarritasun-balidintzak hobetzera bideratutako baliabideen eskaintza handituz.

•Helburu kuantitatibo nagusiak

- Euskadiko alokairu babestuko etxebizitzaren parkea handitzea (3.000 etxebizitzatik gora; alokairuko parke publikoaren kuota: % 40).
- Alokairua ordaintzeko laguntzen eta prestazioen sistema finkatzea eta garatzea (etxebizitzarako eskubide subjektiboaren onuradunen kopurua 12.000 etxetan kokatzea; Etxebizitzarako Prestazio Osagarriaren onuradun diren 28.500 familia; 4.500 pertsonari alokairua ordaintzeko laguntzak).
- Euskadiko eraikin eta etxebizitzaren parkea birgaitzea bultzatzea (71.280 etxebizitza birgaitu).

2.5. Erronka Demografikorako 2030 Euskal Estrategia

Ikuspegia

Identifikatutako jarduketa-proposamenak eta horien aplikazioa baliagarriak izatea errealitate demografikoan eta eraldaketa sistemikoaren esparruan joera-aldaketa erabilgarri, bidezko, inklusibo, iraunkor eta jasangarri bat ahalbidetzeko.

Estrategiaren helburua da biztanleria-piramidearen oreka berrezartzea eta euskal gizartea gaztetzea. Gazteen emantzipazioa eta familia-proiektuen eraikuntza funtsezko faktoreak dira ildo horretan. Gazteen bizi-proiektuak, pertsonalak eta familiakoak, garatzea helburu bat da berez, eta, aldi berean, oreka lortzeko baldintza bat, migrazio-saldoaren kudeaketarekin batera.

Helburu orokorrak

- Jarduketa-programa iraunkor bat garatzea, 2030erako ebaluazio- eta progresibitate-ikuspegiarekin.
- Demografiaren gaia agenda politiko-instituzionalaren zentraltasunean kokatzea eta gizartearekin partekatzea haren irismen estrategikoa.

•Helburu estrategikoak

- Emantzipazioa. Gazteen emantzipazioari laguntzeko politikak gure inguruan emaitza onenak eskaintzen dituzten herrialdeen mailan kokatzea.
 - 2025 helburua: emantzipatzeko batez besteko adina 30,2 urtetik 29 urtera jaistea.
 - 2030 helburua: emantzipatzeko batez besteko adina 28 urtetik beherakoa izatea.
- Jaiotza-tasa. Familia-proiektuak eta jaiotza-tasarako laguntzak eraikitzeko laguntzak gure ingurunean emaitza onenak eskaintzen dituzten herrialdeen mailan kokatzea.
 - 2025 helburua: jaiotza-tasaren beheranzko joera aldatzea.
 - 2030 helburua: jaiotza-tasa % 15 handitzea.

•Lehentasunezko helburuak

- Errefortzua. Politika publikoen emaitzak eta eragina kuantitatiboki eta kualitatiboki hobetzea erronka demografikoari modu sistemikoan heltzeko lehentasunezko eremu hauetan:
 - landa-inguruneko despoblazioari eta zahartzeari erantzutea.
 - migrazioa erakartzea eta gizarteratzea.
 - erabateko zahartze osasuntsua.

2.6. Euskadi 2030 Agenda

Agendak bultzada berri bat eman nahi dio Garapen Jasangarrirako 17 Helburuak lortzeko konpromisoari. Helburu horiek gizateriarentzat eta planetarentzat garrantzi kritikoa duten bost arlo jorratzen dituzte, misio argiarekin eta inor atzean geratuko ez dela hitzemandakoa.

Gazteriaren eremuan, Agendak honako helburu hauek ezartzen ditu esplizituki:

- 2. helburua: goseari amaiera ematea, elikagaien segurtasuna lortzea, nutrizioa hobetzea eta nekazaritza jasangarria sustatzea. 5. jomuga: Nekazari Gazteentzako Gazteenek 2020 Plana.
- 3. helburua: Bizitza osasuntsua bermatzea eta adin guztietako pertsonen ongizatea sustatzea. 19. jomuga: Adikzioak prebenitzea eta tratatzea, gazteen arteko jarduna areagotuz.
- 8. helburua: Hazkunde ekonomiko iraunkorra, inklusiboa eta jasangarria, enplegu osoa eta produktiboa eta pertsona guztientzako lan duina sustatzea. 42. jomuga: Gazteen laneratzea bultzatzea eta ekintzailatza bultzatzea.
- 17. helburua: Garapen Jasangarrirako Munduko Aliantza (Euskadiko Gazteak Lankidetzan programan parte hartzen duten gazteak) ezartzeko bitartekoak indartzea eta biziberritzea.

2.7. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legea

Estrategia hau jendaurrean aurkezteko unean, 2022ko abenduan, Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren lege-proiektua izapidetzen ari da. Helburua Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistema eguneratzea eta indartzea da, sistema autonomo gisa, osotasun koherente eta integratu batean eratua, enplegu-zerbitzuetan txertatua, baina gizarteratzeko politikaren zeharkakotasun-ikuspegiarekin, beste sistema sektorial batzuen esku-hartzearekin.

Lege-proiektua izapidetzearen testuinguruan, besteak beste, Diru-sarrerak Bermatzeko

Errenta (DSBE) jasotzeko gutxieneko adina murriztea sartu da, gaur egun 23 urte finkatutakotik 18 urte arte, betiere baldintza batzuk betetzen badira.

Diru-sarrerak Bermatzeko eta Gizarteratzeko Errenta ez da, berez, emantzipazio-politika bat. Hala ere, neurri horiei esker, norberaren bizitza-proiektu bati ekin dioten gazteak ez dira behartuta egongo familia-etxera itzultzera, eta hasitako prozesuarekin jarraitu ahal izango dute.

Azken batean, helburua errenta erabilgarrian zuzenean eragitea da, hori baita, enpleguarekin eta etxebizitzarekin batera, emantzipazio-prozesuak argien baldintzatzen dituzten hiru faktoreetako bat, Estrategia honen diagnostikoan adierazten den bezala.

2.8. Enpleguaren Euskal Legea

2030erako Enpleguaren Euskal Estrategian (2021eko apirilaren 13ko Gobernu Kontseiluak onartua) jasotako trakzio-proiektuetako bat Enpleguaren Euskal Lege bat onartzea da, Euskadik behar dituen kalitatezko enplegu-politika aktiboak planifikatzeko eta garatzeko aukera emango duten egiturak eta tresnak arautu eta antolatuko dituen, enplegu-politika aktiboetarako eskubide subjektiboaren printzipiotik definituta.

Legeak enplegua sortzeko eta bidezko susperraldia abian jartzeko oinarriak ezartzen ditu, eta neurriak artikulatzen ditu pertsonen posizioa hobetzeko, enplegu-politika aktiboetarako eskubidearen titular diren aldetik, eta enpresen premiei ere erantzuten die. Horri esker, aurrera egin ahal izango da konpetentzia profesionalen eta eskura dagoen enplegu-eskaintzaren arteko egokitzapenean, eta, ondorioz, lagundu egingo du kalitatezko enplegua lortzen eta mantentzen, hazkunde ekonomiko orekatuago eta iraunkorrago baten testuinguruan.

Enplegua eta bere kalitatea emantzipazio-adina aurreratzeko hiru faktore nagusietako bat den heinean, kontuan hartu behar da enplegua sortzera bideratutako politika orokor batek eragin zuzena izan behar duela gazteen errealitate espezifikoan, Enpleguaren Euskal Legean zehazten den bezala.

3. Estatuko eta Europako estrategietan eta planetan txertatzea

3.1. Gazteentzako EBren estrategia

2019-2027 aldirako lankidetzarako Europako esparrua da, Kontseiluaren 2018ko azaroaren 26ko Ebazpenean oinarritua, gazte-politiken potentziala maximizatzeko: gazteek bizitza demokratikoan parte har dezaten bultzatzea, haien konpromiso sozial eta zibikoa babestea, eta guztiek gizartean parte hartzeko behar diren baliabideak dituztela bermatzen saiatzea.

Funtsezko hiru eremutan oinarritzen da: inplikatzeta, konektatzeta eta gaitzeta. Sektore arteko aplikazio koordinatua du ezaugarri. 2017 eta 2018 artean, Europa osoko gazteek parte hartu zuten elkarriketa-prozesuari esker, Europako gazteen 11 jomuga ezarri ahal izan ziren, gazteen bizitzari eragiten dioten sektore arteko eremuak definitzen dituztenak eta dauden erronkak adierazten dituztenak.

Estrategiak gazteen ikuspegi hori gauzatzen lagundu behar du, hainbat tresnaren bidez, hala nola elkarrengandik ikasteko jarduerak, Etorkizuneko Jarduera Nazionalen Plangintza, EBren eta gazteen arteko elkarriketa, Gazteentzako EBren Estrategiaren Plataforma eta probetan oinarritutako tresnak.

Europar Batasunak, 2021ean, EBren Gazteentzako 2019-2021 Estrategiaren helburuak eta lehentasunak betetzeko egindako aurrerapenak aztertzen ditu, eta EBren hiru urteko lehen lan-plana aurkezten du.

Batzordeak gazteen gero eta asmo handiagoak jasotzen ditu, gure gizarteak inklusi-boagoak, erresistenteagoak, ekologikoagoak eta digitalagoak izan daitezen. Gazteek Europa osoan eta haratago konektatzeko, trukatzeko eta lankidetzan aritzeko ahalegina egiten dute.

•Planteatutako jarduketa nagusiak

1) Inplikatzeta

- Gazteen parte-hartze demokratikoa indartzea.
- Bidezko trantsizio ekologikoa babestea.

2) Konektatu

- Pandemiak oso eragindako mugikortasun-jarduerak.
- Mugikortasun-aukerak 2021-2027 programetan.

3) Ahalduntzea

- Gizarteratzea eta suspertzea sustatzea.
- Gazteentzako kalitatezko lana pertsona guztientzat.
- Bizimodu osasungarri eta aktiboa sustatzea.

Azken batean, gazteak inplikatzeta, konektatzeta eta gaitzeta: EBren estrategia berria gazteentzat.

•Ekintza nagusiak

- Sektoreen arteko lankidetzeta hobetzea hainbat esparru politikotan, baita EBren gazteriarentzako koordinazio-gune baten bidez ere, gazteei ahotsa emateko EBren politikai forma emateko orduan.
- EBk gazteriaren arloan egiten duen gastuaren jarraipena egitea.
- Gazteriaren arloko EBren elkarriketa berri eta integratzaileagoa abian jartzea, aukera gutxien dituzten gazteak ardatz hartuta.
- Oztopoak ezabatzea eta boluntarioria eta elkartasunerako mugikortasuna bultzatzea.

- Gazteentzako lan-agenda bat aplikatzea, ikaskuntza ez-formalaren aintzatespena hobetzeko.
- EBren gazteria-arloko politikaren eta EBren programa elkartuen (Erasmus+ eta Elkar-tasunerako Europako Kidegoa) arteko lotura indartzea.

Estrategiaren helburua da:

- biztanleria bere bizitzaren egile bihur dadin ahalbidetzea, bere erresilientzia hobetzea eta bizitzarako trebetasunak ematea, mundu aldakorrari aurre egiteko;
- gazteak animatzea herritar aktibo, elkartasun-eragile eta Europa osoko komunitateentzako aldaketa positiboko elementu bihur daitezen, EBren balioetan eta Europako identitatean oinarrituta;
- gazteen gizarte-bazterkeria prebenitzen laguntzea;
- eta erabaki politikoek gazteengan duten eragina hobetzea elkarriketaren bidez eta hainbat sektoretan dituzten beharrei helduz.

•**Kontseiluaren gomendioak: *Enplegurako zubia***

Kontseiluaren “*Enplegurako zubia: Gazte Bermea indartzea*” Gomendio-proposamenak konpromiso politiko bati erantzuten dio, eta 2020ko urtarrilaren 14ko “Trantsizio bidezkoetarako Europa sozial sendoa” komunikazioan iragarri zen. Batzordeak gazteen enplegua sustatzeko proposatutako hainbat neurriren parte da. Ekarpen garrantzitsua da Gizarte Eskubideen Europako Zutabea gauzatzen; izan ere, 4. printzipioa, “Enplegurako laguntza aktiboa”, indartu egiten du.

Proposamenaren helburua da jarduera-esparrua aldatzea, gazteen enplegararritasunari laguntza hobea emateko eta gazteen langabezia-krisi berri bat saihesteko. Helburu horiek lortzeko, proposamena honela zehazten da:

- 30 urtetik beherako gazte guztiek enplegu-eskaintza ona, etengabeko hezkuntza, ikastun-prestakuntza edo praktikaldia jasoko dutela bermatzen du, langabezian geratu edo ikasketa formalak amaitu eta hurrengo lau hilabeteetan.
- Onartzen da, lanaren izaera aldakorra eta eskatutako gaitasunak direla-eta, ikasketen esparrutik lan-mundurako trantsizioak eta merkatuko integrazio jasangarria geldoa-goak izaten ari direla. 25-29 urteko taldearen laguntza-premiak aitortzen dira.
- Aldi baterako *niniak* eta iraupen luzeko *niniak* bereizten ditu.
- Jatorri guztietako gazte gehiago hartzen eta aktibatzen ditu, bereziki emakumeak.
- Gazteei lan-esperientzia eskuratzen laguntzeko eta lan-mundu aldakor baterako gaitasun egokiak garatzeko ahalegina egiten du, bereziki trantsizio ekologiko eta digitalerako eta lan-merkatuaren beharretarako egokiak direnak.
- Gazteen epe laburreko enplegararritasunari laguntzen dio, lan-denbora murrizteko aldi baterako akordioen bidez edo soldata-laguntza espezifikoaren bidez, besteak beste.
- Eskaintzen kalitatea zaintzen du, eta Gizarte Eskubideen Europako Oinarriarekin lotzen ditu, bai eta Kalitatezko eta Eraginkortasuneko Ikastunen Prestakuntzarako Europako Esparruarekin eta Praktika Aldietarako Kalitate Esparruarekin ere.
- Gazteen langabeziaren eta jarduerarik ezaren prebentzioa hobetzen du, bilaketak eta alerta goiztiarra optimizatuz, edo hezkuntza-sektorearekin eta gazte-erakundeekin modu proaktiboan lankidetzan arituz, besteak beste.
- Gainbegiratzea eta datu-bilketa hobetzen ditu, enplegua lortu ondorengo laguntzan arreta gehiago jarritz eta eskaintza bat onartu ondoren gazteen jarraipena hobetuz, lan-merkatuan modu iraunkorrean integratzen direla bermatzeko.

3.2. Gazte Enpleguaren Estatuko Plana 2019-2021

•Misia

- Espainiako produkzio-egituraren lehiakortasuna eta balio erantsia hobetzea, hazkunde ekonomikoaren mailak lortzeko eta, horrela, enplegu-eskaintza funtsezko bat, egonkorra edo malgua, sortzeko, etorkizuneko eta balio erantsi handiko sektoreen garapenean oinarrituta.
- Gazteen prestakuntza integralarekiko eta kualifikazioarekiko konpromisoa indartzea, haien sustapen indibidual, kolektibo eta profesionala bultzatzea, hezkuntza-sisteman eta lan-ingurunean oinarrituta, haiek gizarteratzeko funtsezko elementu gisa, kualifikazio urria duten gazteei gaitasun profesionalak emanez, landa-inguruneke gazteek arduratuz eta enplegu-zerbitzu publikoek lan-merkatuan eta bizitza aktiboan sartzeko ate gisa duten eginkizuna indartuz.
- Eskolara itzultzeko, gaitasun estrategikoetan prestatzeko, lanbide-heziketa dualerako, eskubidedun enplegurako, gazteen ekintzailatzarako, haien partaidetza sindikalerako eta enpresa-elkartegintzarako ekimenak garatzea.

•Helburuak

1. Enpleguan eta laneko duintasunean kalitatezko lan-esparrua ezartzea.
2. Gazteak laneratze-prozesuaren eta kualifikazioaren protagonista bihurtzea.
3. Gazteen kualifikazioa eta laneratzea areagotzea, gaitasun profesional gehiago emanez, eten teknologikoa eta segregazioa gaindituz, bai prestakuntza-ibilbideak hautatzean, bai lan-merkatuan.
4. Gizarte-jasangarritasunean, produktibitatean eta balio erantsian oinarritutako eredu ekonomiko berri baten garapena bultzatzea.
5. Arreta egokia eta banakakoa ematea, Enplegu Zerbitzu Publikoei bitartekoak eta baliabideak emanez.
6. Generoko segregazio horizontala eta soldata-arrakala ezabatzea, eta emakumeen eta gizonen arteko aukera-berdintasunari buruzko prestakuntza espezifikoak garatzea, genero-joerak ezabatzeko.
7. Lan bila ari ez diren gazteen etsipen-efektuari aurre egitea, lan hori aurkituko ez dutela uste dutelako.
8. Arreta berezia jarriko zaie bereziki ahulak diren kolektiboari (migratzaileak, luzaroko langabeak, eskola uztea, desgaitasuna duten pertsonak, etab.).

•Jarduera-ardatzak

1. Orientazioa.
2. Prestakuntza.
3. Enplegu-aukerak.
4. Aukera-berdintasuna enplegua lortzeko orduan.
5. Ekintzailatza.
6. Erakunde-esparrua hobetzea.

3.3. Gazte Bermea Plana Plus 2021-2027

Gazteen kualifikazioa hobetzea du helburu, lan-merkatuan sartzeko behar diren gaitasun profesionalak eta teknikoak eskura ditzaten, eta Gazteak Aurrera Plan Estrategikoan kokatzen da, gazte-enplegurako ekintza guztiak biltzen baititu.

•Planaren zutabeak

- Laguntza-jarduera guztietan, erabiltzaileen orientazio eta jarraipen pertsonalizatuak egitea.
- Gaitasunak eskuratzeko eta esperientzia profesionala hobetzeko prestakuntza, produkzio-eredua eraldatzeko beharrak kontuan hartuta.
- Enplegu-aukerak hobetzea, bereziki arreta berezia behar duten pertsonen zuzendutako pizgarrien bidez.
- Aukera-berdintasuna.
- Ekintzailatza eta enpresa-ekimenaren sustapena, eta kudeaketaren hobekuntza.

•Neurri nabarmenak

- Bizkortasuna: berehalako arreta eta enplegu- edo prestakuntza-eskaintza bat helarazteko konpromisoa.
- Gune birtuala: prestakuntza jasotzeko eta lan-eskaintzak bilatu eta hautatzeko espazio espezifikoak.
- Ekintzailatza: osasun-krisiak kaltetutako gazteentzako ekintzailatzarako laguntzak eta mikrokredituekin eta orientazio- eta aholkularitza-laguntzarekin ekintzaile programa.
- Orientazioa: Re-Orienta sarearen bultzada berria.
- Erantzukidetasuna indartzeko, genero-estereotipoak desagerrarazteko eta emakume gazteek STEM lanbideetan duten ikusgarritasuna eta eginkizuna hobetzeko ekintzak.
- Eskola uzteko prestakuntza eta prebentzioa: prestakuntzara itzultzea, ibilbide pertsonalizatuaren bidez.
- Lehen esperientzia profesionalak administrazio publikoetan.
- Bertakotik lan-merkatuan berriro sartzea, gizarte- eta gazteria-zerbitzuekin koordinatutako ekintzen bidez.
- LGTBI pertsonentzat, migratzaileentzat eta desgaitasuna dutenentzat enplegua sustatzeko ekintza espezifikoak.
- «Zubi Zerbitzua» indartzea: laneratzeko ibilbide pertsonalizatuak garatzeko laguntzarekin, enplegu duina, kalitatezkoa eta autonomia pertsonala duena ahalbidetzeko.
- Gainbeheran dauden landa- eta hiri-espazioak berroneratzea eta landa-eremuan belaunaldi-ondorengotzako neurriak hartzea, enplegu tradizionaletan belaunaldi-erreleboa emateko.
- Lantegi-eskolak, enplegu-tailerrak eta Enplegu eta Prestakuntzako programa mistoak, Gazteen Lantegi-sareen Programa lurralde nazionalaren barruan mugikortasuna errazteko, Eskola profesional dualak eta bigarren aukerako eskolak sustatzea.
- Aukerak trantsizio ekonomikoan: Ekonomia zirkularra, ekonomia digitala, energia berriztagarriak, trantsizio ekologikoa eta ekonomia urdina.

3.4. Etxebizitza Eskuratzeko Estatuko Plana 2022-2025

Alokairu sozialeko etxebizitzaren eskaintza handitzea, etxebizitza-parke publikoa bultzatuz, eta irisgarritasuna hobetzen eta eremu degradatuen hiri- eta landa-berroneratzea eta -berritzea bultzatzen jarraitzea.

•Ildo estrategikoak

- Baliabide gutxien dituzten herritarrei etxebizitza eskuratzen laguntzea, baliabide gutxien dituzten errentariei alokairurako zuzeneko laguntzak emanez.
- Genero-indarkeriaren biktimei, beren ohiko etxebizitzatik utzarazitako pertsonen, etxegabeei eta bereziki kalteberak diren beste pertsona batzuei etxebizitza edo bizitoki-irtenbideak ahalik eta lasterren eskuratzen laguntzea, baita gerora sortutako zaurgarritasun-kasuetan ere, alokairurako eta hornidura- eta komunitate-gastuetarako zuzeneko laguntzen bidez, alokairu-errentaren eta gastu horien % 100era arte.
- Alokairurako laguntza handienak dituzten gazteei etxebizitza eskuratzen laguntzea, baita tamaina txikiko udalerri edo biztanleguneetan etxebizitzak erosteko laguntzen bidez ere.
- Alokairuko etxebizitzaren eskaintza sustatzea, errentatzaileentzako laguntzekin, errentamendu-errenta babesteko aseguru bat ordain dezaten.
- Erronka demografikoaren helburuak lortzen laguntzea, gazteei laguntzak emanez ohiko etxebizitza iraunkorra erosteko 10.000 biztanletik beherako udalerri edo biztanleguneetan.

•Programak

- 1. programa. Hitzartutako maileguen subsidiazio-programa.
- 2. programa. Etxebizitza alokatzen laguntzeko programa.
- 3. programa Genero-indarkeriaren biktimei, beren ohiko etxebizitzatik kaleratutako pertsonen, etxerik gabeko pertsonen eta bereziki kalteberak diren beste pertsona batzuei laguntzeko programa.
- 4. programa. Gerora sortutako kalteberatasun-egoerandauden errentariei laguntzeko programa.
- 5. programa. Gazteei laguntzeko eta erronka demografikoari laguntzeko programa.
- 6. programa. Etxebizitza-parke publikoa handitzeko programa.
- 7. programa. Adinekoentzako edo desgaitasuna dutenentzako etxebizitzak sustatzeko programa.
- 8. programa. Aldi baterako ostatuak, cohousing ereduak, belaunaldien arteko etxebizitzak eta antzeko modalitateak sustatzeko programa.
- 9. programa. SAREBeko etxebizitzak eta erakunde publikoak etxebizitza sozial gisa alokatzeko eskuragarri jartzeko programa.
- 10. programa. Etxebizitza libreak autonomia-erkidegoen eta udalen esku jartzea sustatzeko programa, etxebizitza eskuragarri edo sozial gisa alokatzeko.
- 11. programa. Etxebizitzetan eta etxebizitzetan irisgarritasuna hobetzeko programa.
- 12. programa. Eremu degradatuak, txabolismoa eta azpietxebizitza desagerrarazten laguntzeko programa.
- 13. programa. Errentamendu-errenta babesteko aseguru ordaintzeko laguntza-programa.

Eranskina. Erreferentzia bibliografiko nagusiak

- Euskadiko gazteen egoeraren diagnostikoa, 2020.
- Aurrera Begira buletina: gazteen itxaropenen adierazleak, 2020.
- COVIDari buruzko bigarren inkesta #ComoloLlevas?, 2020.
- Gazteen adierazleak. Euskadiko gazteen egoera, 2019.
- Euskadiko gazteak lan-merkatuan. Lan Merkatuaren Zentroa aztertzea, 2019.
- Euskadiko gazteei, emantzipazioari eta etxebizitza-premiari buruzko txostena, 2019.
- Etxebizitza-emantzipazioaren kostua Euskadin, 2019.
- Lanbidek lan-munduan sartzeari buruz egindako txostenak (LH eta Unibertsitateak).
- Eustatek, EINek eta Eurostatek argitaratutako estatistikak.
- Euskadiko Gazteen Emantzipazioaren Egoerari buruzko Memoria, 2021.
- EAEko gazteen enplegarritasuna eta lan-merkaturako sarbidea Europako eskualde-i-kuspegi konparatutik.
- Gazteen etxebizitzaren egoera ezagutzen. Euskadiko Gazteriaren Kontseilua, 2020.
- Lanbideren txostenak Laneratzeari buruz (LH eta unibertsitateak).
- INJUVERen Espainiako gazteen txostena, 2020.
- Gazte Pobreziari buruzko Azterlana, Espainiako Gazteriaren Kontseilua.
- Gazteei eta etxebizitzaren merkatuari buruzko txostena, fotocasa, 2021.
- Euskadiko gazteen egoerari buruzko datuen sistematizazioa, IKEI, 2021.
- Partaidetzazko diagnostiko-prozesua: gazteen emantzipazioa eta bazterketa, EDE Fundazioa, 2021.
- COVID-19aren ondorioz gazteen emantzipazio-prozesua hausteko funtsezko faktoreak eta hobekuntza-estrategiak identifikatzeko prozesua, GAIA, 2021.
- Gazteen emantzipazioa babesteko jardunbide egokiak, SIIS, 2021.
- *Young people 's voices at the centre of Youth Policy* Europako ekimena.
- Krisia eta gazteen emantzipazioa Europan. Ongizate-estatuaren ereduen arabera azterketa.
- Europako Parlamentuko gazteriaren arloko gomendioak eta jakinarazpenak Europako Ekonomia eta Gizarte Kontseiluari eta Eskualdeetako Lantaldeari.
- Gazteen enpleguaren aldeko txoke-plan estatala 2019-2021.
- Gazte Bermea Plana Plus 2021-2027 (*Plan estatal de Garantía Juvenil Plus 2021-2027*).
- Estatuko Etxebizitza Plana 2018-2021.
- 2020-2024 Gobernu Programa (XII. legegintzaldia), Eusko Jaurlaritza.
- Eusko Jaurlaritzaren Gazteriaren Arloko Euskal Estrategia 2012-2020.
- Eusko Jaurlaritzaren gazteriaren arloko euskal estrategiaren inpaktuaren ebaluazioa, 2020.
- Eusko Jaurlaritzaren IV. Gazte Plana, 2020.

- Eusko Jaurlaritzaren 2020rako Gazte Planaren plan operatiboa.
- Eusko Jaurlaritzaren Gazte Planaren jarraipen-txostenak eta urteko ebaluazioak.
- Gazteei bereziki zuzendutako programak eta politikak (Gazteaukera, Gaztelagun, Gazte BizHitza, Gazteen Itzulera Programa, Gaz Programa, Ameslariak Programa)
- 2/2022 Legea, martxoaren 10ekoa, Gazteriarena.
- Enpleguaren Euskal Estrategia 2030.
- Eusko Jaurlaritzaren 2021-2024 Enplegu Plana (zirriborrea).
- Euskadiko Erakundearteko Ekintzailera Plana 2020.
- Eusko Jaurlaritzaren 2021-2023 aldirako Etxebizitza Plan Zuzentzailea.
- Erronka Demografikorako 2030 Euskal Estrategia.
- Eusko Jaurlaritzaren 2030 Agenda.
- Euskarri Estrategia, 2021.